

ZALAI KÖNYVTÁRI LEVELEZŐ

2006/1

Borító: "Salla" Művelődési Központ, Könyvtár és Alapfokú Művészeti Iskola, Zalalövő

**ZALAI
KÖNYVTÁRI
LEVELEZŐ**

2006/1

Zalaegerszeg, 2006.

„A könyvtárra adott pénz mindig megtérül”

Czine Mihály

Zalai Könyvtári Levelező

A Zala megyei könyvtárak tájékoztatója

Szerkesztők:

Kiss Gábor

Sebestyénné Horváth Margit

A kiadványban szerepelő írások szerzői:

Beke Gabriella könyvtár vezető, Egészségügyi Szakkönyvtár Zalaegerszeg; **Benke Tímea** igazgatóhelyettes, FGYVK Keszthely; **Bertókné Varga Ibolya** könyvtáros VMKKAMI Zalaszentgrót; **Bischofné Hesinger Katalin**, „Salla” VKKMI Zalalövő; **Devecz Lászlóné** olvasószolgálat vezető, DFMK Zalaegerszeg; **Dömök József igazgató**, FMKK Letenye; **Fejesné Szabó Piroska** gyermekkönyvtáros, DFMK Zalaegerszeg ; **Fliszar Katalin** könyvtáros, József Attila Klubkönyvtár, Gyenesdiás; **Gehér Andrásné** könyvtáros, Pacsa; **Horváth Anikó** gyermekkönyvtáros, JAVK Zalaegerszeg; **Horváthné Nagy Elvira** könyvtár vezető, MFVIK Zalakaros; **Kereki Judit** olvasószolgálat vezető, JAVK Zalaegerszeg; **Kiss Gábor** igazgató, DFMK Zalaegerszeg ; **Kovács Mónika** könyvtáros, „Salla” VKKMI Zalalövő; **Németh Tibor** igazgató, Kemenesaljai MKK Kresznerics Ferenc Könyvtára Celldömölk; **Oláh Rozália** gyermekkönyvtár vezető, DFMK Zalaegerszeg; **Molnárné Pfeifer Edit** könyvtáros, FMKK Letenye; **Pappné Beke Judit** igazgató, FGYVK Keszthely; **Pál Éva** könyvtáros, JAVK Zalaegerszeg; **Sárközi Andrea Bernadett** könyvtáros, OIK Budapest; **Sebestyénné Horváth Margit** könyvtáros, DFMK Zalaegerszeg; **Schmidtné Farkas Mária** könyvtáros; Egészségügyi Szakkönyvtár Zalaegerszeg; **Sohajdáné Bajnok Katalin** igazgatóhelyettes, BSMK Eger; **Stéber Ferencné Csögi Ágnes** könyvtáros, VMKK Lenti; **Tóth Renáta** gyermekkönyvtáros, DFMK Zalaegerszeg; **Tóth Rita** gyermekkönyvtáros, FGYVK Keszthely; **Tüske Lászlóné** gyermekkönyvtáros, VMKK Lenti; **Vidra Szabó Ferenc**, Könyvtári Intézet.

Kiadja a Deák Ferenc Megyei Könyvtár

Felelős kiadó: Kiss Gábor

Készült a *DFMK sokszorosító üzemében*

350 példányban

HU ISSN 0866-1979

39 ÉV A ZALALÖVŐI KÖNYVTÁRBAN

Kemény Lajosné Anci nénire bizonyára sok zalalövői és környékbeli könyvtárlátogató gondol vissza jó szívvel, ugyanis 39 évig dolgozott könyvtárosként a kisvárosban.

Hogyan lett könyvtáros? Tudatos választás volt, vagy a véletlen sodorta erre a pályára?

A véletlen sodort erre a pályára, ugyanis mindig tanító szerettem volna lenni. Sajnos érettségi után nem nyertem felvételt a szombathelyi tanítóképzőbe, így elhelyezkedtem adminisztrátorként itt Zalalövön. Egy év után volt lehetőség az elhelyezkedésre a könyvtárban; többen jelentkeztünk az állásra, amit én nyertem el, így 19 éves koromban képesítés nélküli könyvtáros lettem. Az alkalmazásomnak az volt a feltétele, hogy a munka mellett szakképesítést kellett szereznem.

Nem okozott nehézséget ilyen fiatalon a könyvtárosi munka?

A megyei könyvtár módszertani csoportjától nagyon sok segítséget kaptam, sőt már az első évben elvégeztem egy alapfokú tanfolyamot, így könnyebben boldogultam.

Milyen volt 40 évvel ezelőtt a könyvtárosi szakma elismertsége?

Itt a községben soha nem ismerték el a könyvtárost úgy, mint egy pedagógust. Talán az emberek nem tudták, hogy a könyvtárosi munka nem csak kölcsönzésből áll, hanem nagyon sokrétű és folyamatos felkészültséget igényel.

Igazából most sem ismerik el a könyvtárosi munka mélységét, általánosságban azt hiszik, hogy nagyon jó a könyvtárosnak, mert egész nap olvashat. Pedig az Ön utódjaként a fél év alatt megtapasztaltam, hogy nem egyszerű ebben a 25 ezres állománnyal rendelkező könyvtárban minden munkafolyamatot egyedül végezni.

A könyvtárosság nagyon szép hivatás, de tudna olyat mondani, ami hátránya ennek a munkának?

Tapasztalataim szerint az információtechnológia fejlődésével párhuzamosan egyre inkább háttérbe szorult a hagyományos dokumentumok használata.

Nem okozott nehézséget megtanulni a számítástechnika adta új eszközök, lehetőségek használatát?

Először nagyon idegenkedtem ezektől az eszközöktől, de rákényszerültem a használatukra. Rövid időn belül megtanultam minden munkafolyamatot, ami szükséges volt. Végülis rájöttem, hogy a segítségükkel sokkal könnyebben és gyorsabban tudtam végezni a munkát.

A könyvtárosi diploma mellett magyar szakos tanári diplomát is szerzett. Nem akart tanítani?

Szerettem volna óraadóként tanítani a helyi általános iskolában, de erre nem volt lehetőségem. Pályát módosítani pedig hálátlan lett volna azután, hogy a fenntartó minden lehetőséget biztosított a könyvtár szak elvégzéséhez.

Az itteni munkájában tudta-e hasznosítani a pedagógus-végzettségét?

Sokféleképpen tudtam hasznosítani, elsősorban a könyvtári tájékoztatásban. Emellett az intézményben színjátszócsoporthoz alakítottam, amit hosszú ideig vezettem. 8 éve megyei irodalmi levelezős játékot indítottam, ami az évek során nagyon népszerű lett. Továbbá ennek köszönhetően több alkalommal meghívott a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár zsűritagnak a versmondó versenyére.

15 évig munkaköri feladatként végezte a művelődési központ nyugdíjas klubjának segítését. Mesélne erről?

Nagyon közel állt hozzám ez a korosztály, miután ismerem az idős emberek problémáit, gondjait, és olvasóim között is szép számban volt nyugdíjas. Elsősorban az volt a feladatom, hogy segítsen őket a programok szervezésében, lebonyolításában. Itt nagy hasznát vettem a magyar szaknak, mert nagyon sok író és költő életével, munkásságával megismertettem őket. Érdeklő őket az irodalom, és nagyon szeretnek verset mondani. Az ünnepek műsorainak összeállításában is segítettem őket. Amúgy nem lettem hűtlen hozzájuk, hiszen nyugdíjasként én is tagja lettem a klubnak.

Hosszú pályafutása során mi volt a legmaradandóbb élménye?

2003-ban eljutottam Brüsszelbe a Külügyminisztérium által szervezett továbbképzésre. Ez felejthetetlen öt nap volt.

Manapság nem tartják jó dolognak, ha valaki a pályafutását egy munkahelyen tölti el. Erről mi a véleménye?

Valóban így van. Hosszú évek után az ember úgy érzi, hogy szükség lenne a váltásra, nekem a családi körülményeim ezt nem tették lehetővé, de ha újra kezdeném, máshol is próbálkoznék.

Köszönöm a riportot és jó egészséget, boldog nyugdíjas éveket kívánok!

Kovács Mónika

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár nevében Szita Istvánné és Kiss Gábor köszöntötte a nyugállományba vonuló Kemény Lajosnét.

AZ ÖNKORMÁNYZATI KÖNYVTÁRAK HELYZETE ZALA MEGYÉBEN 2005-BEN

A statisztikai adatszolgáltatási kötelezettséget Zala megyében 227 önkormányzati könyvtár, 4 ellátórendszer valamint 4 felsőoktatási könyvtár, 13 szakkönyvtár, 2 munkahelyi könyvtár és 3 egyéb könyvtár teljesítette. A Deák Ferenc Megyei Könyvtár összesen 253 könyvtár adatlapját dolgozta fel

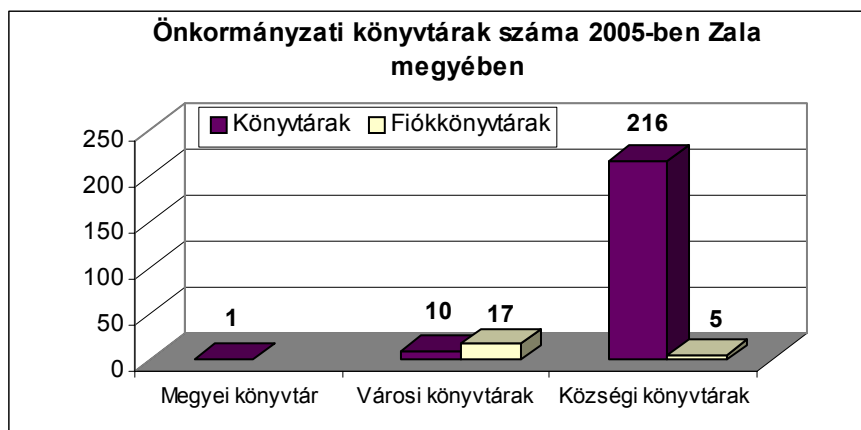
A fontosabb mutatókat és viszonyszámokat, a könyvtárak címjegyzékét rövid szöveges értékelés kíséretében tartalmazó - valamint az önkormányzati könyvtárak adatait elemző tanulmány külön kiadványban is megjelent. A *TEKE* és a *Zala megye településeinek könyvtári ellátása 2005-ben* című tanulmányok elektronikus változata megtekinthető a megyei könyvtár honlapján is.

Mivel a korábbi években hagyomány volt, hogy a Zalai Könyvtári Levelezőben is megjelent egy statisztikát elemző cikk, úgy gondoltuk, hogy ettől továbbra sem térünk el. Az alábbiakban közreadott szöveg azonban némileg – elsősorban terjedelmében - eltér a kiadványban megjelentektől.

Zala megye 257 települése közül 225 településen működött könyvtár, és 5 településen könyvtári szolgáltató hely; 27 településen nem volt könyvtári ellátás.

A megye lakosságát figyelembe véve, a 295 454 lakosú Zalában 290 991 fő számára a lakóhelyén könyvtár működött, 644 lakos számára könyvtári szolgáltató hely nyújtott szolgáltatásokat, és 4463 fő részére nem volt a lakóhelyen semmilyen formában könyvtári ellátás.

2005 végén a megyében összesen 254 önkormányzati könyvtári ellátóhelyet tartottunk nyilván; ebből 227 volt önálló könyvtár (1 megyei, 10 városi, 216 községi), 22 fiókkönyvtár (17 városi, 5 községi) és 5 könyvtári szolgáltató hely.

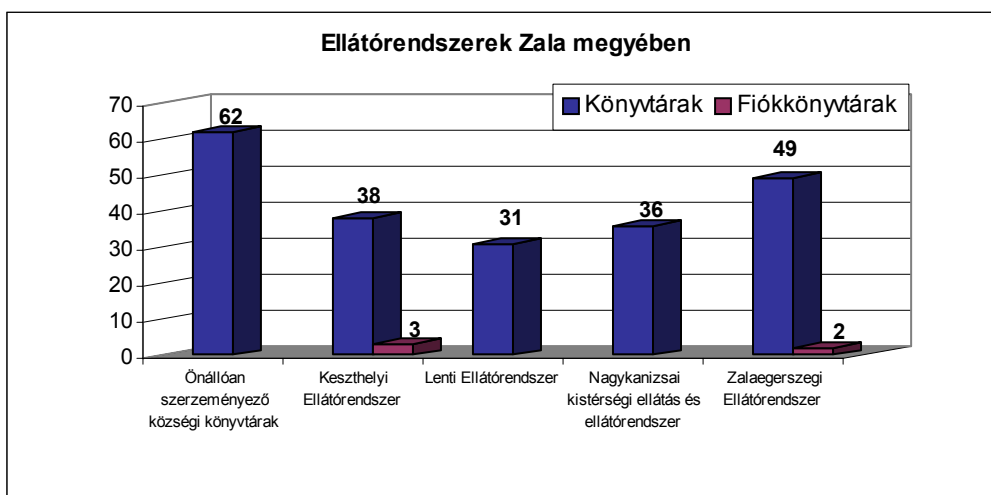
A fiókkönyvtárak száma az elmúlt évihez képest eggyel csökkent, mert év közben megszűnt a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár bazisai fiókkönyvtára.

A megye aprófalvas településszerkezete miatt a községi könyvtárak ellátását, és a hálózatgondozó munkát az előző évekhez hasonlóan a megyei könyvtárral együttműködő öt városi könyvtárral (Keszthely, Lenti, Letenye, Nagykanizsa, Zalaegerszeg) együtt lehetett megfelelően elvégezni. A megyei önkormányzat ellátás költségeinek részbeni fedezésére 2005-ben is 6,4 millió forintot biztosított a Deák

Műhely

Ferenc Megyei Könyvtár költségvetésében, amelyet az a végzett munka arányában, negyedéves bontásban utalt át a városi könyvtárak számlájára.

A négy városi ellátórendszerhez összesen 159 községi könyvtári szolgáltatóhely tartozott. A keszthelyi ellátórendszer 41 (38 községi könyvtár, 3 fiókkönyvtár), a lenti ellátórendszer 31, a nagykanizsai ellátórendszer 36, a zalaegerszegi ellátórendszer 51 (49 könyvtár, 2 fiókkönyvtár) szolgáltatóhely ellátását vállalta fel. Az elmúlt évhez képest a nagykanizsai ellátórendszerben kettővel csökkent (Gelsesziget, Pat) a szerződött könyvtárak száma.

A Nagykanizsai Kistérségben 4 könyvtár szűnt meg az év folyamán, két önállóan szerzeményező könyvtár (Börzönce, Kilimán) és két ellátórendszeri könyvtár (Gelsesziget, Pat). Ezek a továbbiakban könyvtári szolgáltató helyként működnek. A mozgókönyvtári ellátást kistérségi keretek között a Halis István Városi Könyvtár biztosítja számukra. Szolgáltató hely jött létre Balatonmagyaródon is, ahol az előző években nem volt települési könyvtári ellátás.

A nagykanizsai városi könyvtár így összesen 5 települési szolgáltató hely számára biztosította a „teljes könyvtár-ellátási” (mozgókönyvtári) szolgáltatótást letéti ellátás formájában. Céljuk, hogy az ellátórendszeri szolgáltatótást fokozatosan átalakítják a kistérségi keretek között megvalósuló mozgókönyvtári szolgáltatásra. Ez a folyamat 2005 elején indult el és várhatóan 2006-ban megvalósul. Ezen kívül létrejött a Nagykanizsai Kistérségi Adatkezelő Rendszer (NagyKar), amely a nagykanizsai kistérség kommunikációs rendszere és adatbázisa. Feladata a napi kapcsolattartás mellett az elektronikus dokumentum- és információszolgáltatás.

62 könyvtárat tartottunk nyilván önálló községi könyvtárként, köztük 60 községi könyvtár önállóan szerzeményezett, két könyvtár (Bocska, Kacorlak) állományellátásáról pedig Zalaszentbalázs könyvtára kiskörzeti ellátás formájában gondoskodott.

A könyvtárak többsége csak települési könyvtári szolgáltatásokat végzett. Kettős funkciójú feladatkört (köz- és iskolai) 53 önálló és két városi fiókkönyvtár látott el. Számuk összesen négyvel csökkent az év folyamán: Csonkahegyhát, Becsvölgye, Kiszgömbő, Dióskál, és Zalasabar községek könyvtárai a továbbiakban csak községi könyvtárak lesznek; a zalaszentiváni könyvtár viszont a továbbiakban kettős funkciót lát el.

Műhely

A Nyilvános Könyvtárak Jegyzékén 2005-ben Zala megyéből összesen 230 könyvtár szerepelt, köztük 225 önkormányzati könyvtár, 2 felsőoktatási, 2 szakkönyvtár és 1 munkahelyi könyvtár.

2005-ben is folytatódott a megyében a nyilvános könyvtárak szakfelügyeleti vizsgálata: Becsvölgye, Bókaháza, Borsfa, Csapi, Csonkahegyhát, Csömödér, Dobronhegy, Egervár, Felsőrajk, Garabonc, Gósfa, Hévíz, Karmacs, Kemendollár, Kerkafalva, Kustánszeg, Külsősárd, Lipeszentadorján, Liszó, Magyarföld, Milejszeg, Nemesbük, Nemespátró, Óhid, Pacsa, Pókaszepetk, Pórszombat, Pölöske, Pusztaapáti, Rezi, Söjtör, Szentpéterföldre, Tótszerdahely, Túrje, Várvölgy, Vasboldogasszony, Zalaigrice, Zalaszentgrót, Zalaszentlászló, Zebecke településeken volt szakfelügyeleti vizsgálat, és Bagod, Nagykapornak, Nova, Zalaapáti községekben utóvizsgálat.

A könyvtárak elhelyezési és működési körülményei a korábbi évekhez hasonlóan javultak. Épület felújításra, illetve átalakításra a megyében 8 községben (Bánokszentgyörgy, Cserszegtomaj, Iklódbördőce, Kerkaszentkirály, Kányavár, Páka, Várvölgy, Zalaszentmihály,) került sor. A keszthelyi városi könyvtár épülete köré új járda épült és a pincelejárát rekonstrukciójára került sor. Új könyvtárhelyiségbe költözött Nagyrada és Zalasabar könyvtára. A hálózatgondozást végző városi könyvtárak jelentései alapján 13 községi könyvtárat festettek ki és 7 könyvtárban került sor fűtés korszerűsítésre. Új könyvtári bútort vásároltak 13 könyvtárban, informatikai fejlesztésre került sor 9 könyvtárban. A felújítások megvalósítását pályázatok is segítették.

A könyvtárak nyitva tartási óráinak száma heti 79 órával volt több, mint 2004-ben.

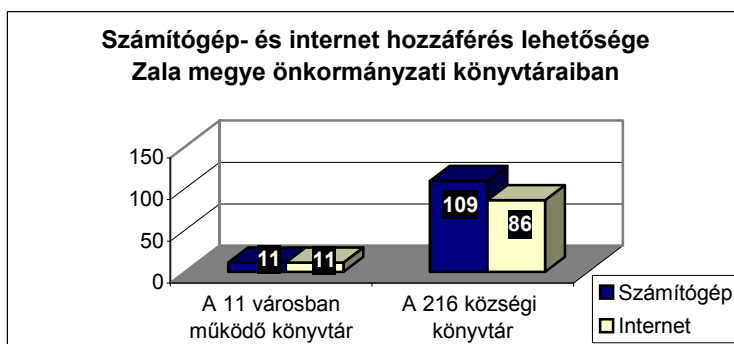
Egész évben zárva tartott 13 könyvtár és egy fiókkönyvtár (Lenti, Mihályfai út), számuk hattal csökkent (4 könyvtári szolgáltató helyé vált, 5 könyvtárban beindult a könyvtári szolgáltatás, ugyanakkor 3 könyvtár 2005-ben vált szünetelővé). 5-5 zárva tartó könyvtár a keszthelyi ellátórendszerhez tartozik, illetve önállóan szerzeményez, 3 könyvtár a nagykanizsai ellátórendszer tagja.

Ideiglenesen zárva tartott 2005-ben 1 városi könyvtár (Hévíz), és 21 községi könyvtár, köztük 5 önállóan szerzeményező és 16 ellátórendszerhez tartozó könyvtár. Az okok között szerepelt a könyvtáros személyének változása, felújítás, festés, vagy állományellenőrzés. Ezen kívül a nyári szabadságok miatt a megyei könyvtár és 4 városi - a zalaegerszegiek (JAVK, Apáczai ÁMK Könyvtára), a zalaszentgróti, valamint a zalakarosi - könyvtár is bezártak néhány hétre.

A könyvtárak összes alapterülete a megyében 19 584 m², 151 m²-rel több mint 2004-ben volt. 154 (74%) községi könyvtárban viszont nem éri el az 50 m²-t sem.

A könyvtárak technikai felszereltsége nagyon eltér egymástól. Sok községi könyvtárban van már televízió, videó, CD lejátszó, DVD lejátszó készülék stb. Más könyvtárakban semmilyen technikai eszköz nem biztosított.

A számítógépek száma a könyvtárakban 2005-ben kis mértékben, de tovább emelkedett. A községi önkormányzatok gazdasági szempontok alapján törekszenek arra, hogy a dokumentum és információs szolgáltatások egy helyre összpontosuljanak. Év végén a megye közkönyvtáraiban összesen 469 db számítógép állt a használók rendelkezésére 346 Internet elérhetőséggel. A megyében a használók számára 120 könyvtárban biztosítottak számítógépet, valamennyi városban működő könyvtárban és 109 községben (50 %). Internet szolgáltatást ugyanakkor 97 községi könyvtárban lehetett igénybe venni (40%).

A könyvtárak jelentései alapján a megyében összesen 35 könyvtár használ valamilyen könyvtári integrált rendszert. A TEXTLIB programot a megyei könyvtár mellett még 4 városi könyvtár (Nagykanizsa, Keszthely, Lenti, Zalaegerszeg) alkalmazza. A SZIRÉN programot 1 városi könyvtár (Zalalövő) és egy kettős funkciójú községi könyvtár (Csesztreg) veszi igénybe. A GEORGE integrált rendszert alkalmazza 3 városi (Hévíz, Zalakaros, Zalaszentgrót) és 7 községi könyvtár. Közülük Hévíz 2006-ban a SZIRÉN program bevezetését tervezi. Az ELKA programot egy városi intézmény (Apáczai ÁMK Könyvtára) és 18 községi könyvtár használja.

A könyvtáros munkakörben dolgozók száma a megyében 316 volt (teljes munkaidőre átszámítva 144 fő), 15 fővel kevesebb, mint 2004-ben. Több könyvtárban (elsősorban községekben) került sor személyi változásokra is (pl. Csesztreg, Csömödér, Kemendollár, Liszó, Lisperzentadorján, Molnári, Nagykapornak, Szécsisziget, Tormafölde, Zalaapáti, Zalavár stb.)

A városokban működő könyvtárakban a könyvtáros munkakörben dolgozók 89%-ának van szakképesítése, a községekben mindössze a könyvtárosok 16%-a szakképzett.

A megyében összesen 88 könyvtáros rendelkezik egyetemi, vagy főiskolai könyvtáros szakképesítéssel, közülük 18-an dolgoznak községi könyvtárban. Középfokú könyvtáros szakképesítése 49 könyvtárosnak van, ebből 14 dolgozik községi könyvtárban. A legtöbb szakképesítéssel rendelkező könyvtárost Keszthely térségében találhatjuk. (Mivel a statisztikai adatszolgáltatás az alapfokú könyvtáros szakképesítésre nem kérdez rá, ezt figyelmen kívül hagytuk. Így belekerültek ők is azok közé, akiknek nincs könyvtárosi szakképesítésük.)

A városokban működő könyvtárak 118 könyvtáros közül 102-t teljes munkaidőben foglalkoztatnak, 9 fő részmunkaidős, 5 megbízási díjas és 2 díjazás nélküli alkalmazott. Ez utóbbiak a fiókkönyvtárakban tevékenykednek.

A községi könyvtárakban a 198 könyvtáros közül 10 volt főállású, 66 részmunkaidős, 66 megbízási díjas és 56 fő (28%) semmilyen díjazásban nem részesült.

Az öt városi könyvtárban az év folyamán 382 munkanapot fordítottak a községi könyvtárak ügyeinek intézésére. A kinti munka során nemcsak a könyvtárakban folytattak szakmai tevékenységet, hanem a fenntartók informálását, az intézmények szakmai érdekképviselését is elvégezték (szerződés-kötés, pályázat-készítés, könyvbeszerzési keret módosítása, berendezés-kiegészítés, informatikai fejlesztés, új könyvtáros beállítása stb.).

A felsorolt feladatok, a hálózatgondozás és központi könyvellátás érdekében közel ötvenezer kilométert tettek meg gépkocsival és autóbusszal. A személyes

Műhely

---

látogatások számát többszörösen meghaladja a telefonon, e-mailen, faxon történő kapcsolatfelvétel, intézkedés.

A statisztikai adatszolgáltatás alapján a megye könyvtárainak összes működési bevétele 654 640 000 Ft volt, ebből 571 099 000 volt fenntartói finanszírozás (87%).

A fenntartói finanszírozás mellett a könyvtárak működéséhez hozzájárultak a különböző pályázatok is. A pályázati támogatás 2005-ben összesen 35 810 000 Ft volt, amely összegnek túlnyomó része a városokban működő könyvtárakhoz került.

2005-ben az érdekeltségnövelő támogatásban részesülő könyvtárak száma, és a támogatás összege is magasabb volt a 2004. évinél. A 122 fenntartó önkormányzat összesen 12 256 000 Ft támogatást kapott, amely növelte a könyvtárak költségvetési keretét.

A felzárkóztató pályázat eredményeként 19 önkormányzat összesen 475 000 Ft dokumentumvásárlási támogatáshoz juthatott.

2005-ben a községi könyvtárak legnagyobb összegű fejlesztési támogatására a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma *Közkincs* pályázatai nyújthattak lehetőséget. Ebben az évben a megyében mindössze két fenntartó önkormányzat nyert a Közkincs 3 pályázaton, amely a települési közkulturális szolgáltatások továbbfejlesztését biztosító modell-értékű programok kidolgozását támogatta: Dióskál 1 300 000 Ft-ot, Szilvagy 1 500 000 Ft-ot kapott erre a célra. A Közkincs-Hitelprogram I. pályázaton a megyéből 10 községi önkormányzat szerepelt eredményesen. Közülük 8 pályázat felhasználása a helyi könyvtár fejlesztésére is kiterjed.

A Nyilvános Könyvtárak Jegyzékén nem szereplő szolgáltató helyek után kistérségi keretek között normatív támogatás igénybevételére nyílt lehetőség. Így a nagykanizsai városi könyvtár a községi befizetések, valamint a megyei támogatás mellett további 3 728 100 Ft normatívát használhatott fel 2005-ben a kistelepülések mozgókönyvtári ellátásának megszervezésére.

A könyvtárak további jelentős forrásai az NKA Könyvtári Szakkollégiumánál elnyert pályázatok, amelyekből rendezvényeket, továbbképzéseket lehetett szervezni, javítani lehetett a technikai feltételeket, hozzájárultak a könyvtári kiadványok megjelenítéséhez és segítségével önköltséges áron biztosítani lehetett a kötetes tevékenységet a városi könyvtárak számára. Az NKA pályázatok közül legjelentősebb A Nagy Könyv projekt volt, amelynek koordinálása a Deák Ferenc Megyei Könyvtár feladata volt. A rendelkezésre álló 4 000 000 Ft összegből finanszírozott programban a megye valamennyi városi könyvtára, a zalaegerszegi Apáczai ÁMK Könyvtára és a zalaegerszegi számvetési főiskola könyvtára vett részt. Összesen 139 rendezvényre került sor, köztük 67 gyermekrendezvény volt.

Saját működési bevétellel mindössze 23 könyvtár rendelkezik, köztük a megyei könyvtár, a városi könyvtárak (a letenyei és a zalakarosi könyvtár kivételével), és 14 községi könyvtár.

2005-ben a megye önkormányzatai könyvtárainak állománya összesen 2 031 135 db dokumentum volt, 6 012 dokumentummal kevesebb, mint 2004-ben. A könyvtárak 46 480 dokumentummal gyarapodtak, és 52 416 dokumentummal csökkentették az állományukat.

A megyei összesítés alapján az állománygyarapodás mértéke több mint 8000 dokumentummal több volt, mint 2004-ben. Ha megvizsgáljuk a városi könyvtárak állománygyarapodását, megállapítható, hogy a legtöbb könyvtárban valamivel kevesebb dokumentumot tudtak beszerezni, mint 2004-ben, ugyanakkor Lentiben, Letenyén és Nagykanizsán jelentősen több dokumentumot sikerült állományba venni. Az

Műhely

állománygyarapodás számadatait befolyásolta, hogy a mozgókönyvtári ellátásban részesülő 4 (megszűnt) könyvtár korábbi állománya hozzájárult a nagykanizsai könyvtár állományának emelkedéséhez. Figyelembe kell még venni, hogy megszűnt a lovászi könyvtár kiskörzeti ellátása. Ezért a lovászi Községi Könyvtár állományából törölt dokumentumok a szécsiszigeti Községi Könyvtárban, illetve a tornaföldei Községi Könyvtárban gyarapodásként jelennek meg.

Az állományapasztás mértéke a hévízi könyvtárban volt a legmagasabb, ahol az állományellenőrzés során 16 530 db dokumentumot kellett törölni.

Dokumentumvásárlásra fordított összeg (eFt)			
	Költségvetésből	Pályázatból	Együtt
A 11 városban működő könyvtár:	49372	2034	51406
A 216 község könyvtár:	23980	1136	25116
Megye könyvtárai összesen:	73352	3170	76522

A dokumentumra fordított összeg a megye közkönyvtáraiban összesen 76 522 000 Ft volt, 1 317 000 Ft-tal több mint az előző évben. Összehasonlítva az elmúlt két év eredményeit, a városi könyvtárak közül elsősorban a kisebbek állománygyarapodásra fordított összege növekedett. Kiemelném Lenti, ahol 1 688 000 Ft-tal és Letenyét, ahol 1 369 000 Ft-tal nőtt a dokumentumra fordított összeg a 2004. évihez képest. Nagykanizsán a kistérségi mozgókönyvtári ellátás is hozzájárult a dokumentum-beszerzési összeg közel 2 millió Ft-tal való megemelkedéséhez.

Az ellátórendszerek közül a legjelentősebb emelkedés a zalaegerszegi ellátórendszerben tapasztalható, ahol szinte valamennyi község többet áldozott dokumentumra 2005-ben, mint korábban.

Az ellátórendszerek szöveges jelentései alapján a községek befizetése 11 277 554 Ft volt összesen, ebből több mint 8 millió forint volt a dokumentumvásárlási hozzájárulásuk. Ezt egészítette ki az 1 733 000 Ft érdekeltségnövelő támogatás. A községek a nagykanizsai ellátórendszer kivételével költségtérítést is fizettek a szolgáltató városi könyvtáraknak.

A legnagyobb mértékben csökkent a dokumentum-beszerzésre fordított összeg a Fejér György Városi Könyvtárban és a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban.

A beszerzett új dokumentumok leltári értékének átlaga 1708 Ft volt 2005-ben, a beszerzési kvóta (állománygyarapodási összeg/lakos) megyei átlaga pedig 268 Ft.

A könyvtárak egy része már nem a Könyvtárellátó Közhasznú Társaságtól vásárolja elsősorban a dokumentumokat. Ide tartozik a zalaegerszegi és a hévízi városi könyvtár is. A zalaszentgróti és a zalakarosi könyvtárak pedig már nem is vásárolnak könyveket a KELLO-tól, ugyanakkor a megyei könyvtárnak, valamint a keszthelyi, a nagykanizsai, a lenti, a letenyei könyvtáraknak még mindig elsődleges partnere volt 2005-ben. Az ellátórendszerek közül a lenti és a zalaegerszegi választott inkább más forrást a dokumentumok beszerzésékor.

A 216 községi könyvtár közül csak 95 rendelkezik saját könyvállománnyal, a nem hagyományos dokumentumok pedig alapvetően hiányoznak a községi könyvtárakból, hiszen mindössze 41 könyvtár állományában van AV-dokumentum és

Műhely

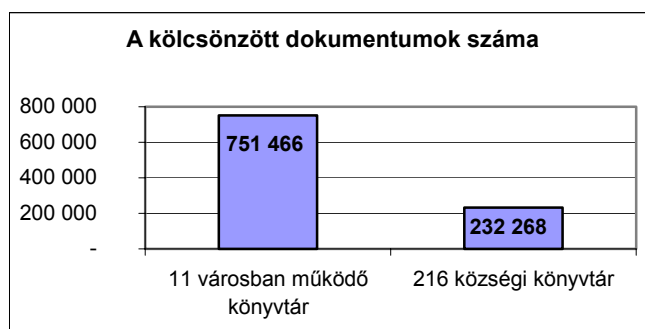
29 könyvtár állományában elektronikus dokumentum. Meg kell itt jegyezni, hogy a 4 ellátórendszerhez tartozó 159 községi könyvtár letéti könyvvállománnyal rendelkezik. Közülük 41 könyvtárnak van saját állománya is, elsősorban azoknak, amelyek iskolai feladatot is ellátnak.

Kurrens időszaki kiadványt a községi könyvtárak 65%-ában nem találhatunk, összesen 142 községi könyvtárban csak könyv jellegű dokumentum van, 11 községi könyvtárba egy, 21 községbe kettő folyóirat jár. A városi könyvtárak közül a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtárba jár a legtöbb időszaki kiadvány, 383 db, meghaladva a megyei könyvtár folyóirat-állományának nagyságát.

2005-ben teljes körű állományellenőrzésre került sor egy városi könyvtárban (Hévíz), két városi fiókkönyvtárban, és 21 községi könyvtárban. Részleges állományellenőrzésre került sor a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárban.

A regisztrált könyvtárhasználók száma megyei szinten 1816 olvasóval kevesebb, mint 2004-ben volt; ez elsősorban a városi könyvtárakat és a megyei könyvtárat érintette. Ugyancsak csökkent a személyes használatok száma is. A távhasználatok száma ugyanakkor emelkedő tendenciát mutat.

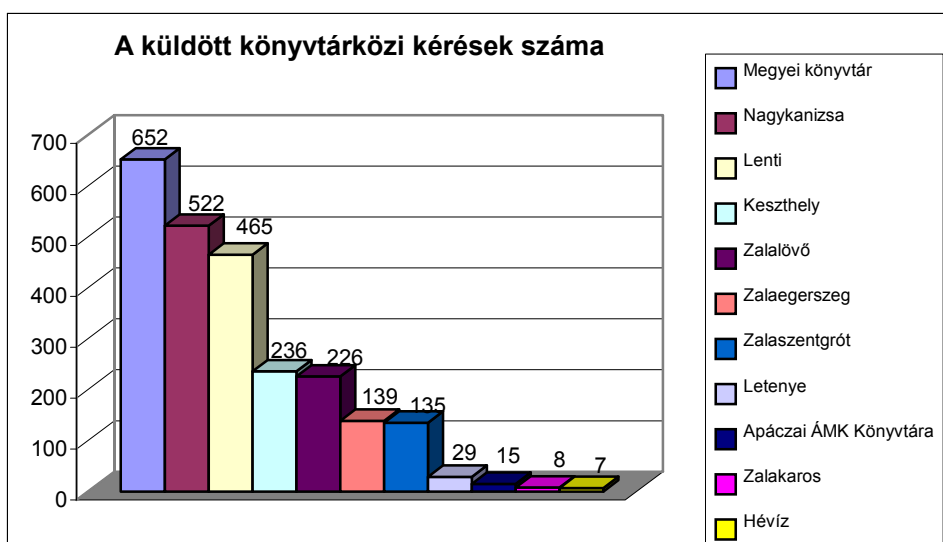
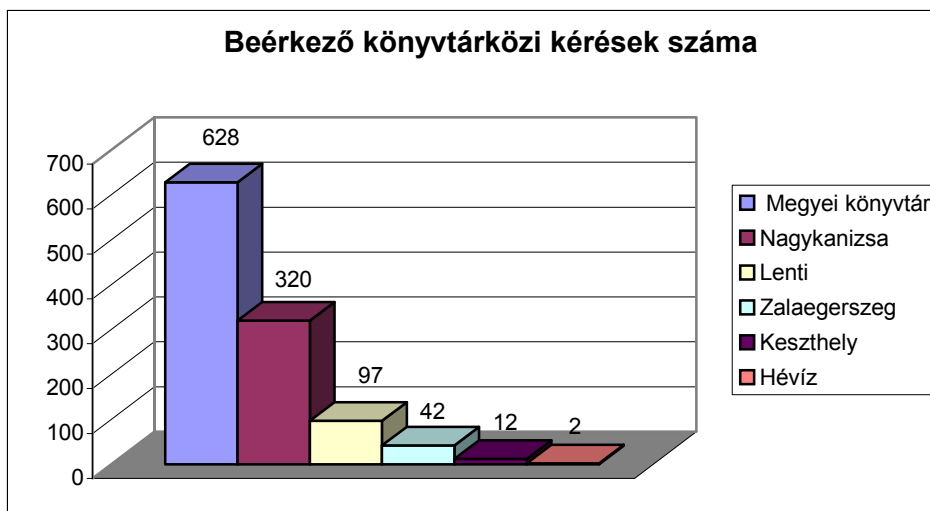
A könyvtárak dokumentumhasználatát vizsgálva megállapítható, hogy a dokumentumok kölcsönzése továbbra is legnépszerűbb könyvtári szolgáltatás. A városok könyvtáraiból azonban jóval több dokumentumot kölcsönöznek, mint a községekben.

A dokumentumok helyben használata városokban 38%-a, községekben 21%-a az összes dokumentumhasználatnak. A kölcsönzött kötetek száma megyei szinten, az év folyamán több mint 50 ezer db dokumentummal csökkent.

A könyvtárak helyben igénybe vehető szolgáltatásait az olvasók 2005-ben jobban kihasználták, mint korábban. A helyben használat a megyében összesen 524 719 volt, 23 217-tel több, mint 2004-ben. Az emelkedés általában a városokra volt jellemző. Ugyancsak emelkedett a referenz kérdések száma is az év folyamán. A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a városokban működő könyvtárakban tették fel a referenz kérdések 96%-át. Az Internet használatok száma szintén emelkedett 2005-ben. A statisztikai jelentő lap nem kérdezett rá az Internet használatok számára, ezt külön adatlapon kérte megadni a megyei könyvtár. Ennek alapján a városi könyvtárakban az összes személyes könyvtárhasználatból átlagosan 15% volt az Internet-használatok száma. A városokban működő könyvtárak közül a legtöbben a megyei könyvtárban vették igénybe ezt a szolgáltatást.

A városi intézmények jelentései alapján egyre nő a fénymásolást igénybe vevő olvasók száma a könyvtárakban; 2005-ben több mint 250 ezer oldal volt a másolatok oldalszáma.

A könyvtárközi kölcsönzés számadatai megyei szinten csak kis mértékben változtak, a könyvtárakhoz beérkező kérések száma kis emelkedést, a más könyvtárhoz küldött kérések száma enyhe csökkenést mutat. Könyvtárközi kérés a megyében összesen 6 könyvtárba érkezett. Közülük a legtöbb könyvtárközi kérést (628) az ODR tagkönyvtárak közé tartozó Deák Ferenc Megyei Könyvtár kapta. A nagykanizsai városi könyvtárhoz fordultak kérésükkel 320 esetben, a lenti könyvtárhoz 97 kéréssel. Az eredetiben elküldött dokumentumok száma összesen 812, a nyomtatásban küldött 83 db (75%), az elektronikusan szolgáltatott 83 db volt. A nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár könyvtárközi szolgáltatása megerősödött, 2005-ben 320 dokumentumot kértek tőlük, amelyből 81 db-ot elektronikusan szolgáltatottak.

Más könyvtárhoz a Deák Ferenc Megyei Könyvtár továbbította a legtöbb kérést (652). A nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár 522 dokumentumot, a lenti Városi Művelődési Központ és Könyvtár 465 dokumentumot kért más könyvtártól.

Sajnos a községi könyvtárak továbbra sem használják ki a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségeit, közülük 14 könyvtárban fordult elő könyvtárközi kölcsönzés.

Műhely

A legtöbb kérést a vonyarcvashegyi (133) a cserszegtomaji (20), a lovászi (18), és a gelsei (15) könyvtárból küldték.

A könyvtárakban kiemelt szerepet töltöttek be 2005-ben is a rendezvények. A városi intézmények tavaly összesen 1091 programot szerveztek, amelyen 33646 fő vett részt. A legtöbb rendezvényt (412) a megyei könyvtár bonyolította le. A városi könyvtárak közül a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárban került sor a legtöbb (185) ilyen eseményre. A rendezvények többsége (851) a 14 év alatti gyermekek számára szerveződött.

A községekben közel 280 rendezvényre került sor, többségében a hálózati munkatársak közvetítésével. A nagy számú színvonalas rendezvény megvalósítását A Nagy Könyv projekt is elősegítette. Olvasóköri alakultak a megye több pontján, számos előadásra, felolvasóestre, rendhagyó irodalomóra, vetélkedőre stb. került sor.

A könyvtárak irodalmi rendezvényeinek egy része a könyvünnepekhez (Ünnepi Könyvhét és a Gyermekkönyvhét,) a Magyar Kultúra Napjához, a József Attila évfordulóhoz a Magyar Népmese Napjához kapcsolódott. Az Ünnepi Könyvhét vendégei voltak többek között: Csaplár Vilmos, Kabdebó Tamás, Kertész Ákos, Konrád György, Spiró György, Závada Pál.

November 21- december 2. között a Zalai Gyermekkönyvhetek rendezvényein 16 zalai településen 35 rendezvényre került sor. Békés Pál mellett Bosnyák Viktória író, műfordító; Csukovits Enikő író; Darvasi László író; Sándor Csilla Mária szerkesztő; Figura Ede és Rosta Géza előadóművész; Kardos Ferenc könyvtáros; Kardos József pedagógus volt a vendégeink.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtárban ebben az évben is tovább folytatódott a Keresztury Irodalmi Kör színvonalas, sokak érdeklődését kiváltó programjai, melyeket havi rendszerességgel tartottak és összesen 13 rendezvényt szerveztek.

A József Attila megyei szavalóversenyt a költészet napja alkalmából rendezték meg a megyében. A városi fordulók után a megyei megmérettetésre a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtárban került sor.

Pályázati támogatásból valósult meg a fogyatékos gyermekek társadalmi integrációját segítő művészeti foglalkozások megszervezése a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban.

A megyei levelezős játékok közül ki kell emelni a *Barangolás a gyermekirodalomban* levelezős játékot, amelyet a Deák Ferenc Megyei Könyvtár a Dózsa György Általános Iskolával közösen szervezett.

A József Attila Városi Könyvtár két levelezős játékot bonyolított le. *Bölcs szív, véres kard* címmel egy nagy sikerű történelmi sorozatra került sor; Móra Ferenc születésének 125. évfordulója alkalmából pedig 3-4. osztályos csapatok oldottak meg Mórával kapcsolatos feladatlapokat. A Móra évfordulóhoz kapcsolódott a zalakarosi városi és iskolai könyvtár levelezős játéka is.

A zalalövői városi könyvtár megyei levelezős játéka a József Attila évfordulóhoz kapcsolódott. Ezen kívül megyei mondaíró pályázatot is hirdettek. Mindkettő eredményhirdetésére a Költészet Napja alkalmából került sor.

A nyári időszakban több városi könyvtár (Keszthely, Lenti, Nagykanizsa, Zalaegerszeg) is szervezett olvasótábort. Ezek egy része a könyvtárakban került megrendezésre. A József Attila Városi Könyvtár a Deák Ferenc Megyei Könyvtárral közösen, 25 hátrányos helyzetű 10-13 éves gyerekkel Balatonyörökön táborozott.

Lakossági Internet tanfolyamokat 2005-ben a megyei könyvtár mellett a zalaegerszegi, a nagykanizsai, és a lenti városi könyvtár is szervezett.

Műhely

Multimédiás használó-képző tanfolyamot szervezett a megyei könyvtár a Megyei Művelődési és Pedagógia Intézet és Szakképző Iskolával közösen. Ezen 169 fő vett részt, valamennyien 9. évfolyamos tanulók voltak.

Megyei szakmai továbbképzésekre a Deák Ferenc Megyei Könyvtár szervezésében került sor. Három helyszínen (Keszthelyen és Nagykanizsán a városi könyvtárakban, valamint a megyei könyvtárban) két témakörben került sor konferenciákra: tavasszal *Az esélyegyenlőség elveinek érvényesítése az információ és dokumentumszolgáltatásban*, ősszel pedig *Könyvtárak a nyelvtanulás–nyelvtanítás szolgálatában* címmel. Októberben ismét megrendezésre került az *Összefogás a könyvtárakért, összefogás az olvasókért* országos rendezvénysorozat.

Kiadói tevékenységet a Deák Ferenc Megyei Könyvtár mellett még a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár és a Halis István Városi Könyvtár végzett. A József Attila Városi Könyvtár megjelentette a *Mint kincset őrzöm* sorozatának 13. számát.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár legjelentősebb kiadványa a 11 évvel ezelőtt útjára indított helytörténeti alapmű, a *Zalai Életrajzi Lexikon* 3. javított, bővített kiadása. A széles körű összefogással, a Nemzeti Kulturális Alapprogram, a Zala Megyei Önkormányzat és a Zalaegerszegi Millecentenárium Közalapítvány támogatásával, a Deák Ferenc Megyei Könyvtár kiadásában megjelent új változat több mint 900 nevet tartalmaz az egykori Zala vármegye területéről. Adatbázisba rendezett változata a Deák Ferenc Megyei Könyvtár honlapján (<http://www.dfmk.hu/adatbazisaink>) vehető igénybe. Az adatbázis alkalmas helynevek, dátumok, foglalkozások szerinti keresésre, így a Délnyugat-Dunántúl történetének egyik legszéleskörűbben használható adattára került a felhasználók rendelkezésére.

A megyei könyvtár megjelentette a *Zalai Könyvtári Levelező* 1-2. számát, amely beszámolt a hálózatban végzett szakmai munkáról, a megyei és országos könyvtári programokról, az egyes könyvtárakban folyó műhelymunkákról. Az elmúlt évekhez hasonlóan márciusban elkészítették a *Zala megyei könyvtárak előző évi főbb statisztikai mutatóit és viszonyszámait* tartalmazó kiadványt, amelyet eljuttattak a tagintézményeknek és a fenntartó önkormányzatoknak. Mindkét kiadvány elérhető a Deák Ferenc Megyei Könyvtár honlapján is.

A szakirodalmi információk népszerűsítése céljából adja ki a Deák Ferenc Megyei Könyvtár a Gyermekkönyvtári információ (GYI) című hírlevelet, amelyet a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely tagjai közösen szerkesztenek. Kéthavonta jelenik meg, felhívja a gyermekkönyvtárosok figyelmét a megjelent papíralapú és elektronikus információkra (cikkek, internetes források).

Az *Olvasó lurkó* című havi folyóiratot a DFMK a 7-11 éves gyermekek számára jelenteti meg 2005. májusától, amely nyomtatásban és elektronikusan is hozzáférhető.

Elkészült *A kistelepülési könyvtárosok kézikönyvének* kézírata, amelynek megjelentetésére 2006-ban kerül majd sor.

A Halis István Városi Könyvtár nyomtatott kiadványt nem adott ki, viszont jelentősen bővült a könyvtár honlapján, illetve a NagyKar oldalon elhelyezett elektronikus dokumentumok száma (<http://www.nagykar.hu>).

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően a megyei könyvtár hálózati és módszertani szolgálata elkészítette a hálózat tagjai számára a beiratkozási és munkanaplókat, az érdekltség-növelő támogatáshoz szükséges igazolás adatlapját, amelyeket megküldött minden érdekelt könyvtárnak és fenntartónak. Módszertani

segítségként további iratmintákat is készített a csoport - igény esetén - a községi könyvtáraknak (alapító okirat, küldetésnyilatkozat, könyvtárhasználati szabályzat, szervezeti és működési szabályzat, programok, rendezvények meghívói).

A megyei könyvtár könyvkötészete önköltségi áron végezte a hálózat tagkönyvtárai számára a folyóiratok kötését, a pótolhatatlan könyvek újrakötését, igény szerint programfüzetek, szakmai kiadványok fűzését, könyvtári feliratok elkészítését, választók kasírozását. (Külön kérésre a *folyóiratok*, *könyvek kiszállítását* is.) Sajnos a könyvtárak számára végzett munka csökken, mert mind kisebb összeget tudnak erre a célra fordítani. Ugyanakkor új megrendelőként jelentkezett ebben az évben a kisebb városi könyvtárak közül Hévíz és Zalaszentgrót.

A kötetési és restaurálási anyagok vásárlásához kerestük a pályázati lehetőségeket is. Így a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatása is hozzájárult ahhoz, hogy e megyei szolgáltatást önköltséges áron lehetett biztosítani. A megye 7 könyvtára, valamint még három intézmény összesen 4222 dokumentumot kötettett. Ezek többsége félvázon kötés volt. A városi könyvtárak ellátórendszerei gondoskodtak a községi állományok kötéséről is.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár szakmai kiadványai házi sokszorosítással készültek, a kötetést pedig a megyei könyvtár kötetése végezte. Ezek tették ki a puhakötésben elkészült 2329 db dokumentumot. A TEKÉ-t és a Zalai Könyvtári Levelezőt 350-350 példányban, a beiratkozási naplókat és munkanaplókat pedig 260 példányban állítottuk elő, és minden zalai könyvtárba eljuttattuk azokat. A gyermekkönyvtár kiadványai (Olvasó Lurkó, Gyermekkönyvtári Információ, Gyermek könyvhetek programfüzetei), a megyei munkaterv, jelentések és a Zala megye településeinek könyvtári ellátása c. tanulmány kisebb példányszámban jelentek meg.

A statisztikai adatok tükrében megállapíthatjuk, hogy a megye lakossága továbbra is igényli a nyilvános könyvtári szolgáltatásokat, igaz, a számok arra engednek következtetni, hogy az igénybe vett szolgáltatások megváltoznak. Kicsit csökkent ugyan a beiratkozott olvasók és a személyes könyvtárhasználatok száma, amelynek oka lehet, hogy az utóbbi években a költségvetési megszorítások folytán csökkent a könyvtárakban az új dokumentumok beszerzése, és így kevésbé megfelelő kínálat. Átalakultak az olvasási szokások is, a szépirodalom olvasása visszaszorulóban van, az olvasás motiváló tényezője elsősorban a tanulás.

Az anyagi nehézségek ellenére jó néhány területen sikerült előbbre lépni, korszerűsíteni, fejleszteni az intézmények szolgáltatásait, maximálisan kihasználva a pályázatok adta lehetőségeket.

A kistélepülések ellátásában a megyében még mindig a hagyományos hálózatgondozás és az ellátórendszerek működtetése a jellemző, de megkezdődött már e feladatellátás átszervezése, a mozgókönyvtári ellátási forma bevezetése kistérségi keretek között. A könyvtári rendszerben szükség van a *működőképes intézményekre* vagy *szolgáltató helyekre*, mert ezek tudják, a saját szolgáltatásaikon túl, közvetíteni, közelebb vinni a kisebb településeken élő lakosság jelentős részéhez a nagyobb intézmények magasabb szintű szolgáltatásait.

Sebestyénné Horváth Margit

BARANGOLÁS A GYERMEKIRODALOMBAN

Mai felgyorsult, rohanó világunkban az „idő rabszolgái” vagyunk – felnőttek és gyerekek egyaránt. A technikai civilizáció, a „gépcsodák” korában, az internet mindenható uralma idején egyre kevesebb idő jut önmagunkra. Ez végképp igaz, ha lelki-szellemi szükségletünkről van szó. A reklámok, a fogyasztói társadalom hirdetői állandóan arra sarkallnak bennünket, hogy mindig mindenből az újat, a még tökéletesebbet keressük igényeink kielégítésére. Igen ám, de közben hol marad a lelki-szellemi táplálék, ami szintén szükséges, vagy legalábbis szükséges lenne az emberi létezéshez? A készen kapott tárgyak, az új termékek szakadatlan forgatagában (mint a mókuserékben) csak pörgünk, pörgünk rendületlenül, s a lényegét talán elmulasztjuk!

Az idők kezdete óta világos, elfogadott tény, hogy az ember spirituális fejlődéséről is beszélnünk kell, nem csak a technikai fejlődés mérföldköveiről. Amióta létezik az írás, s annak nyomtatott formája, a könyv, az olvasás biztosította alapvetően és elsősorban az emberi szellem fejlődését.

Sajnos napjainkban az olvasás szerepe egyre csökken, veszít népszerűségéből. A televízióból készen kapott információk zúdulnak ránk; egy-egy híren már nem is lehet eltöprengeni, hiszen jönnek az újabb képkockák a varázsdobozból, agyunknak szinte másodpercenként váltani kell.

A hetvenes években még szép számban léteztek olvasást népszerűsítő programok; olvasókörök alakultak, olvasótáborokat szerveztek. A televízió is törekedett arra, hogy erkölcsi érzékünket, igényünket a szépre és jóra kielégítse a maga sajátos eszközeivel. Gondoljunk itt arra, hogy számos tévéfilmet készítettek rangos írók műveiből, szombat esténként még a versek is szerephez jutottak („Vers mindenkinek”). A szórakozás fő formája ekkor még az olvasás maradt.

Manapság azonban a könyv elvesztette delejes vonzerejét, hiába ontják a nyomdák a megszámlálhatatlanul sok kötetet. Egyre ritkábban emeljük le a könyveket a könyvespolcra, kölcsönözzük ki őket a könyvtárakból, vagy netán vásároljuk a könyvesboltból... A szépirodalom pedig végképp háttérbe szorult mindennapjainkból. Pedig kellene, szükségünk lenne arra, hogy „csak úgy”, a magunk szórakoztatására és örömére, lelki életünk gazdagítása céljából értékes regényeket, novellákat, verseket olvassunk! Sajnos sok esetben él még ez az igény, csak éppen időszerűen kínlódunk, s más, fontosabb elfoglaltságaink adódnak a hétköznapi sűrűjében. Pedig ünnepi perceket varázsolhatnánk egy-egy szép, igaz, magvas gondolatokat rejtő könyv olvasásával! Hogyan is mondta a róka a kishercegnek? „Szertartásokra szükség van” – azaz próbáljuk meg néha „ünneplőbe öltöztetni a szívünket”... „Az ember csak azokat a dolgokat ismeri meg, amelyeket megszelídített” – így mondta a róka pöttöm barátjának. Az ő igazsága örökérvényű: „...az ember csak a szívével lát jól. A lényeges a szemnek láthatatlan.”

A könyvek szeretete már gyermekkorban kell, hogy elkezdődjék. A képes lapozgatók, a mesekönyvek varázslatos világa le tudja nyűgözni a fogékony gyermeklelket. Aztán a gyermek lassan cseperedik, s elérkezik az iskoláskor. Új, különös világ tárul fel számára: a tudás megszerzésének birodalma. Vagy legalábbis így kellene lennie jó esetben! Fontos ismeretek, információk kerülnek a diákok birtokába. Ennek pedig elengedhetetlen feltétele az értő, elemző olvasás. Alapvető céljának kell tekintenie az iskolának az értő olvasás megtanítását, a könyvek szeretetére való

nevelést. Hiszen aki nem tud önmaga számára érhetően olvasni, az kiszorul a magas szintű ismeretek tárházából.

Kisiskolás korban még vonzzák magukhoz a gyermeket a mesék, meseregények, a játékos versek. Ahogy múlnak az évek, növekszik az iskolai követelményrendszer; duzzad, csak duzzad a „tudás folyója”. Vitathatatlan tény, hogy a diákok túlterheltek. Az iskolai tanórák után még különböző szakkörök, ilyen-olyan elfoglaltságok kötik le idejüket. S akkor még készüljenek fel a másnapi tanórákra!

Nem csoda, ha az olvasás emiatt is háttérbe szorul náluk. Ha olvasnak is, elsősorban az ismeretterjesztő műveket keresik, ezekből „profitálni” tudnak tanulmányaikhoz. Sajnos egyre ritkábban vesznek kezükbe szépirodalmi könyveket. Persze nem lehet általánosítani! Mi, a gyerekkönyvtár dolgozói örömmel, belső elégedettséggel nyugtázzuk, ha a gyermekolvasó színvonalas ifjúsági regényt, mesekönyvet, vagy netán gyermekverskötetet kölcsönöz ki. Igaz, hogy az úgynevezett „sikerkönyvek”-é az elsőbbség... Gondoljunk csak a Harry Potter sorozat elképesztő diadalútjára! A kiskamaszok előszeretettel választják a kimondottan tinédzsereknek szóló könnyű történeteket.

Célunk az lenne, hogy ismerjék meg az igazán értékes, maradandó olvasmányélményt adó könyveket. Mi, könyvtárosok azért több esetben is tudjuk befolyásolni a gyerekek olvasási szokásait. Könyvajánló kiadványokat jelentetünk meg, vagy akár ráirányítjuk figyelmüket a személyes foglalkozás során a színvonalas irodalmi művekre.

A gyerekek az iskolában sokféle pályázatra, tanulmányi versenyre beneveznek. Ez nyilván plusz munkát jelent nekik; kutatni, „bogarászni” kell a könyvek között, hogy az egyes feladatokat meg tudják oldani. Üdítő jelenség, hogy nem csak a reáltárgyak területén, hanem irodalmi, nyelvészeti pályázatokon is összemérik erejüket, tudásukat.

Éppen a gyerekek olvasási szokásainak megváltozása, az ismeretterjesztő irodalom olvasásának túlsúlya készítetett bennünket arra, hogy értékes szépirodalmi művek megismerésére ösztönözzük a tanulókat. Megszületett az ötlet, hogy szépirodalmi művekhez kapcsolódó levelezős játékot kellene indítani, ami sok-sok diákot megmozgatna. Az ötletet megvalósítás követte. A „*Barangolás a gyermekirodalomban*” című megyei levelezős játékunk már több mint tíz éve változatlanul népszerű a gyerekek körében. A játékot a Deák Ferenc Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtára és a Dózsa György Általános Iskola közösen szervezi.

A rejtvényfüzetek összeállítói, szerkesztői munkáját az iskola két lelkes, szakavatott tanárnője – Tóthné Hantos Katalin és Sárgáné Heindl Livia – vállalta magára. A feladatok összeállítói arra is gondoltak, hogy a feladatok megoldásakor a könyvtári környezet, a könyvekben való bújázkodás, a könyvtár tájékoztató apparátusának használata is szerepet kapjon. Így észrevehetetlenül gyakorolhatják a gyerekek azokat a könyvtárhasználati ismereteket, amelyeket – remélhetőleg – az iskolában már elsajátítottak.

Ezen az irodalmi levelezős játékon 4-5-6. osztályos tanulók vehetnek részt. Zala megye bármely települése, iskolája nevezhet csapatot a játékba. Ezek a csapatok 4-5 főből állnak. Nagy örömünkre nemcsak a lányok, hanem a fiúk is részt vállalnak az irodalmi „munkából”. A levelezős játék három fordulóból áll. Tanév elején az iskolák megkapják tőlünk a tájékoztatót, hogy melyek azok a művek, amelyek terítékre kerülnek abban a bizonyos tanévben. Emellé csatoljuk a nevezési lapot, amely tartalmazza a nevezési feladatot is (pl. könyvjelző, ex libris, naplóborító, plakát készítése).

Minden egyes tanévben három író szépirodalmi művét jelöljük ki elolvasásra; ezek a művek képezik a levelezős játék tárgyát. A feladatok megoldása során a játékosok sajátos műelemzést végeznek. Emellett – különösen a fogalmazási és a rajzos feladatok – kreatív gondolkodásra is serkentik őket. A feladatok nagyon sokrétűek; az író életrajzától kezdve a földrajzi, történelmi, környezetismereti, magyar nyelvi tudnivalók is bekerülhetnek a rejtvényfüzetbe. Megoldásukhoz általában 4-5 könyvet kell kézbe venni, és elmélyülten kutatni bennük.

Mivel már több mint 10 évre tekint vissza a „Barangolás a gyermekirodalomban”, elmondható, hogy sok-sok íróval és művükkel kerültek közeli, „meghitt kapcsolatba” a játékosok. A magyar és a külföldi szerzők egyenlő arányban képviseltetik magukat, ugyanis egyik tanévben a magyar, másik tanévben pedig a külföldi írók munkái közül választjuk ki azt a bizonyos három könyvet. Csak ízelítőt adhatunk a gazdag „repertoárból”, hiszen valamennyi elolvasott mű felsorolása nagyon terjedelmes lenne. (*Janikovszky Éva: A Hét Bőr; Mándy Iván: Csutak és a szürke ló; Szabó Magda: Születésnap; Fekete István: Bogáncs; Nógrádi Gábor: Segítség, ember!; Bálint Ágnes: A repülő dívány; Békés Pál: A kétkézű varázsló; Sohonyai Edit: Macskaköröm; Erich Kästner: Emil és a detektívek; De Amicis: A szív; Tolkien: A Babó; Gerald Durrell: Állatkert a poggyászsomban; F. H. Burnett: A titkos kert; John Lawson: Eljöhethnél hozzám; R. J. Kipling: A dzsungel könyve; A. M. G. Schmidt: Macskák társasága; Louis Sachar: Stanley, a szerencse fia; Uri Orlev: Sziget a romok között; Alexander Milne: Micimackó*)

Az első forduló megoldását november 30-ig, a második feladatlapot január 30-ig, míg a harmadik megoldást március 30-ig kell hozzánk eljuttatni a csapatoknak. A javítás során „munkamegosztást” alkalmazunk: a zalaegerszegi gyerekek feladatlapjait a Dózsa György Általános Iskola két tanárnője (Livia és Kati néni), a vidéki iskolások megoldásait pedig mi, a Deák Ferenc Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtárának munkatársai javítjuk és pontozzuk. A vetélkedő végére, április közepére aztán „összeáll a kép”: melyik az a tíz csapat, amelyik a legtöbb pontot, a legjobb eredményt érte el. Jellemző, hogy az élmezőnyben nagyon szoros a küzdelem; néha csak egy-két ponton múlik a „dobogós helyezés”.

A játék befejezéseként – általában május elején – záró rendezvényre hívjuk a legeredményesebb tíz csapat tagjait. Ezen alkalommal, amely az eredményhirdetést is magában foglalja, a részvevő csapatok 5-10 perces bemutatkozó jelenetet adnak elő – amely természetesen az olvasott művekhez is kapcsolódhat. Ezek az előadások, „színi játékok” mindig nagy-nagy élményt jelentenek a közönségnek. Itt is kitűnik, hogy milyen találékonyak, kreatívak, szárnyaló fantáziával megáldottak a gyerekek. Sok jelenet színházban is megállná a helyét... Miután lezajlottak a csapatok játékos jelenetei, következik a várva várt eredményhirdetés. Lehet izgulni, hogy ki lesz az arany-, ezüst-, illetve a bronzérmes társaság! A rendezvény végén minden tanuló ajándék könyvet kap, emellé nevükre kiállított oklevelet is átvesznek. „Kati és Livia néni” minden évben meglepetést is tartogat erre az alkalomra. Vidám, ötletes barkácsolásokat varázsolnak elő a tarsolyukból, amelyek valamilyen módon kapcsolódnak az elolvasott irodalmi művekhez. Jó nézni az örömtől kipirult gyermekarcokat, amikor átveszik jutalmukat; most érezhetik igazán, hogy megérte az egész évi fáradozás, kitartó munkájuk meghozta gyümölcsét. Nekünk, a levelezős játék szervezőinek is felemelő érzés, hogy segítségünkkel, hozzáállásunkkal ilyen teljesítményt tudunk kihozni évről-évre a tanulókból.

Köszönet illeti mindazokat a pedagógusokat és könyvtárosokat, akik szerte a megyében a résztvevő csapatokat segítették. Mivel már hagyománya van, több mint tíz éves múltat tekint vissza ez a játék, minden májusban azzal válunk el a záró rendezvényünkön a csapattagoktól és tanáraiktól: „Jövőre, veled, ugyanitt”!

Fejesné Szabó Piroska

A Barangolás a gyermekirodalomban c. levelezős játék záró rendezvénye

SZAKMAI NAPOK ZALA MEGYÉBEN 2006 TAVASZÁN

Minőségbiztosítás a közkönyvtárakban címmel rendezett szakmai napokat Zala megyében a Deák Ferenc Megyei Könyvtár 2006 tavaszán, amelyet több szervezet is támogatott: elsősorban a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Szakkollégiuma, valamint az Europe Direct, Zalaegerszeg és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Zala Megyei Szervezete.

A téma aktualitását az adta, hogy egyre nagyobb tért hódít a könyvtárügyben a minőségi szemlélet kialakítása. A Deák Ferenc Megyei Könyvtár már szerzett némi tapasztalatot a témában, ezért azt tűzte ki célul, hogy egy napos szakmai továbbképzés keretében megismertesse a zalai kollégákkal a minőségbiztosítás alapfogalmait, és bemutassa néhány könyvtár gyakorlatát is.

2003-ban hirdette meg a NKÖM három évre tervezett projektjét „Könyvtári minőségfejlesztés –könyvtári korszerűsítés” –címmel. A pályázatokon ODR-könyvtárak vettek részt, így a Deák Ferenc Megyei Könyvtár is bekapcsolódott a programba, az első szakaszban egyedül, a második és harmadik szakaszban más megyei könyvtárakkal közösen. 2003-ban olvasói elégedettség mérésére és teljesítménymérésekre került sor. A használói igények és elégedettség mérését kérdőíves vizsgálat végezte el.¹ A teljesítménymutatókat a statisztikai adatok alapján, illetve mintavétellel állapítottuk meg.

2004-ben került sor az összehasonlító vizsgálatokra amelyben a Zala megyei könyvtár a Békés Megyei Könyvtárral, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Versey Ferenc Könyvtárral, a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat József Attila Könyvtárával, és a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtárral együtt vett részt. A benchmarking vizsgálat az egyes könyvtáraknál meglévő gyakorlat feltérképezése mellett kiterjedt a könyvtárak teljesítményének mérésére és az adatok összehasonlítására.

A 2005-ben elnyert pályázat alapján az együttműködő könyvtárak feladata a már közösen meghatározott eredmények, teljesítménymutatók, a mért könyvtári szolgáltatások, olvasói igények és a könyvtárhasználói elégedettségek ismeretében szolgáltatásokat garantáló irányelvek kidolgozása. Ez a munka a konferencia idején még nem zárult le.

2006 elején a Deák Ferenc Megyei Könyvtár pályázatot nyújtott be az NKA Könyvtári Szakkollégiumához, amelynek célja, hogy az eddigi tapasztalatainkat felhasználva újabb mérésekre kerüljön sor a megyében. Bevonja ebbe a munkába a városi könyvtárakat (a József Attila Könyvtárat és a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárat) is. Ennek a munkának előkészítését is szolgálta a szakmai nap megrendezése.²

Március 6-án Nagykanizsán a Halis István Városi Könyvtárban, március 7-én Keszthelyen a Fejér György Városi Könyvtárban, március március 20-án a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban került sor egy-egy szakmai konferenciára. Mindegyik rendezvény nagyon tartalmas és hasznos volt. A meghívott előadók a téma neves szakemberei voltak.

Vidra Szabó Ferenc szociológus (Könyvtári Intézet, Budapest) „A minőség szerepe, jelentősége a magyar könyvtárügyben” címmel tartott előadást, amelyben röviden összefoglalta a minőségbiztosítással kapcsolatos szakmai ismereteket.³

---

¹ Ld.: Sebestyénné Horváth Margit: Könyvtárhasználói elégedettség és olvasói igények mérése a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban. Egy kérdőíves vizsgálat tapasztalatai = Zalai Könyvtári Levelező 2004. 1. sz. 19-28. p.

² A pályázat sikeres volt, a munka 2006 őszén elkezdődik.

³ Vidra Szabó Ferenc, Sohajdáné Bajnok Katalin, Sárközi Andrea előadásainak rövidített írásos változata lapunkban olvasható.

Zalainé dr. Kovács Éva igazgató (Budapesti Corvinus Egyetem Entz Ferenc Könyvtár és Levéltár) A „Könyvtári minőségfejlesztés - könyvtári korszerűsítés” című pályázat eredményeiről és tapasztalatairól számolt be a könyvtárosoknak.

Ezt követően a minőségbiztosítás gyakorlati megvalósulásáról hangzottak el előadások. A szakmai napokon megjelent könyvtárosok beszámolókat hallhattak egy-egy megyei könyvtár, városi könyvtár és szakkönyvtár eddig elért eredményeiről.

Először *Sohajdné Bajnok Katalin* igazgatóhelyettes (Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár, Eger) mondta el, hogy a Heves megyei könyvtár milyen tapasztalatokat szerzett a minőségbiztosítás megvalósítása során. Majd *Dr. Bellérné Horváth Cecília* könyvtáros (Kemenesaljai Művelődési Központ és Könyvtár Kresznerics Ferenc Könyvtára, Celldömölk) a celldömölki városi könyvtárban végzett tevékenységről számolt be.

„Minőségfejlesztés egy szakkönyvtárban” címmel *Sárközi Andrea* könyvtáros az Országos Idegennyelvű Könyvtár e téren végzett munkájáról adott tájékoztatást.

Végül *Tóth Judit* igazgatóhelyettes (Deák Ferenc Megyei Könyvtár, Zalaegerszeg) beszámolt arról, hogy a minőségbiztosítás bevezetése terén eddig milyen munkát végzett a Deák Ferenc Megyei Könyvtár, valamint ismertette a további terveket is.

Sebestyénné Horváth Margit

Zalainé dr. Kovács Éva

Dr. Bellérné Horváth Cecília

MINŐSÉGFEJLESZTÉS A KÖNYVTÁRAKBAN¹

Egyre szélesedik azoknak a köre, akik a könyvtárakat, mint korszerű információforrásokat értelmezik, és elvárják, hogy szolgáltatásaik gyorsak, pontosak, korszerűek legyenek. A korszerű felszereltség azonban önmagában nem elég ahhoz, hogy a könyvtárak az információs társadalom elvárásainak meg tudjanak felelni, arra is szükség van, hogy a szolgáltatásaikat a társadalmi környezet állandóan változó elvárásaihoz igazítsák. A jövő kihívásai mindenképpen abba az irányba mutatnak, hogy a használók érdekeit messzemenően figyelembe kell venni, hiszen a versenyszellem nem kerüli el a könyvtárakat sem, a létért vívott harc egyre élesedik, és a fennmaradás legfontosabb függvénye mindinkább a partnerek elégedettsége lesz.

A könyvtári minőségmenedzsment szemlélet elterjedése tehát nem egyszerűen divatjelenség, hanem szükségszerű tendencia, melynek ismerete, elfogadása és gyakorlati alkalmazása nélkül nem lehet korszerű szolgáltatásokat nyújtani, vagyis a könyvtár nem válhat megkerülhetetlen intézménnyé. „Minőségen” ugyanis azt értjük, hogy képesek vagyunk a partnereink, a használóink igényeit, elvárásait, szükségleteit kielégíteni, és működésünket minden tekintetben alárendeljük ezen elvárások teljesítésének.

A minőségi szolgáltatásokat alapvetően kétféle szisztéma segítségével érhetjük el. Az ISO 9000:2000-es szabványsorozat előírásainak betartásával intézményi alrendszert építhetünk ki, vagyis a szabvány a szervezeti egységek munkájának összehangolásával garantálja a minőséget. A TQM (Total Quality Management = Teljeskörű Minőségmenedzsment) vezetési, irányítási filozófiát jelent, amely támogatja és elősegíti a folyamatos fejlődést.

A hazai tapasztalatok azt mutatják, hogy a könyvtári gyakorlatban a TQM-nek van nagyobb létjogosultsága, hiszen ez a modell lényegesen rugalmasabb, jobban épít a kreativitásra, együttműködésre, jobban megfelel a „közalkalmazotti kultúrának”, mint az ISO szabvány által nyújtott minőségbiztosítás, amely meglehetősen merev, hierarchikus felépítésű, olykor formális elvárásokat megfogalmazó.

A könyvtári minőségfejlesztést *előkészítő szakasszal* célszerű kezdeni. Alapfeltételnek számít a vezetői elkötelezettség, az intézmény küldetésének és jövőképének a megfogalmazása, a munkatársak minél szélesebb körű bevonása. Javasolt, hogy minél többen vegyenek részt képzésekben, továbbképzésekben, tréningeken, célszerű külső szakértőt bevonni, belső minőségfejlesztő munkacsoportot alakítani. Nagy figyelmet kell fordítani a szervezeti kultúra fejlesztésére, el kell érni, hogy a munkatársak minél jobban azonosuljanak az intézmény céljaival, kellően motiváltak legyenek, az egymás közötti kommunikáció nyílt legyen, kialakuljon az együttműködés, a team-munka. Végezzünk helyzetértékelést (SWOT analízist, esetleg PGTT analízist), majd mindezek után készítsük el az intézmény középtávú (3-5 évre szóló) stratégiai tervét.

A *partnerközpontúság* kialakítása a minőségfejlesztés egyik legfontosabb eleme. Ahhoz, hogy a szolgáltatásainkat a változó társadalmi környezet elvárásaihoz tudjuk igazítani, nem elégedhetünk meg felszínes, közhelyszerű igazságokkal, hanem pontosan ismernünk kell a partnereink elvárásait és véleményét. Először azonosítanunk, majd rangsorolnunk kell partnereinket, ezután jól átgondolt, szakszerűen végrehajtott mérések

---

¹ Minőségbiztosítás a közkönyvtárakban – A Zala megyei könyvtári szakmai napokon elhangzott előadás rövid, írásos anyaga, 2006. március 6-7, március 20.

segítségével fel kell tárni az egyes partnerscsoportok elvárásait, majd a mérések eredményeit be kell építeni a mindennapi munkánkba.

A folyamatközpontú működés kiépítése alapvetően szakít a korábban megszokott rutinszerű munkavégzéssel: rendszerbe foglalja, tudatossá, átláthatóvá teszi a munkafolyamatokat, ezáltal lehetővé válik a hibák korai felismerése, kiküszöbölése, a kompetenciahatárok pontos meghúzása, az esetleges felelőségek megállapítása. Első lépésként ki kell választanunk azokat a munkafolyamatokat, amelyeket kulcsfontosságúnak tekintünk, majd tervezzük meg a folyamatot, készítsünk folyamatábrát. Építsünk be ellenőrző pontokat, melyeken rendszeresen mérjük a folyamat teljesítményét, a mérési eredményeket vessük össze a partneri elvárásokkal. A hibák kiküszöbölése érdekében dolgozzunk ki és alkalmazzunk tudatos problémamegoldó stratégiákat, alkalmazzuk a jól bevált minőségmenedzsment módszereket (például: ötletroham, versenyelemzés, halszálka diagram, ABC-elemzés stb.).

Összefoglalva: a könyvtári minőségmenedzsment módszereinek alkalmazásával növelhetjük intézményünk versenyképességét, a meglévő erőforrásainkat gazdaságosabban kihasználhatjuk, tudatosabban szervezhetjük a feladatainkat, vagyis a partnereink elvárásait egyre magasabb színvonalon tudjuk kielégíteni.

Vidra Szabó Ferenc

Vidra Szabó Ferenc előadása a DFMK-ban 2006. mácius 20-án

VÁLTOZÓ SZEMLÉLET - VÁLTOZÓ SZERVEZET¹

*A minőségbiztosítás eredményeként elért változások a
Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtárban*

Tanulástól a tanításig

A könyvtári minőségmenedzsmenttel kapcsolatos első ismereteinket a kecskeméti Katona József Könyvtárban szervezett tréningen szereztük. Könyvtárunkból 1998 és 2000 között négy könyvtáros vett részt ezeken. Az ott tanultak, a tréning módszereit, a csoportmunka jelentőségét a minőségmenedzsment szemléletét, fogalmait, módszereit munkahelyi és megyei szintű továbbképzéseken igyekeztünk átadni.

2002-2003-ban a négy kolléga közül ketten a kötelező továbbképzés keretein belül tovább mélyítették ismereteiket a Minőségmenedzsment a könyvtárban c. 120 órás akkreditált tanfolyamon. Ekkoriban indult el a Könyvtári Intézet szervezésében a Minőségmenedzsment Műhely munkája, amihez örömmel csatlakoztunk és igyekeztünk minél több munkatársunkat ösztönözni a részvételre.

A képzés, továbbképzés területén újabb lépést azok a tréningek jelentették, amelyeket már könyvtárunk minőségbiztosítás terén képzett munkatársai maguk szerveztek és vezettek. Az NKA támogatásával ez év tavaszán két, egyenként 3 napos, 15 résztvevős tréninget tudtunk megvalósítani igényes technikai és tárgyi feltételek között. Az oktatás során az előadások és a gyakorlatok váltották egymást, sor került a

---

¹ A leírtakról részletesebb információkkal szolgál az alábbi cikk: Sohajdáné Bajnok Katalin: Minőségmenedzsment a Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtárban = Könyv, könyvtár könyvtáros 14. évf. 2005. 10. sz. 35-43. p.

csoporthmunka módszerének megismerésére, a különféle szakterületen dolgozó munkatársak kapcsolatának erősítésére. Az utolsó napon kitöltött elégedettségmérő lapok értékelése azt mutatta, hogy a résztvevők hasznosnak ítélték a képzést.

Éves tervek készítésétől a stratégiai tervezésig

A képzések során megtanultuk, hogy a tudatos tervezés egyik eszköze a stratégiai terv készítése. Elsajátítottuk azt a szemléletet, hogy a stratégiai tervezés egy olyan folyamatos tevékenység, amely összekapcsolja a különböző folyamatokat, cselekvés- és jövőorientált, közös erőfeszítésen és közös célkitűzésen alapszik, s mindnyájunk munkájának együttes eredménye.

Első stratégiai tervünk a 2000-2003 időszakra vonatkozott. A tervezési folyamat első lépése a stratégiai terv készítésével foglalkozó munkacsoport megalakítása volt. Kiindulásként megfogalmaztuk könyvtárunk jövőképét és küldetésnyilatkozatát. Elkészítettük a szükséges tanulmányokat: makro környezet elemzése, PGTT analízis, működési környezet elemzése, felhasználói csoportok azonosítása, SWOT analízis. Meghatároztuk alapvető céljainkat és a kulcsfontosságú területeket. A stratégiai célok az éves munkatervekben valósultak meg.

Már rutinosabban, de az előző tervekészítés menetét követve készítettük el könyvtárunk második stratégiai tervét a 2004-2006-os időszakra. Az új terv készítését indokolta, hogy az előző tervben kitűzött célok nagyrészt megvalósultak, s hogy megfogalmazódott a hazai könyvtárügy 2003-2007 közötti stratégiája. A „Könyvtári minőségfejlesztés – könyvtári korszerűsítés” c. pályázat megvalósítása során nyert teljesítménymutatók és a használói elégedettség-vizsgálat eredménye is irányt mutatott, merre haladjunk tovább.

Statisztikai adatszolgáltatástól a teljesítmény-és elégedettségmérésig

A NKÖM három évre (2003-2005) tervezett a „Könyvtári minőségfejlesztés – könyvtári korszerűsítés” c. fejlesztési projektjében aktívan részt vettünk a következő területeken: teljesítménymérés, olvasói elégedettségmérés, a kapott eredmények összehasonlító vizsgálata, minőségi szolgáltatásokat garantáló szolgáltatási irányelvek kidolgozása. A vizsgálati eredmények felhasználásával tudtuk szolgáltatásaink színvonalát emelni, felhasználóink igényeihez alakítani.

Egyéni munkavégzéstől a csoportmunkáig

Könyvtárunkban gyakorlattá vált, hogy különböző feladatok elvégzésére olyan munkacsoportokat hozunk létre, melynek tagjai más-más szervezeti egységben végzik napi munkájukat. Ennek eredményeként javult a szervezeti egységek közti kapcsolat, megtanultuk tisztelni egymás munkáját és kiderültek a kollégák „rejtett képességei.”

Spontán kapcsolatoktól a partnerközpontúságig

A partnerközpontúság szemléletének kialakítása, a külső és belső partnerekkel való törődés az elmúlt években a minőségfejlesztés kiemelt feladata volt. Naprakész, folyamatosan gondozott partnerlistát készítettünk, részletesen elemeztük a belső és

külső kommunikáció formáit, lehetőségeit. A partnerközpontúság jegyében fogalmaztuk meg jelmondatunkat: *“A mi könyvtárunk az Ön könyvtára!”*

A rutinszerűen végzett feladatoktól a folyamatok azonosításáig

A személyre szabott munkaköri leírások mellett elkészítettük a különböző munkafolyamatok leírását és ábrázolását. A folyamatábrák készítése során újragondoltuk és szükség esetén változtattuk a munkafolyamatok menetét. A munkafolyamatok pontos, részletes leírása segíti a szolgáltatás egyenletes színvonalának biztosítását, a szolgáltatást végző személy változása esetén is.

Alkalomszerű tájékoztatástól az egységes arculatig

Naprakész és a szolgáltatás minden területét átfogó könyvtárismertető kiadványunkkal segítjük a könyvtárunk iránt érdeklődők eligazítását. Egységes arculattal készített nyomtatványok, névjegyek, meghívók, eligazító táblák és feliratok teszik már első ránézésre felismerhetővé, azonosíthatóvá intézményünket. Ehhez igazodik könyvtárunk folyamatosan karbantartott, frissített honlapja is.

Hierarchikus szervezetről tanuló szervezet

A minőségmenedzsment módszereinek alkalmazása révén hierarchikus szervezeti formánk lassan átalakul. Úgy érezzük, egyre jobban jellemzőek ránk a tanuló szervezet ismérvei: világos célok megfogalmazása, munkatársak fejlesztése, bevonása, a feladatok delegálása, innováció, motiváció, eredmények szétsugárzása, a vezetők elkötelezettsége.

Ismeretlenségtől a szakmai sikerekig

2005. február 17.-én a NKÖM Könyvtári Főosztálya és a Könyvtári Intézet irányításával munkacsoport alakult a minőségfejlesztés könyvtári bevezetésének gyakorlati megvalósítására. Eddig elért eredményeink elismeréseként könyvtárunkat felkérték a munkacsoportban való részvételre. A munkacsoport végső célja egy olyan gyakorlati útmutató elkészítése, ami modellként szolgálhat, aminek segítségével a hazai könyvtárak egyre nagyobb körét be lehet vonni a Könyvtári Minőségfejlesztés 21. program megvalósításba.

Sohajdné Bajnok Katalin

IDŐ/KÉPEKBEN

(Szak)könyvtár és minőségfejlesztés változó világunk tükrében –
a PGTT (Politika-Gazdaság-Társadalom-Technológia) analízisről röviden¹

A PGTT analízis során mintha tájképet - vagy inkább panoráma-képet készítenénk képzeletbeli fényképezőgépünkkel: egy adott helyről, egy adott időben készítünk egymáshoz tartozó, egymással kölcsönhatásban lévő dolgokról „felvételt”, amelyet a megfelelő „programmal”, eszközzel összeillesztünk. A PGTT analízis az eszköz, amely során összeilleszthetjük az egymáshoz tartozó, egymással kölcsönhatásban lévő dolgokat a **Politika**, a **Gazdaság**, a **Társadalom** és a **Technológia** kérdésköréből. Az adott hely, és aki/ami számára a kép készül, a minőségfejlesztés első szakaszát végző könyvtárak.

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár² PGTT elemzésének készítése alatt több, egymással kapcsolatban lévő tudomány-és tudományág eredményei, publikációi, észrevételei kerültek átvizsgálásra, amelyek hatással vannak általánosan minden könyvtárra, illetve kiemelten az OIK életére. Ilyen tudomány- és tudományágak például

- a pszichológia (olvasáspszichológia, stb.);
- a nyelvészet;
- a szociológia (statisztikai eredmények, felmérések, stb.)
- a kulturális antropológia (migráció, asszimiláció, globalizáció, stb.)
- vagy az információtechnológia.

Áttekintésre kerültek azok a szakirodalmak is, amelyek magával a Minőségfejlesztéssel, azon belül pedig a PGTT elemzéssel foglalkoztak.³ A különböző tudományágak eredményeinek figyelemmel követése és a minőségfejlesztéshez kapcsolódó irodalmak tanulmányozása szorosan hozzá tartoznak az elemzés elkészítéséhez: minden könyvtár saját profiljának, helyzetének megfelelő eredményekkel foglalkozik.

A PGTT munkacsoport, „belső” és „külső” tagokkal dolgozott: „belső” tagok lettek azok a személyek, akik folyamatosan vettek részt a csoport munkájában, a „külső” tagok

---

¹ Minőségbiztosítás a közkönyvtárakban – A Zala megyei könyvtári szakmai napokon elhangzott előadás rövid, írásos anyaga, 2006. március 6-7, március 20.

² Az előadó az Országos Idegennyelvű Könyvtár PGTT analízisének elkészítésében vett részt.

³ Pl.: Mikulás Gábor: Menedzsment: bevezetés 7 vezetői teszttel, 222 információs és könyvtári példával. Nyíregyháza: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Könyvtárak Egyesülése”, 1999. ; Skaliczki Judit: A könyvtári terület stratégiai céljai 2003-2007 között. Ld.: <http://www.ki.oszk.hu/dok/strat.rtf> [2005. október 1.] ; Skaliczki Judit-Zalainé Kovács Éva: Minőségmenedzsment a könyvtárban. Veszprém : Veszprémi Egy. K. ; Budapest : Informatikai és Könyvtári Szöv., 2001. ; Skaliczki Judit: Stratégiai tervezés. Budapest: OSZK, 1996.

pedig átolvasták és javították a készülő anyagot.⁴ Az OIK-ban megalakult MIT Tanács tagjai szintén segítették (és segítik) a további munkát észrevételeikkel, javaslataikkal, javításaikkal.

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár PGTT elemzése három részből tevődik össze:

1. Szempontokból
2. Az elemzésből
3. A tanulmányból.

A „Szempontok” fejezet tartalmazza a politika (13 szempont), gazdaság (17 szempont), társadalom (33 szempont) és technológia (17 szempont) területét érintő tárgykörök címszavas felsorolásait, úgy mint

<i>Politika</i>	Törvény, jogszabály, rendelet ; Állami pénzügyi és intézményi rendszer ; EU (rendelet) ; Pályázatok ; Intézményi rendszer...
<i>Gazdaság</i>	Pályázat ; Európai Unió ; Euró (bevezetés, átállás) ; Globalizáció Társadalmi szférák anyagi bázisa (munkaerő, képzés, fenntartás)...
<i>Társadalom</i>	Életminőség ; Globalizáció (növekvő „identitás” megőrzés: nyelvek szerepe) „Kulturális sokk” – határnélküliség ; „Határok nélkül”: külföldi munka, ösztöndíj, kutatás ; Munkanélküliség, szegénység (felismerés, tenni akarás, felszámolás – könyvtár szerepe a társadalmi különbségek felszámolásában) Asszimiláció (egy adott társadalmon belül; különböző társadalmak, kultúrák között)...
<i>Technológia</i>	Online elérhetőség ; Ügyintézés Interneten keresztül (adatlapok letöltése, kitöltése, továbbítása) ; Könyvek, cikkek online elérése, szolgáltatása; Digitális könyvtár...

A szempontok tárgyalását, bővebb ismertetését és rendszerezését tartalmazza a PGTT elemzéshez kapcsolódó tanulmány. A „Tanulmány” jelenleg⁵ 5 fejezetből áll:

1. Bevezetésből, ahol az elemzés alapvető problémájával is foglalkozik;
2. A politikai és gazdasági tényezők tárgyalásából;
3. A társadalmi tényezők elemzéséből, különösen a szabadidő, migráció, kisebbség kérdéseivel foglalkozva;
4. Társadalmi tényezők ismertetéséből, többek között a globalizáció és a könyvtáros szakma kérdéseit taglalva;
5. Technológiai tényezők vizsgálatából.

A múlt, jelen és jövő eredményeinek, lehetőségeinek számbavétele, vizsgálata egy állandó, folyamatos munkafolyamatot alakíthat ki. A PGTT analízis lezárható és elfogadható formát nyerhet⁶, de egy más időben elvégzett elemzés már új eredményeket, új változásokat is felmutathat. A minőségfejlesztés folyamata éppen ebből a szempontból egy nem lezárható folyamat: amennyiben jól „működik”, állandó mozgásban tarthatja a könyvtárat, a munkatársakat. Nehézségeiben és eredményeiben azonosságok fedezhetők fel: a PGTT analízis például *pillanatfelvétel*, amely adott időben, adott helyzetből készült, de az adott idő és adott helyzet változik. A minőségfejlesztés állandó *önreflexiót, figyelmet és tájékozódást* feltételez a változásokra, amely változásoknak alapvető szerepe van az igények és visszajelzések (használói, fenntartói és szakmai visszajelzések) megfelelő feldolgozásában és befogadásában a könyvtárak életében, működésében.

Sárközi Andrea Bernadett

---

⁴ A PGTT munkacsoport tagjai: „belső tagok”: Balázs Tímea, Kőszegi Dóra, Pirosné Pető Tímea, Sárközi Andrea Bernadett (a munkacsoport vezetője, a tanulmány készítője), Villányi Alexandra „külső tagok”: Lukács Zsuzsanna, Madarász Katalin, Tólos Irén

⁵ A jelenleg elkészült munkaanyag a globális, európai és országos kitekintést tartalmazza.

⁶ Az Országos Idegennyelvű Könyvtár honlapján olvasható „Az OIK stratégiai terve 2006-2008”, amely tartalmazza, többek között, az osztályok és a könyvtár SWOT analízisét, a könyvtár PGTT analízisének anyagát is. http://www.oik.hu/stratterv/stratterv_2006.htm

KISTELEPÜLÉSI KÖNYVTÁRI ELLÁTÁS – ÚJ KÖNTÖSBEN

Megújulás előtt áll a Zala megyei települési könyvtári ellátás; a korábban kialakított működési és együttműködési formák ugyanis részben jogszabályellenessé, részben finanszírozhatatlanná váltak, ezért a megyei és a városi könyvtárak már az elmúlt években keresni kezdték a könyvtári szolgáltatások nyújtásának lehetséges módozatait.

A megyei szakfelügyeleti vizsgálatok egyre gyakrabban mutatták ki, hogy a települések többsége nem tudja vállalni a nyilvános könyvtár működtetésének törvényes formáját, az önálló /vagy részben önálló/ intézmény fenntartását, és nagyon alacsony működési, dokumentumbeszerzési forrásokat tudnak csak biztosítani.

A hálózati könyvtári szolgáltatások költségeit támogató megyei könyvtár is csak egyre nagyobb nehézségek árán, a saját működési feltételeinek romlása mellett tudja finanszírozni a zalai önkormányzati könyvtári rendszer fenntartását.

A megoldást e zsákutcás helyzetből az a lehetőség kínálja, hogy a létrejövő többcélú kistérségi társulások felvehetik feladataik közé a „mozgókönyvtári” feladatok ellátását is, ha a kistérség területéről kellő számú könyvtári szolgáltatóhely ellátására kötnek szerződést az önkormányzatok.

A megye könyvtárosai számára már 2004-től szerveztünk továbbképzéseket az új típusú szerveződések megismertetésére, létrehozására, de az átállás csak igen nehezen indult be. Ennek oka részben a tapasztalatok hiánya, részben a kistérségi társulások húzódozása volt / a zalaegerszegi kistérségben pl. csak 2005 végén alakult meg a társulás, a lenti kistérségben elhúzódó viták tették lehetetlenné a szolgáltatás bevezetését/. Egyedül a nagykanizsai kistérségben vették fel 2004-ben a feladatot, de ott is csak hat településen indult el a szolgáltatás – elkészült viszont egy, az egész kistérségi könyvtári rendszert átfogó adatbáziskezelő rendszer, a NagyKar, melynek működése már az elektronikus könyvtári világ irányába mutat. A szomszédos Vas megyében, ahol a könyvtárak többsége nem szerepelt a Nyilvános Könyvtárak Jegyzékén, már korábban megindult a kistérségi társulások keretei között végzett könyvtári ellátás – döntően az egykori ellátórendszerek bázisán, azok kapcsolatrendszerét, tapasztalatait, sőt dokumentumállományát felhasználva.

2006 elején Zala megyében is felgyorsultak az események, több kistérségi társulás is jelezte, hogy felvennie céljai közé a mozgókönyvtári ellátást. Ezt elősegítendő, a Deák Ferenc Megyei Könyvtár, az MKE Zala Megyei Szervezetének támogatásával május 15-én konferenciát rendezett, melynek keretében Vas és Zala megyei könyvtárosok számoltak be eddigi tapasztalataikról. Részt vettek a tanácskozáson a megyei önkormányzat és a kistérségek képviselői is, valamint több Veszprém megyei könyvtárvezető. Azóta a hat zalai kistérségből már ötben folyik a könyvtári ellátás szervezése.

A következő lapokon a celldömölki könyvtár vezetőjének, Németh Tibornak az előadását tesszük közzé, aki a működési tapasztalatok mellett már a rendszer „kritikáját” is meg tudta fogalmazni – reméljük, tanulságos lesz.

Kiss Gábor

A többcélú kistérségi társulások szerepe a kistelepülések könyvtári ellátásában

A szakmai konferencia programja:

Köszöntő. *A konferenciát megnyitja: Vajda László osztályvezető (Zala Megyei Önkormányzat)*

A kistelepülési könyvtári ellátás helyzete Zala megyében. *Előadó: Sebestyénne Horváth Margit (Deák Ferenc Megyei Könyvtár, Zalaegerszeg)*

A körmendi kistérségi könyvtári ellátás kialakításának tapasztalatai. *Előadó: Mecsériné Doktor Rozália*

Merre mozog a kemenesaljai könyvtári ellátórendszer? *Előadó: Németh Tibor*

A kistérségi ellátás új formái Nagykanizsán.

1. **A NAGYKAR.** *Előadó: Czupi Gyula*

2. **Teljes könyvtár-ellátási szolgáltatás.** *Előadó: Kardos Ferenc*

Kerekasztal-beszélgetés. *Vezeti: Kiss Gábor*

MERRE MOZOG A KEMENESALJAI ELLÁTÓRENDSZER?

Esélyek és veszélyek az új típusú ellátásban

A cím egyaránt utal a mozgókönyvtári ellátásra, de –bízom benne– egy rejtettebb vonatkozásra is: ellátórendszerünknek van fejlődési íve vagy útvonala, amely természetesen alkalmazkodik a politikai / közigazgatási / költségvetési környezet állandó változásaihoz, de részben attól független önmozgással is rendelkezik.

Előadásomban a mozgókönyvtári ellátáshoz kapcsolódó néhány általános megjegyzés után a kemenesaljai könyvtári ellátórendszer történetét vázolom, majd rendszerünk SWOT-elemzését mutatom be, ezt követően statisztikai adatokon, diagramokon keresztül nyújtok betekintést a rendszer működésébe, végül a 2006. évi mozgókönyvtári normatíva felosztását elemzem.

Általános megjegyzések

1) A jelenlévők közül tegye fel a kezét az, aki támogatási normatívaként évente több mint 1 millió forintot javasolt volna szolgáltatóhelyenként!? Nem csalódtam, hogy senki sem jelentkezett...

2) A mozgókönyvtári normatíva nem differenciál, ami komoly problémaforrás: 100 lakosú település ugyanúgy azt az összeget kapja, mint például az 1500 lakosú!

3) Szakirodalmi elemzésekből tudjuk, hogy az ellátórendszerek állományszervezésének kulcsa a választék bővítése a csereállomány mozgatása révén. Semmiféle minőségi elem, így ez sem jelenik meg a finanszírozási oldalon. Mit vár el a szakma illetve az állam a támogatásért cserébe?

4) A jelenlegi államháztartási helyzetben, a mozgókönyvtári normatívát igénylők körének folyamatos bővülésével tartható-e mostani magas finanszírozási színvonal?

5) Kevesen tudják, hogy a többcélú kistérségi társulásoknak nyújtott normatív támogatások (így a mozgókönyvtári kvóta) nem kötelezően használandók fel arra a feladatra, ami a finanszírozás forrása; a kistérségeknek csak a prioritást élvező feladatokra beérkezett pénzüsszegeknek az adott célokra fordításáról összességében kell elszámolniuk.

7) Az éves kistérségi szerződésekkel szemben a távlatos, többéves rendszerfejlesztés igénye problémaforrást okozhat.

A kemenesaljai ellátórendszer SWOT-analízise

Elemzési kísérletünkben megpróbáltuk számba venni mindazon tényezőket, amelyek általánosan érvényesek lehetnek, de az egyedi sajátosságokat is igyekeztünk feltüntetni.

Lehetőségek

Közös számítógépes nyilvántartás
Tagkönyvtárak érdekeinek közös képviselője
Kistérségi határokat is átlépő bővítési lehetőség
Pályázati forrásokhoz való hozzáférés jobb esélye
Centralizáció gyakorlatának erősödése a közigazgatásban
Könyvtári rendszer szolgáltatásaihoz való szorosabb kapcsolat
Ellátórendszeri szolgáltatási paletta bővítése a könyvbeszerzésen kívül is
Összefogás preferálása jelentős központi költségvetési támogatásban részesül
Informatikai fejlődés révén esély a központi tájékoztatásra / információszolgáltatásra

Félelmek

Ellátó szervezetek költségeik egyre nagyobb hányadát hárítják az önkormányzatokra
Csererendszer több munkát követel az ellátó és a fogadó könyvtár részéről is
Kiszolgáltatottság erősödik a magasabb közigazgatási szintek irányában
Állománymozgatással némely könyvtárak jobban járnak, mint mások
Saját állományról való lemondás kényszere önkormányzati oldalon
Helyhatóságok nem látják át az ellátó könyvtár gazdálkodását

Erősségek

Tájékozottság a könyvtárügyben
Rugalmasabb gazdálkodási gyakorlat
Szakszerűség a könyvtári munka gyakorlatában
Dokumentumpiac és alternatív beszerzési források ismerete
Csererendszer jóval nagyobb választékot kínál a beszerzési keretnél
Tervszerű állománymozgatás révén egyforma részesedés a rendszer előnyeiből

Gyengeségek

Indokolatlanul nagy szóródás a rendszer tagkönyvtárai között a finanszírozás területén
Állománygyarapításnál hiányzik a községi könyvtárosok visszacsatolási lehetősége
Módszertanos / olvasószolgálati / könyvtárvezetői munkakör összeolvadása
Kiszállásokhoz nincsen saját vagy biztosan rendelkezésre álló gépjármű
Vezetők számára látványosabb a központi könyvtár tevékenysége

A kemenesaljai ellátórendszer vázlatos története

A községek könyvtári ellátása területén több átszervezési vajúdas után (letéti ellátás, tanácsosítás, körzetesítés stb.) után a hetvenes évek végétől a természetes táji / közigazgatási egységek városi könyvtárakra alapozott központi ellátása kristályosodott ki legmegfelelőbb formaként. A rendszer környékünkön 1979-től kezdődően szinte lefedte az egész Kemenesalját: 21 központilag ellátott könyvtár és település tartozott közvetlenül a celldömölki városi bibliotékához, valamint az intézmény módszertani irányítása alá tartozott Jánosháza nagyközség is a kiskörzetében található 6 községi ellátóhellyel. A politikai-közigazgatási rendszerváltozás nyomán erőteljes, demonstratív önállósodási igény bontakozott ki 1990-től könyvtári vonatkozásban is az önkormányzatok részéről: szakmai érveink sokasága ellenére az önálló állománygyarapítás és működtetés mellett döntöttek. 1993/94-re, a korábbi évek változásai után a helyzet stabilizálódott: 11 település 12 könyvtára maradt a rendszerben. (Köcskön a nagy távolságok miatt tradicionálisan két ellátóhely

működött). 2001-től kezdve több hullámban újabb egységekkel bővült a hálózat és jelenleg 22 önkormányzat 23 könyvtára tagja ellátórendszerünknek. A közvetlen ellátást tekintve már most túlléptük a korábbi legnagyobb lefedettséget: Jánosháza eddig önálló körzetéből Duka és Kemenespálfa is csatlakozott hozzánk. A még kimaradók is jelezték együttműködési szándékukat.

A csererendszer működéséről

A központi ellátás elsődleges előnye a gazdaságosságban jelentkezik akkor, ha megfelelő pénzüsszegek állnak az ellátóközpont rendelkezésére. A központi állománynyilvántartás és feltárás szakmai gondok sokaságát oldhatja meg. A központi ellátás fogalma alatt rendszerszerű működést kell érteni, aminek biztosítása során a pénzügyi lehetőségek függvényében a szükségszerű sokszínűség mellett a szolgáltatási színvonal egységesebbé tételére kell törekedni.

A falusi könyvtárakat felkereső olvasók igényei széles skálán helyezkednek el, de az egyes igénytípusok mögött gyakran csak néhány olvasó érdeklődése húzódik meg. A dokumentumok zömének "használati élettartama" nagyon rövid s ennek kivédésére csak egyetlen esély kínálkozik: az állomány tervszerű mozgatása. Ehhez kapcsolódik még egy alaptétel: bármelyik ellátóhely állományának kialakításában a használati gyakoriság elvének kell érvényesülnie. A fentiek gyakorlati feloldása a könyvtárak közötti csererendszer kiépítésével lehetséges. Kiss Gábor elemzése szerint is: "az igazi ellátórendszer legfőbb ismérve a helyi igényekre alapozott, évente többször végrehajtott bővítés, csere." Ezen a ponton válnak szét az ellátórendszerek tipológiájuk alapján könyvbeszerzési társulásokra illetve cserélő típusú rendszerekre.

A csererendszer működése statisztikai szempontból az ellátórendszerek "fekete doboza". A kilencvenes évek első felének dunántúli központi ellátórendszereit felmérő vizsgálat szerint a 24 rendszerből mindössze 8 jelezte a kínálat csereanyaggal történő bővítését, aminek aránya 2,2% és 73,4% között mozgott. Ha a minimális (10% alatti) forgatási arányt nem tekintjük relevánsnak témánkat illetően, akkor talán minden negyedik könyvtár működtetett 1995-ben csererendszert, tehát a forgó állományra alapozott szolgáltatás nem tekinthető általánosan elterjedt gyakorlatnak.

Tapasztalataink alapján és a szakirodalmi elemzések figyelembevételével a negyedéves cseremechanizmus kialakítása mellett döntöttünk. Ezután könyvtárszakmai tényezők, települési sajátosságok és munkaszervezési szempontok szem előtt tartásával a községeket három egységbe soroltuk.

A jelenleg, 2006-ban induló rendszert modellezi a kiosztott csoportbeosztás és az állomány cirkulációjának bemutatása. (1. sz. melléklet) Az újraépítkezést több szempont is indokolja:

- ⇒ A rendszer tagkönyvtárainak állandó változásai elérték azt a kritikus pontot, ahol az egész struktúrát át kellett gondolni
- ⇒ Az NKA támogatásával készítettem egy vizsgálatot az ellátórendszerek fejlesztésének lehetőségeiről, amely a községi könyvtárosoknak is tartalmazott egy kérdőívet, többek között a cserekönyvek helyben maradásának időtartamáról. A válaszokból kiderült, hogy a több évtizedes hagyományokon alapuló, 360 napos csererendszert át kell értékelni az erőteljesen jelentkező rövidebb időtartamra és a gyakoribb cserékre vonatkozó igények következtében. A válaszok 73%-a a 180 napos (féléves) vagy még rövidebb terminus

bevezetését támogatta. Munkaszervezési szempontból illetve statisztikai alapon is a 6 hónapos időszak bevezetése tűnt célszerű javaslatnak, valamint az eddigi metódus 2008-ig tartó kifutása és az új rendszer indítása egymással harmonizálható és így egyetlen könyvtár ellátási érdekei sem sérülnek.

Az idén induló projektben a csereidőtartam csökkenésével lehetővé vált, hogy a beszerzendő példányszámot limitáljuk és a rendszer optimális hatékonysága érdekében „kettős spirállal” dolgozzunk. Mit is jelent ez a gyakorlatban? A három csoport mindegyikében két helyről indul a rendszer, de nem ugyanazon művekkel, így minden cserekönyvből 3 példányt vásárolunk. A 2006 elején indított csereanyag 4 év alatt 2010 elejére ér a rendszeren végig.

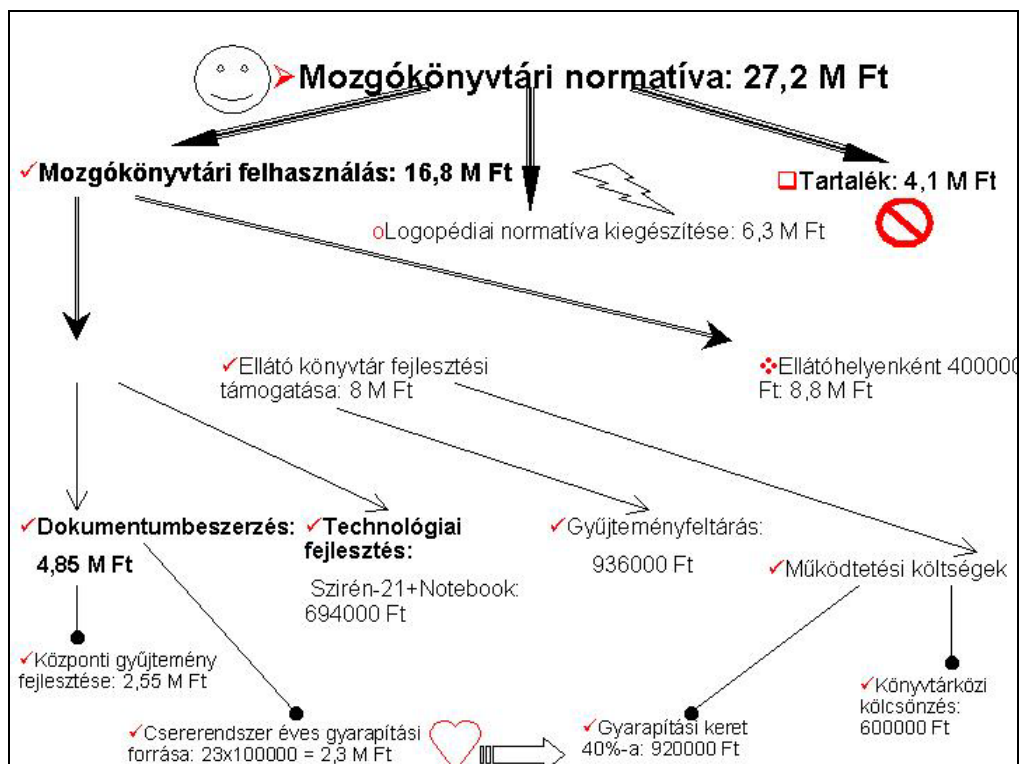
Többször vizsgáltuk a cserekötetek lemorzsolódását, amely a rendszer összességében mindig 5% alatt maradt. A 30 kötetrel indított rendszerben a negyedéves, rétegesen egymásra épülő szerkezet következtében 2009-ben az a könyvtár, amely utolsóként jut hozzá a 2006. évi I. negyedévhez, akkor már összesen maximális esetben 240 (10%-os lemorzsolódással számolva 216) új, 3 évnél nem régebbi és vadonatúj köteteket is tartalmazó választékhoz jut.

A könyvtárügyben sohasem érvényesülnek mechanikusan az összefüggések, de érdemes megvizsgálni az olvasóarány változását az ellátórendszerben a tagkönyvtárakba évenként kiszállított új kötetek számának függvényében. A kétdimenziós koordinátarendszerben látható, hogy az olvasóarány trendvonala (nem is túl nagy késéssel) követi a kiszállított kötetek átlagának változásait. Jól érzékelhető továbbá, hogy az olvasóarányban “tompítva”, kisebb kilengésekkel érvényesülnek a mozgások a kötetátlaghoz képest: annak 2,66-szoros szélsőértékek közötti távolságával szemben az olvasóarányban alig 1,6-szeres maximum szóródás érvényesül.

Megoldási lehetőség a kemenesaljai ellátórendszer gyakorlata alapján

1) A mozgókönyvtári normatíva mint „kiegészítő támogatás” kezelése. Az eddigi ellátási szerződések érvényben maradtak a városi könyvtár és az ellátóhelyek között a rendszer működőképességének garanciájaként.

2) Erőforrás-megosztásra törekedtünk az ellátóközpont és a szolgáltatóhelyek között, ami konszenzusos fejlesztéspolitikát igényel. A modern hálózatkutató elvek szerint a rendszer stabilitását a gyenge kapcsolatok határozzák meg, ezért praktikusnak tartjuk a vázolt forrásmegosztást, amely az önkormányzatok érdekelttségét és döntési felelősségét is fenntartja. Ebben az értelemben erős kapcsolatnak tartom, ha minden erőforrás a központban összpontosul.

Eredményeink és terveink mellett a központi fejlesztési akarat korlátozott érvényességének alátámasztására zárszóként hangsúlyozzuk: "a könyvtár - könyv - könyvtáros együttese határozza meg a település lakosságának könyvtári igényeit, melyek közül a könyvtáros szerepe a legmeghatározóbb."

Németh Tibor

BEMUTATKOZIK A PACSAI KÖZSÉGI KÖNYVTÁR

Pacsa Zala megye közepén található nagyközség, 1923 lakosa van. Megközelítése mind Zalaegerszegről, mind Keszthelyről egyszerű, a 75-ös főközlekedési út áthalad a településen, s közel van a Zalaszentmihály-Pacsa vasútállomás is.

A nagyközségben a könyvtár mellett óvoda, iskola, és művelődési Ház is működik.

A könyvtár, melyet 1950-ben alapítottak, a település központjában, a községháza tőszomszédságában található.

Az épülete lényegében egy nagy családi ház, mely kívülről már felújításra szorul, néhol beázik a tető, s a külső vakolat is omladozik néhány helyen. A polgármester úr ígérete szerint a közeljövőben megkezdődik a felújítása, tetőcserére, újravakolásra kerül sor, és megoldódik az épületbe jutás akadálymentesítése is.

A könyvtár belső tere tágas, világos, nagyon barátságos, amelyért én magam is sokat teszek: pl. otthonról hozott saját zöldnövényekkel próbálom még hangulatosabbá tenni. Takarítónő évek óta nincs a könyvtárban, mint könyvtáros ezt a feladatot is elvégzem.

Mintegy 200 m²-es helyiség áll az olvasók rendelkezésére, ahol jól tagoltan, átláthatóan helyezkedik el a kézikönyvtári, illetve a kölcsönözhető állomány. A polcok rendezettek, az olvasók könnyen eligazodnak az útmutató táblák, jelzetek segítségével.

A könyvtárban lehetőség van csoportos foglalkozások, húsvéti játszóház tojásfestés, rajzolás díszítés, különböző tanfolyamok tartására is. Elegendő ülőhely is rendelkezésre áll a helyben olvasni vágyók számára.

Kulturált színteret biztosít a könyvtár, a köré szerveződő közösségeknek, csoportoknak, a helyi népdalkör próbáinak, az iskolások rajz, illetve kézműves kiállításainak.

A körjegyzőség dolgozói részére szervezett ECDL START tanfolyam is a könyvtárban zajlott, melyen én magam is részt vehettem, és képesítést szereztem.

Évek óta hagyomány az augusztus 20-i ünnepség megrendezése, melynek főszereplője a könyvtár, hiszen itt zajlik a főzőverseny, a könyvtár udvarán, a gyerekek aszfalt rajzversenye, tánc, népdalkör műsora, a könyvtár olvasótermében rajz, festmény, kézműves kiállítás, amely a Faluvédő és Szépítő Egyesület és az önkormányzat támogatásával valósul meg.

Könyvtárunk az elmúlt évben bekapcsolódott Nagy Könyv programsorozatba, melyet elismerő oklevéllel jutalmaztak.

A különböző pályázatoknak köszönhetően a könyvtárunk technikai felszereltsége kiváló, hiszen 6 db jó minőségű számítógép mellett szkennerek, színes és lézernyomtató, digitális fényképezőgép, hi-fi torony, televízió, videómagnó, FAX, lemezjátszó is rendelkezésre áll.

A mintegy 11000 kötetes könyvállományon kívül 9 féle folyóirat, napilap és számos nem hagyományos dokumentum (CD--ROM, hanglemezek, videokazetták) található a könyvtárunkban.

Az állománygyarapításra fordítható összeg 2006-ban 400 ezer Ft, amely nagyközségi szinten nagyon kevés, a színvonalas szolgáltatás biztosítása érdekében nagy szükség lenne ennek a megemelésére.

Könyvtárunk ingyenes szélessávú internetszolgáltatást biztosít, a KÖZHÁLÓ-KÖZNET program keretében intézményi végpontként működik. Ennek köszönhetően az intézményben állandóan telt ház van, a 6 db számítógép máris kevésnek bizonyul, különösen hétvégén és a hosszabb nyitvatartási idő alatt. Egyszerre van jelen 25-30 gyermek és fiatal, akik részben chatelésre, játékokra, nyomtatásra, internetezésre használják.

A gépek biztonsága érdekében SATEL-típusú betörés jelzőt szereltek be a könyvtárba, az olvasótermi rész, az iroda összesen 3 db mozgásérzékelővel van felszerelve.

A könyvtárnak saját honlapja van, amelyet a fiam - aki informatikával foglalkozik - szívességből gondoz és fejleszt (<http://web.axelero.hu/pacsak/index.html>). A világhálón való jelenléttel népszerűsítjük a települést és a könyvtár szolgáltatásait. Sajnos már közel egy éve áll a honlap szerkesztése, mert telítetett a meglévő tárhelyünk. Az új internet szolgáltatónál, KÖZHÁLÓ-nál még nem sikerült elérni, hogy tárhelyet biztosítson számunkra.

A könyvtár heti 6 napon 30 órát tart nyitva.

Nyitva tartási idő:

- H : 10-12 14-18
- K : 10-12 14-18
- Sz.:10-12 14-18
- Cs: 10-12 14-18
- P : - 16-20
- Sz: 10-12 -

A kölcsönzés számítógépen történik, amelyhez a GEORGE 8.90 integrált könyvtári programrendszert használjuk. A könyvtár teljes állományáról cédulakatalógus áll rendelkezésre. A számítógépes adatbázisban csak a már kölcsönzésben szerepelt művek találhatók meg. A jövőben szeretnénk, áttérni egy olyan szoftverre, amely segítségével a honlapunkon on-line kereshetővé válna a könyvtár teljes dokumentumállománya, nyomon követhető lenne a kölcsönzési állapota, hiszen a jövő

könyvtárait nem az állomány nagysága szerint, hanem a szolgáltatás gyorsasága és pontossága után ítélik meg.

A jövőbeni fejlesztési céljaink között szerepel a rendelkezésre álló szoftverhálózat kiegészítése, bővítése. Így lehetővé válik komplexebb számítástechnikai tanfolyamok tartása.

Fontos feladat a CD-ROM állomány bővítése, így az olvasók elektronikus formában is hozzáférhetnek különböző lexikonokhoz, nyelvkönyvekhez, ismeretterjesztő munkákhoz. Szeretnénk beszerezni egy multifunkciós eszközt is, amely kielégíti a községi könyvtár minden dokumentum-előállítási, és sokszorosítási igényét.

Sajnos a könyvtári bútorzat nem mondható korszerűnek. Például a számítógépek, a valamikori pártház leselejtezett iskolapadjain vannak elhelyezve. A székek, a fotelek, az asztalok 1977 óta nem lettek kicserélve. A könyvtár alacsony költségvetése miatt, sajnos ez egyenlőre csak álom marad. Sajnos évek óta nem hívnak meg a testületi ülésekre, ahol tárgyalják a könyvtár szakmai, anyagi helyzetét, költségvetését.

A magam részéről továbbra is igyekszem a falu lakosságának könyvtári igényeit kielégíteni, a könyvtár szolgáltatásait fejleszteni. Ennek érdekében továbbra is figyelem a pályázati lehetőségeket. Bekapcsolódom a megye könyvtári életébe. Ápolom a megyei könyvtárral több évtizede kialakult jó munkakapcsolatot.

Gehér Andrásné

Kiállítás a pacsai Községi Könyvtárban

„SO I AM GLAD”

Angol felolvasóest a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban

Február 22-én a Deák Ferenc Megyei Könyvtár vendége volt **A.L. Kennedy**, a kortárs skót irodalom jeles képviselője. A hazájában több rangos irodalmi elismerésben részesült szerző a British Council szervezésében látogatott Magyarországra, hogy könyvtárunkon kívül még három helyen (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, a veszprémi és egri megyei könyvtár) személyesen is népszerűsítse nemrég magyarul is megjelent ***So I am glad (Hát boldog vagyok)*** című regényét. A tavalyi David Mitchell-est sikerén felbuzdulva szívesen vállalkoztunk a program lebonyolítására, reméltük, a folytatás is jól sikerül. Az érdeklődés ugyanis az angol nyelvű anyag iránt rendkívül nagy, és úgy gondoljuk, az ilyen típusú felolvasóestek remek lehetőséget kínálnak a nyelvgyakorlásra. Minden elvárásnak igyekeztünk megfelelni: gondoskodtunk a hangosításról (ami az olvasóterem nem túl nagy mérete miatt nem tűnt igazán indokoltnak), vendéglátásról, hírverésről. A program pozitív fogadtatása minket igazolt.

A skót író a beszélgetést vezető Szamosi Gertrúddal, a PTE adjunktusával és Kiss Gábor igazgatóval

A.L. Kennedy – ki is ő valójában? Alison Louise Kennedy, egészül ki a titokzatos írói név mindjárt a legelején, néhány életrajzi adat kíséretében. Sokan nemi hovatartozásának bizonytalanságát vélik megnyilvánulni névhasználatában, támadások is érték emiatt. Még a látogatása alkalmából meghirdetett HVG-nyereményjáték kitalálójának a fantáziáját is ez mozgatta meg: „A világszerte A.L. Kennedyként ismert szerző férfi vagy nő író?” Akik jelen voltak a felolvasóesten, azonosulni tudtak a szerző véleményével: nem az ő személye az izgalmas, hanem az írásai. Általános, emberi, mindnyájunkat foglalkoztató témák szerepelnek műveiben: érzelmek, erkölcsi értékek, élethez, halálhoz való viszony, egzisztenciális bizonytalanság, és mindenekelőtt férfi és

nő kapcsolata. Még az sem zavaró, hogy a *Hát boldog vagyok* (1995) c. regényében maga Cyrano de Bergerac, a magyar olvasó számára Rostand művéből ismert író jelenik meg, több száz évvel ezelőttről. A történet a mizantróp rádióbemondó és kardforgatásáról éppúgy ismert drámaíró találkozásáról, kibontakozó szerelméről szól, mégis az az érzésünk, hogy mi magunk is lehetnénk a történet főszereplői. Alison Kennedy színes egyéniség. Az eleinte kissé félszegnek tűnő írónő teljesen felengedett történeteinek mesélése közben, készségesen, hosszan válaszolt a vállalkozó szellemű résztvevők hozzá intézett kérdéseire. A csendes többség közben „csupán” élvezte az estet, a haladó angolosok elégedetten nyugtázták, hogy megérte a sok tanulást, de olyan is volt, aki a néhol felbukkanó skót akcentusra hivatkozva adott felmentést magának. Egy valamiben egységesek voltunk: úgy éreztük, hogy egy olyan írónőt ismerhettünk meg, aki minden alkalommal megdolgozik a sikerért, mert fontos számára a közönség.

Reméljük, lesz folytatás, rajtunk nem múlik. Azért is, mert ezen a februári napon még inkább Európában éreztük magunkat...

Devecz Lászlóné

***

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár nyugállományba vonult munkatársai: dr. Márkus Jánosné, Simon István, Borcsányi Miklósné

KÖNYVTÁRAK AZ EGÉSZSÉGÜGY, A GYÓGYÍTÁS SZOLGÁLATÁBAN

„*Amit érdemes csinálni, azt érdemes jól csinálni.*” Lord Chesterfield ezen gondolata akár mottója is lehetett volna a „ Könyvtárak a minőségbiztosított kórházakban” című konferenciának. A Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége és a Zala Megyei Kórház által szervezett rendezvényre 2006. március 21-én került sor Zalaegerszegen, a Zala Megyei Kórház Tanácstermében. Előtte nap a MOKSZ elnöksége tartotta ülését ugyancsak itt Zalaegerszegen, amikor is a szövetség éves távú és aktuális feladatairól formáltak véleményt, hoztak döntéseket az elnökség tagjai. A több mint negyven résztvevőt, akik - Szolnoktól Győrig, Nyíregyházától, Gyulától Budapestig, Szombathelyig – megtisztelték a rendezvényt, Dr. Kránitz Katalin, a Zala Megyei Kórház minőségirányítási igazgatója köszöntötte. Magát a nyitóelőadást is Ő tartotta „ Eredmények és lehetőségek a Zala Megyei Kórház minőségirányítási rendszerében címmel”. Ebben először magát a kórházat mutatta be, ahol 22 fekvőbeteg osztály 1229 ágyán 172 szakrendelésen folyik a betegellátás, gyógyítás. Az ellátandó lakosság mintegy 300 ezer fő, az intézményben megforduló betegek száma közel évi 1 millió. A minőségügyi rendszer intézményi meghonosításában a Dunaferri Qualitest Minőségügyi Kft. működött közre, aminek eredményeként megtörtént a folyamat-szabályozás, majd 1995-ben az ÖQS tanúsítás. Ennek megújítása 1998-ban, 2001-ben is megtörtént. A következő lépcsőben kidolgozásra kerültek a szakmai algoritmusok, meghatározásra kerültek a minőségi mutatók. A cél, a TQM (total quality management) megteremtése volt. Az EFQM értékelés, EFQM kiválósági Modell révén az intézeti erősségek valamint a fejlesztendő területek kerültek előtérbe. 2000-ben megtörtént az ISO rendszerre való átállás, az ISO 9001:2000 szabványra való áttérés, ami – többek közt – a folyamatszempléletű, rendszerszempléletű irányítást segítette. A tervezést, bevezetést, ellenőrzést, intézkedést, javítást magába foglaló PDCA ciklus a tényeken alapuló döntéshozatalhoz járult hozzá.

A továbblépés lehetőségeit a beteg- és dolgozói elégedettségi vizsgálatok eredményeiből adódó teendők, fejlesztő teamek alakítása valamint egy integrált minőségirányítási rendszer kialakítása jelentheti.

Mit jelent minőségbiztosítási rendszer keretei közt működni? A kérdésre adott válaszokból három megyei kórház könyvtárának gyakorlati tapasztalatait ismerhettük meg.

Kührner Éva, a Szabolcs-Szatmár–Bereg Megyei Önkormányzat „Jósa András Kórház” „Kállai Rudolf” Könyvtár vezetője előadásában leszögezte, hogy a minőségi szolgáltatás nem csak kielégíti, hanem túl is lépi a felhasználók velünk szemben támasztott igényeit. A könyvtár felé megnyilvánuló „elvárások” a felhasználói igényekben, a szállítókkal kapcsolatos kívánalmakban, a könyvtári munkafolyamatok megfelelő szervezésében, az erőforrások ésszerű felhasználásában, a munkatársak felkészültségében, elkötelezettségében valamint az optimálisra törekvő környezetben is „tetten érhető”. A minőségbiztosítással való foglalkozás időszerűségét – több minden mellett – a politikai rendszerváltás, az Európai Unióhoz való csatlakozás, a korunkban tapasztalható információ –és informatikai robbanás, a felhasználói igények változása, valamint a szolgáltatások azonos színvonalára való törekvés is kiemeli. A minőségirányítási rendszer bevezetésére, működtetésére fel kell készülni az ide vonatkozó szakirodalom összegyűjtésével, a könyvtári tevékenységek vizsgálatával, a saját szakterületünkre vonatkozó folyamatleírások elkészítésével, továbbá a munkatársak képzésével is.

Kis-Pál Sándorné – Gyuláról, a Békés Megyei Pándy Kálmán Kórház Orvosi Könyvtárából - előadásában kiemelte, a szükséges törvények, rendeletek, szabványok, szakirodalom biztosításának fontosságát a minőségi munka jegyében. Saját tapasztalata is,

hogyan a jelenlegi finanszírozási lehetőségek nem mindig teszik lehetővé a szükséges beszerzéseket, fejlesztéseket. A kórházi könyvtárak speciális helyzetük nyomán három minisztériumtól is „függenek”. úgy mint az Egészségügyi, a Belügy és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumától. Megemlítette a közművelődési és a szakkönyvtárak közt meglévő azonos elbírálás hiányát. Ilyen például a dokumentumvásárlási normatíva, amiből jelenleg a szakkönyvtárak nem, csak a közművelődési könyvtárak részesülhetnek. Ugyanakkor a kórházak könyvtárai naprakész, korszerű szolgáltatásaikkal hozzájárulnak az adott intézmény tudományos eredményeihez, az ott folyó gyógyítás jó színvonalához.

E sorok írója, a Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtárának minőségügyi tapasztalatait ismertetve beszélt saját könyvtárunk regionális szintre kiterjesztendő működéséről, a felhasználói igények ismeretének fontosságáról (ez ügyben végzett felmérésükről), valamint a magyar szabvány szerinti, könyvtárakra vonatkoztatott teljesítménymutatóikról, elektronikus könyvtári szolgáltatásaik teljesítménymutatóiról. Ezen számok alapján részben az évenkénti változást lehet nyomon követni, másrészt a többi hasonló kategóriájú könyvtár adataival összevetve a másokhoz való viszonyítás révén kaphatunk visszajelzést. A Zala Megyei Kórház könyvtárának számításaiból a 2001-2005 időszak adatai alapján a célközönségből, a könyvtárhasználók arányáról, az egy használóra jutó költségről, az egy főre jutó könyvtárlátogatások számáról, az egy alkalmazottra jutó kölcsönzések számáról, a könyvtárközi kölcsönzések gyorsaságáról, továbbá a gépesített rendszerük elérhetőségéről kaphattunk képet. Az elektronikus szolgáltatásaikra vonatkozóan a számítógépes munkaállomások hozzáférhetőségének egy főre jutó idejéről, a közönség és a nyilvánosan hozzáférhető munkaállomások számarányáról, a virtuális látogatások arányáról és az elektronikus gyűjteményre fordított összeg százalékos arányáról ismerhettük meg a 2005-ös adatokat. A bemutatott SWOT analízissel a szóban forgó szakkönyvtár erősségei, gyengeségei, lehetőségei, fenyegetettségei váltak nyilvánvalóvá.

Az Egészségügyi Minisztérium képviselőjében Szy Ildikó osztályvezető „A szakmai irányelvek, protokollok készítésének, megjelenésének eljárásrendje” címmel tartott előadást. Ebből egy szisztematikusan végigvezetett gondolatmenet alapján a figyelem fókuszába került a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. számú törvény, ami a szakmai ajánlások elkészítésének alapját képezi. Tisztázták ezen folyamat lépései, az ajánlattételre jogosultak köre és magának a közzétételnek a kritériumai. Az elfogadott témajavaslatokhoz (főbb betegcsoportokhoz) fejlesztőcsoportok alakulnak, akik kidolgozzák, majd véleményeztetik szakmai irányelveiket, protokolljaikat; továbbá gondoskodnak annak megjelentetéséről. Majd felhívta a jelenlévők figyelmét, hogy e témáról a minisztérium portálján a http://www.eum.hu/eum/eum.head.page?pid=DA_93148 webcímen folyamatosan tájékozódhatnak.

A délutáni fórum vendége volt Szy Ildikó (Egészségügyi Minisztérium), dr. Kránitz Katalin (Zala Megyei Kórház), dr. Bartos Éva (OSZK Könyvtári Intézet) és Gracza Tünde (Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi és Egészségtudományi Centrum Könyvtár) . A moderátor szerepét Balogh Margit (Pető Intézet Könyvtár) vállalta magára. Nem kisebb célt tűztünk e fórummal magunk elé, mint a működésünkhöz szükséges szakmai irányelvek, ajánlások kidolgozásának elindítását saját szakterületi könyvtárainkra, információ-és dokumentum szolgáltatásainkra, ellátási szintek szerint. Az elhangzott javaslatok – ezúttal külön név megjelölése nélkül - a következők voltak. Az adott problémáról gondolkozzunk a struktúra, folyamat, eredmény logikai lánc keretei között. Fel kell mérni a fenntartó intézmények paramétereit, adatokat kell gyűjteni a hálózat szakkönyvtáiról. Készüljön el a minőségi követelmények leírása egy-egy jól működő könyvtárra vetítve. A cél eléréséhez nagyon fontos a könyvtárakkal szembeni igények felmérése, a könyvtárakra vonatkozó előírások figyelembevétele. Hangsúlyozandó a kórházak és szakkönyvtáraik kölcsönös egymásra utalt szerepe, a kórházak könyvtárai a gyógyítás szerves részeivé kell hogy

váljanak. Fontosak az ide vonatkozó költségszámítások. Nem ártana felülvizsgálni az orvosi könyvtár megnevezést, mivel ezen helyeken folyó munka lényegét sokkal inkább tükrözi az egészségügyi szakkönyvtár elnevezés. A hálózat könyvtárai is kerüljenek be az elektronikus Könyvtári Minervába, frissítsék ott adataikat. Ha tetszik élő probléma, ami szerint külső felhasználókat is fogadnak szép számmal a kórházak könyvtárai, de ehhez külön támogatást nem kapnak. Nagyon fontos, hogy az orvosi könyvtári hálózat működésében érintett minisztériumok fogjanak össze. Ennek egyik eredménye lehet, hogy közösen finanszírozzák szakmai adatbázisok használatát. A MOKSZ segítse a működési feltételek javításához nélkülözhetetlen anyagi és szellemi erők egyesítését. A MOKSZ tervei közt szereplő könyvtártörténetek írására, a hálózatban dolgozó munkatársakról készítendő adatbázishoz szükséges adatszolgáltatásra szóló felhívás ismét megerősítést nyert, csakúgy, mint a kórházak, szakkönyvtárak névadójául szolgáló híres emberek adatbázisba való rendezéséhez szükséges adatszolgáltatás kérése.

A szakmai konferencia résztvevőinek egy csoportja

Szakmai napunk zárszavában Balogh Margit az orvosi könyvtári hálózatot érintő fontosabb honlapok, levelezőlisták figyelésére, valamint a tervezett irányelvek, ajánlások elkészítéséhez nélkülözhetetlen gyors, pontos adatszolgáltatás megtételére hívta fel a figyelmet.

Úgy tűnik, megtörtént az első lépés az orvosi, egészségügyi szakkönyvtárak működését szabályozó ajánlások, irányelvek megtételére. A szándék kinyilvánítása, megerősödése után következhet ennek kidolgozása, előterjesztése, elfogadtatása. Ez az egész orvos-egészségügyi szakkönyvtári hálózat munkáját alapjaiban, hosszú távra meghatározó olyan feladat, amiért ugyancsak érdemes minden érintettnek tenni, dolgozni.

Beke Gabriella

MAGYAR KÖNYVTÁROSOK PÁRIZSI ORVOS-EGÉSZSÉGÜGYI SZAKKÖNYVTÁRAKBAN

Párizs az emberek döntő többsége számára a fény, a csillogás, a nagy érzelmek, a művészetek városa. Az a több mint húsz magyarországi szakkönyvtáros, aki április 8-12 között a francia fővárosban járt, elsősorban tapasztalatszerzési céloktól vezetett egészségügyi szakkönyvtárakat, dokumentációs központokat keresett fel. Milyen hasonlóságok, eltérések észlelhetők a két ország orvostudományi, egészségügyi szakkönyvtárai, azok szolgáltatásai, napi gyakorlata között? Találunk-e, látunk-e olyan új és hasznos eljárásokat, tapasztalatokat, amelyeket átvehetünk a saját gyakorlatunkba? Van-e amit mi tudunk figyelmébe ajánlani a francia kollégáknak? Többek között ezekre a kérdésekre is kerestük a választ, akik a Magyar Könyvtáros Egyesület Műszaki Szekciója által szervezett út résztvevői voltunk. A csoport munkájának előkészítésében, az ott-tartózkodásunk alatti kalauzolásban rendkívül sok és áldozatos munkát végzett Grebot Ágnes, a ADBS francia dokumentációs szövetség tagja, akinek ezért csak köszönettel tartozunk.

Első szakmai programunk helyszíne a francia **Egészségügyi Minisztérium**, házigazdánk pedig Catherine Cobolet, a dokumentációs központ vezetője. Négy nagy terület tartozik e minisztérium igazgatása alá, úgymint szociálpolitika, egészségügy, társadalombiztosítás, munkaügy. Itt helyben 18 könyvtáros dolgozik, míg országosan az egészségügyi könyvtári hálózat 200 könyvtárost foglalkoztat. A Párizsban működő dokumentációs egységekben kb. 50, míg a 21 megyei részlegben kb. 150 könyvtáros dolgozik köztisztviselőként. Évente átlag 120 könyvtáros vesz részt továbbképzéseiken, ami jelzi, hogy milyen nagy hangsúlyt fektetnek erre. A képzések tematikája az orvosi adatbázisok használata mellett kiterjed az EU egészségügyet érintő jogi problémáinak ismertetésére is. Saját anyagaikból rendszeresen szerveznek kiállításokat. Ott-jártunkkor ennek témája a Nők helyzete a fegyvergyárakban 1917-18-ban volt. A minisztériumi könyvtár állományáról a következő tudható. 170 000 könyv mellett 880 kurrens folyóirat-előfizetéssel és 3000 archivált folyóiratcímmel rendelkeznek. 30 folyóiratuk van az első számtól a legutóbbi időkig. A könyvek közti eligazodást 12 téma szerint történő osztályozás segíti. Például: jog, gazdasági-politikai élet, társadalombiztosítás, szociális kérdések, demográfia, egészségügy-orvostudomány. Érdekességként megemlíthető, hogy a minisztérium munkatársai részére egy pihenő olvasó-szoba, lapolvasó is rendelkezésre áll, ahol nem a szakmai dokumentumok hozzáférésén van a hangsúly. A dokumentációs központ honlapja a minisztérium honlapján a Dokumentáció menüpontra keresztül érhető el (<http://www.sante.gouv.fr>). E honlapon a nyilvánosságot érintő központi és helyi adatok gazdagítják egymást – többek közt a munkaügy, egészségügy, társadalombiztosítás témakörében. A minisztériumi dokumentációs központ és megyei egységei egy országos számítógépes hálózaton nyújtanak folyamatos tájékoztatást az érvényben lévő, az egész ágazatot érintő minisztériumi rendeletekről, utasításokról, egészségügyi statisztikai adatokról... A RESSAC adatbázis a franciaországi orvos-egészségügyi szakirodalmat tartalmazza, és erről biztosít többszempon্তু visszakeresési lehetőséget, a dokumentumok lelőhelyének feltüntetésével együtt. (Nálunk a Magyar Orvosi Bibliográfia és az Országos Dokumentumellátó Rendszer külön-külön látja el ezt a feladatot.) A RESSAC adatbázisból az elektronikus dokumentumok teljes szövege is elérhető, azok webcíme révén. A nyomtatott dokumentumok hasonló módon való közzétételére 1995-től egy

digitalizálási projekt működik. A RESSAC adatbázis a TESS elnevezésű tárgyszórendszerre épülő, szemben a Magyar Orvosi Bibliográfiában alkalmazott MESH-el. A kilenc főtárgyszó alá besorolt tárgyszavak könnyen áttekinthető, jól szerkesztett grafikus felületen jelennek meg. Ezen internetes szolgáltatásokat egy jól működő, meghatározott, zárt kör által hozzáférhető intranetes tartalomszolgáltatás teszi teljesebbé. A minisztérium belső hálózatán minden egyes osztályt külön szín különböztet meg egymástól, míg az oldalak szerkezeti felépítése azonos. A tartalomjegyzék szolgáltatás az intraneten keresztül történik. Jelen esetben összesen 180 folyóiratcímről, hetente általában 30 folyóirat anyagáról tájékoztatnak ily módon. Új kezdeményezésként 900 téma feldolgozását tervezik papíralapú dokumentumokról történő elektronikus szolgáltatás formájában. A feldolgozandó témák szerkezeti felépítése a következő: definíció, történet, statisztika, megyei-és országos adatok, publikációk, európai és Európán túli országok helyzete. Ezt a feldolgozást nehezítik részben a szűkös anyagi források, valamint a szerzői jogi problémák. Külön a kórházaknak szóló információk megjelenítésére egy extranet hálózat szolgál. A jövőt illetően tervezik a betegdokumentációk digitalizálását dokumentációs szakemberek által. Szándékaik szerint egyre több információt kívánnak közzétenni a nyilvánosan hozzáférhető weboldalakra, amelyek egyaránt növelhetik a szakemberek és laikusok tájékozottságát. A kórházi könyvtárak a minisztérium intranetes oldalait nem látogathatják, a szakirodalomhoz való hozzáférést az orvosképző egyetemekkel való hálózati kapcsolataik révén biztosítják.

Második szakmai programként a Villette városrészben a Tudomány városán (Cite de la Science) belül a „Cité de la Santé” az **Egészség városát** kerestük fel (http://www.citesciences.fr/francais/ala-cite/mediatek/global_fs_sante.htm). Itt vezetők a vietnami származású Tu-Tam Nguyen volt. Ennek a könyvtárnak a munkájában a hangsúly mindenekelőtt a betegségek megelőzésén, az egészségügyi felvilágosításon, beteg tájékoztatáson van. Ebből következően az ide látogatók arra a kérdéseikre kaphatnak választ, hogy hogyan éljenek együtt az emberek a betegségükkel, hogyan részesülhetnek jogi, szociális támogatásban a hátrányos helyzetűek, vagy az egészségi állapotuk miatt rászorulóknak. Maga a tudomány városa 1986 óta működik. A tudományok folyamatosan keletkező új eredményeinek nagyközönség számára való hozzáférése érdekében kulturális feladatokat látnak el (kiállításokat szerveznek), az ismeretbővítésekhez továbbképzési alkalmakat teremtenek, valamint támogatják az egyéni önképzés formáit. Látogatóik száma napi 1-3000 közötti, évi egymillió körül van. A vakok- és gyengénlátók olvasását külön térben, speciális eszközök segítik. Az információs pultoknál megfelelő számú számítógép áll a nagyközönség rendelkezésére, ahol az online katalógusokban kereshetnek, CD-ROM-on elérhető információkhoz juthatnak. Az elmélyültebb, nagyobb odafigyelést igénylő munkát végző látogatók egy csendesebb övezetben tehetik mindezt. Külön említést érdemelnek azon speciális helyi szolgáltatások, amikor erre vállalkozó olvasók nyújtanak segítséget az ott lévő érdeklődőknek. Ezek bevezetésébe, elfogadtatásába rendkívül sok kommunikációs erőt fektettek a könyvtárosok. Az eredmények közt megemlítendő például, hogy egyetemisták segítenek középiskolásoknak a felvételi vizsgára való készüléskor, vagy meghatározott fogadóórák keretében, rögzített nyilvántartás mellett akár súlyos betegségen átesett emberek beszélgetnek hasonló problémákkal küszködőkkel, beteg egyesületek képviselői adnak tanácsot a hozzájuk fordulóknak, vagy orvos ad személyre szabott egészségügyi felvilágosítást. Továbbá csoportfoglalkozások keretében mentálhigiénés támogatást nyújtanak az erre igényt tartóknak. A tanácsadó

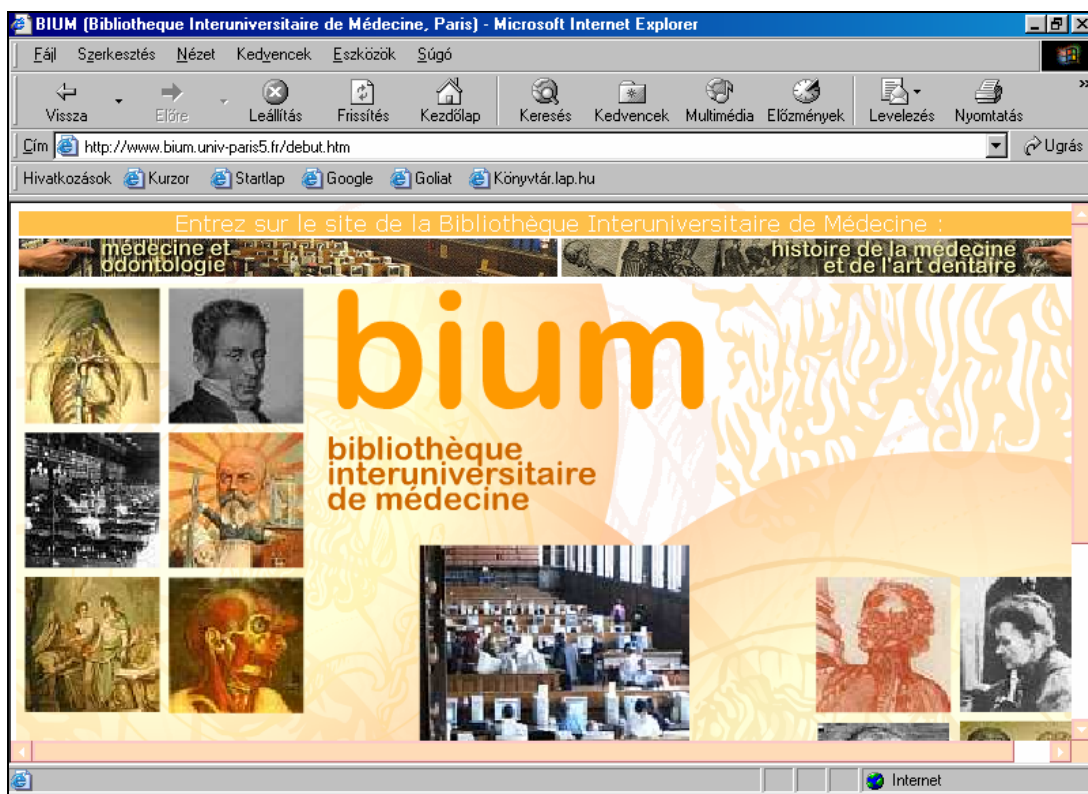
délutánok eseteiről elektronikus regisztrációs űrlap kerül kitöltésre. Ezekon név nélkül szerepel a feltett kérdés, és a válaszban megfogalmazott tanács. Ez ideig kb. 5000 ilyen kérdőív került feldolgozásra.

Az egészség városa olyan állami fenntartású intézmény, amely több minisztérium fenntartása alá tartozik. Költségeinek 80 %-át az állami költségvetés, 20 %-át pedig a saját kiállításai bevétele fedezi. Párizsban ez a legjelentősebb olyan könyvtár, ami orvosi, egészségügyi szakkönyveket, információkat szolgáltat nagyközönség számára. A weboldaluk tartalmát alapvetően könyvtárosok gondozzák, némi tudományos szakértői közreműködéssel. Az intézet 150 könyvtárosából az orvosi, egészségügyi részlegen öt szakember dolgozik teljes munkaidőben.

Az **Institute Gustave Roussy Kórház és Rákkutató Intézet** könyvtárában annak vezetője, Francine Courtial fogadott és tájékoztató bennünket (<http://www.igr.fr>). A meglehetősen korszerű körülmények közt működő könyvtár kizárólag a kórház és rákkutató intézet munkatársainak áll a rendelkezésére. Az intézet alapfunkciója itt is hármas: gyógyítás, oktatás, kutatás. Specialitásuk a rákkutatás. Állományuk alapját a 300 előfizetett papíralapú és az 1200 elektronikus folyóirat, valamint 175 videókazetta képezi. A könyvtár dokumentumairól könyvek és CD-k, folyóiratok, audio-vizuális dokumentumok katalógusa tájékoztató, az 1992 utáni beszerzésekről elektronikus formában. Sok más hasonló szakkönyvtárral megegyezően itt is tapasztalat, tendencia, hogy erősen csökken a nyomtatott folyóiratok iránti igény. Az általuk elérhető adatbázisok közül megemlítték PubMed, EMBASE, Cochrane, EMC ... adatbázisokat. Szolgáltatásaik közül kiemelték a felhasználóképzést, aminek keretében titkárnókat, ápolónókat is oktatnak, hogy az egyes dokumentumok azonosító- és lelőhelyadatait értelmezni tudják. Maguk a könyvtárosok gyakran készítenek impaktfaktor elemzéseket és citációs kutatásokat saját állományukról, valamint vezető munkatársaik tudományos munkásságáról. Hozzánk hasonlóan ők is végeznek rendszeres témafigyelést azok részére, akik erre bejelentik igényüket. A kutatóknak külön munkaszobában egyidejűleg három munkaállomás segíti a szakterületükön való elektronikus böngészést, tájékozódást. Ha ebben elakadnak, úgy azonnali segítséget kapnak a könyvtárostól. A rákkutató könyvtárának – érdekes módon – nincs önálló internetes honlapja. Elektronikus tartalmakat a kórház intranetes hálózatán keresztül – természetesen a hozzáférésre jogosultak köre számára – közvetít. A folyamatban lévő kutatások jellege, a részeredmények titkossága miatt az ott elhelyezett tartalmak, ezek elérhetősége rendkívül fokozott biztonsági követelményeket igényel és kap.

A **párizsi orvosegyetem könyvtárát** az igazgató, Guy Cobolet mutatta be csoportunknak (<http://www.bium.univ-paris5.fr/medicine/visites.htm>). A könyvtárnak otthont adó épület maga is műemlék, bútorzata patinás, régi, klasszikus. Rendkívül gazdag, 400 ezerből 40 ezer régi könyvet is magába foglaló állományuk többségének kiadási éve 1700 előtti. Az amerikai, a londoni régi orvosi könyvek kollekcója mellett a három leghíresebb egyikét tudhatják magukénak. A Párizsban és környékén működő tizenhárom egyetem közül hatnak van orvosi fakultása. Ez az ötös számú – ahol fogadtak bennünket- a legrégebbi francia orvosi egyetem, a XIV. században alapították. Maga a könyvtár 1795-től működik, első könyvtárosa egyben az anatómia tanára is volt. Jelenlegi állományát a következő dokumentumok alkotják: 2300 nyomtatott, 3000 elektronikus kurrens folyóirat, 400 ezer könyv, néhány ezer CD és videó, 500 ezer doktori disszertáció. Az archivált folyóirat-állomány nagysága 24 ezer kötet. A birtokukban lévő nyomtatott dokumentumaik mennyiségére jellemző, hogy azok tárolása összesen több mint 30 km-nyi polcot igényel. Az egyetemi könyvtár éves

költségvetése 2 millió euró, aminek 25 %-a a szolgáltatásaik bevételeiből, 10 %-a hallgatói létszám után járó normatív támogatásból, 65 %-a pedig az állami finanszírozásból ered. Fenntartójuk az Oktatási és Kutatási Minisztérium. Személyzetüket összesen 66 könyvtári dolgozó alkotja, akik között a restaurátorok, fotósok, középfokú könyvtárosok és adminisztrátorok is megtalálhatók. Az egyetemi hallgatókat csak harmadéves koruktól fogadja a könyvtár. Az évente beiratkozó 15 ezer olvasó jelentős része a doktorandusz hallgatókból kerül ki. A honlapjukat felkereső virtuális látogatóik száma havi 100 ezer, ami hatszor több a könyvtárat ténylegesen felkeresők számánál. A virtuális látogatók 40 %-a Franciaország területéről való. Honlapjukon nem csak saját magukról szóló információkat közölnek, hanem a folyamatosan karbantartott, ellenőrzött, élő linkek által 12 ezer webcím révén segítenek eljutni az itt böngészőknek a fontos nemzetközi szakirodalomhoz, szakinformációkhoz.

A folyamatos aktualizálás eredménye, hogy e hallatlanul nagyszámú linkgyűjtemény 90 %-a élő. A *Gyakran feltett kérdések* menüpontján megfogalmazott problémákra igyekeznek 24 órán belül válaszolni. Tapasztalataik szerint a naponta beérkező 4-5 kérdés többsége az orvostudomány történetéhez kapcsolódik. E szolgáltatásukkal sok segítséget tudnak nyújtani a vidéki körzeti orvosoknak is. Digitalizálási programjuk középpontjában a régi könyvek elektronikus úton való elérhetősége áll. (Eddig négyezer könyvet digitalizáltak.) Az egyetemi könyvtár honlapja és elektronikus szolgáltatásaik kinyilvánított fő célja, hogy úgy az európai mint az amerikai szakmai köztudatban jelen legyen a francia orvosi kultúra. Interneten való gyors, könnyű elérhetőségüket a Google keresőrendszere révén is biztosítani kívánják. Terveik közt szerepel egy hallgatói, oktatói tudományos munkásságot nyilvántartó

adatbázis létrehozása. A tájékoztatót záró beszélgetésen az igazgató is azon szakvélemény mellett foglalt állást, hogy az elektronikus folyóiratoknak van igazán jövőjük a nyomtatottakkal szemben. A könyvtáros pálya jövőjét illetően is optimizmusának adott hangot. Azzal együtt, hogy a megváltozott társadalmi körülmények hatására a könyvtáros feladata átalakul, a folyamatosan növekvő információáradatban való eligazodást segítő partneri szerepe, a felhasználóképzéssel nyújtott tájékoztatói jártasság révén szakmai súlya, fontossága csaknem nélkülözhetetlen.

A **Párizsi Magyar Intézet** részeként annak könyvtárának is elsődleges missziója a magyar kultúra terjesztése francia környezetben (<http://www.instituthongrois.org>). Ott-tartózkodásunk harmadik estjén egy baráti találkozó keretében élvezhettük az intézet munkatársainak vendégszeretetét. A fogadás első részében Ecsedi-Derdák András igazgató mutatta be munkájukat, amely szerint változtatni kívánnak a korábban meghatározó „művelődési ház” jellegű tevékenységen. Kevesebb, rangosabb rendezvény tartásával is változtatni, növelni kívánják rendszeres látogatóik körét. A könyvtárat – úgy is mint a francia kultúra „szerelmese” –Varga Diána vezeti. A könyvtár állományát 8000 könyv, 500 CD, 500 videó, valamint 30 kurrens magyar nyelvű folyóirat alkotja. Gyűjtőköri szabályzatuk szerint döntően a magyar irodalom, magyar történelem, magyar művészetek anyagát szerzik be, teszik hozzáférhetővé. Fenntartójuk a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma. A nem túl bő költségvetésük mellett több esetben adományokkal bővítik állományukat. Az önálló weboldal létrehozása, működtetése, a dokumentumok elektronikus feldolgozása egyenlőre még csak terveik közt szerepel.

A hivatalos, mások munkájába bepillantást engedő, inspiráló erővel is bíró szakmai programok mellett szakíthattunk némi időt a francia főváros turisztikai látványosságainak megtekintésére is. A Louvre páratlan értékű művészeti kincsei, séta a Champs Elysées-en, a nem mindennapi városkép a Diadalív tetejéről, a Trocadéro, az Eiffel torony, egy kávé a Notre Dame mellett, annak megtekintése után. A Pasteur Intézet múzeumban a tudomány és technika e jeles képviselőjének munka és lakókörnyezetét ismerhettük meg avatott idegenvezetés mellett. Pasteur volt, aki bebizonyította, hogy a mikroorganizmusok erjedést és betegségeket idézhetnek elő. Ő dolgozta ki és használta először a veszettség, a lépfene és a baromfivész elleni védőoltást. Ő mentette meg Franciaország sör-bor-és selyempiparát. Nevéhez fűződik a pasztörözés. A St. Chapelle kápolnát, a Pompidou központot, az Invalidusok templomát is volt szerencsénk megtekinteni. Kirándulás a Montmartre-on, a Sacre Coeur, a Szajna parti séta is hozzásegített bennünket, hogy megérezzünk valamit Párizs varázsából.

A tanulmányúton való részvétel lehetőségét ezúton is köszönjük az Ispita Alapítvány kuratórium elnökének és valamennyi tagjának.

Beke Gabriella - Schmidtné Farkas Mária

A JÓZSEF ATTILA VÁROSI KÖNYVTÁR GYERMEKRENDEZVÉNYEI

Ur városától Salláig – a nagyvilágtól Zaláig; történelmi játéksorozat

5. osztályos, 3 fős csapatok számára hirdettük meg a sorozatot a 2005/2006-os tanévre. Nagy örömeinkre újabb iskolák (Pais Dezső Tagiskola, Zalaegerszeg; Zalalövő) neveztek be csapataikkal a játékra. Kitartóan vett részt a programokon, oldotta meg a feladatokat 20 csapat.

A könyvtári kutatás mellett meghallgathatták a gyerekek Joós Tamás, a Savari Legio tagjának jelmez- és fegyverbemutatóval egybekötött előadását a római legióról. Azután Zalalövőre kirándultunk és megtekintettük a Salla Múzeumot Kőfalvi Csilla muzeológus értő és élvezetes vezetésével. (Egyben a zalalövői Általános Iskola és könyvtárának vendégszeretét is élvezhették a gyerekek és pedagógusaik.) A játékhoz feladatlapokat töltöttek ki a csapatok könyvtári kutatással, az előadáson és a múzeumi látogatáson hallottak alapján.

Záró rendezvényünk a Göcseji Múzeum ókori tárlatának megtekintése volt Kőfalvi Csilla vezetésével. Az eredményhirdetést is a múzeumban tartottuk meg.

Nyertesek:

I.	Ős Napkelet	Zalalövő	522 pont
II.	Fáraó	Pais Dezső Tagiskola, Zalaegerszeg	514 pont
III.	Kleopátra 3.	Salomvár	510 pont

A nyertesek oklevelet és könyvjutalmat kapnak. Minden csapatnak emléklappal köszönjük meg a játékban való részvételt.

A játék jelentőségét abban látjuk, hogy a könyvtári kutatások mellett a gyerekek megismerkednek a régészek munkájával is. A jelmez- és fegyverbemutatóval egybekötött előadás az 5. osztályosoktól távoli ókor világát közelebb hozta a gyerekekhez. Magukra öltve a legionáriusok sisakját, páncélját, kipróbálva hogyan is harcolhattak - megelevenedett számukra a történelem.

Kőfalvi Csillával Zalalövőn

A múzeumlátogatások az ókor zalai emlékeit mutatták be a gyerekeknek. A muzeológus előadó, Kőfalvi Csilla célja a tárgyak bemutatásán túl a gyerekek látókörének bővítése is volt. Erről a Zalai Hírlap Kölyökoldalán tett nyilatkozatából idéznék: *”Egyrészt kihívás, mert önálló gondolkodásra kell sarkallni őket. Muszáj, hogy megértsék a kultúra emlékhelyei, a kőemlékek nem önmagukért valók, hanem egy nagy történet részei. Másrészt merjenek önállóan véleményt alkotni, saját gondolataik legyenek erről a korról, bár tegyük hozzá ez még egy kutatónak is rendkívül nehéz. S főleg, legyenek büszkék, hogy ahol élnek, Zalalövő, az a római birodalom része volt egykor. Az ottani múzeumban alkalmuk volt az aktivitásra, hiszen az egyes darabokhoz hozzányúlhattak, s ott van a Romkert, aminek csak az alapfalai maradt, meg, de némileg mégiscsak rómaibb hangulatot árasztanak, mint mondjuk szimplán egy kiállítás.”*

Joós Tamás római légiós öltözékben és fegyverben tartja előadását

„Megmutatom magam!”; kiállítás-sorozat gyerekeknek

Könyvtárunk gyermekrészlegében a meserész egy 5 méteres falszakaszán 2006. márciusától havonta kiállítást rendezünk általános iskolás gyerekeknek *”Megmutatom magam!”* címen. Az ötletet Paksról, a művelődési ház könyvtárosától, Gutai Júliától lestük el.

Felajánljuk a kiállításra jelentkezőknek a helyet és a propaganda elvégzését, a kiállítást már nekik kell összeállítani, felrakni és a megnyitót megszervezni.

Eddig 3 egyéni kiállításunk volt, június 14-én pedig egy pedagógus, Farkas Ildikó tanítványai mutatkoznak be. Az első kiállító, a 7. osztályos Tőreki Alexandra *Alakok és portrék* címen rajzokkal szerepelt. Őt Gyurkó Eszter 4. osztályos tanuló *„életmű”* kiállítása követte. Kiskorától követhették végig Eszter fejlődését a kiállított, rajzokon, festményeken. Az utolsó egyéni bemutatkozónk Csondor Orsi még csak 3. osztályos. Imádja a lovakat, ez látszik rajzain, sőt még sógyurmából is megformázta azokat. A gyerekek munkái között természetesen az olvasmány élmények ihlette alkotások is megtalálhatók.

Tudósítások

Miért jó egy gyermekkönyvtárban kiállításokat szervezni? Egyrészt bemutatkozási lehetőségeket adunk a tehetséges gyerekeknek az iskola falain túl. Másrészt ők is, osztálytársaik, diáktársaik megismerik egy kiállítás megnyitásának tudnivalóit, a társukkal való együttműködést, mire való, s mit érdemes beírni a vendégkönyvbe? S nem utolsósorban a könyvtárba havi rendszerességgel látogató csoportok óvodástól iskolásig láthatják a váltakozó alkotásokat. Szemük kinyílnak a különféle képzőművészeti műfajokra, s talán egy jövődöbéli kiállítás látogató nemzedéket is kinevelhetünk.

Gyurkó Eszter kiállításának részlete

Csondor Orsi lovai sógyurmából

Tőreki Alexandra kiállításának megnyitója

Kézműves könyvtári szombatok

Idén két alkalommal tartottunk kézműves szombatot. Februárban a farsang jegyében álarc- és mobilkészítésre vártuk az érdeklődő családokat. Húsvétváró játszóházunkat „Szagos húsvét közeledik” címmel tartottuk két héttel az ünnep előtt. Igazi húsvétváró játszóház volt ez, hiszen ablakdíszeket, cserépcsibéket, nyúlmeccset készíthettek az ide látogató szülők, nagyszülők gyerekeikkel, unokáikkal.

„Itt a húsvét, eljött végre” címen Kiss Orsolya Katalin kolléganőnk kis füzetet állított össze az ünnep eredetéről, érdekességéről receptekkel, kifestőkkel, locsolóversekkel. Természetesen nem feledkezett meg a húsvétról szóló olvasmányok ajánlásáról sem, s honlap-ajánló tette teljessé a kiadványt. Minden családnak adtunk belőle, s kiállítottuk az ajánlott könyveket. A nap sikerességét mutatja a könyvek kölcsönzése, s a játszóházba látogatók közül több új felnőtt- és gyermekolvasó iratkozott be a könyvtárba.

Horváth Anikó

A KESZTHELYI GYERMEKKÖNYVTÁRBAN TÖRTÉNT

*„A könyvtáros munkájának ez ad értelmet:
a szellem kincseinek a közvetítésével másokat is gazdaggá tehet.”
(Czine Mihály)*

A Nagy Könyv jegyében eltelt tavalyi év után - rendezvények tekintetében - egy csendesebb félév van mögöttünk. Természetesen idén is sok hagyománnyá vált programra és új keletű rendezvényre vártuk nagy szeretettel kisebb és nagyobb olvasóinkat. Az előbbire példa „Varázslatos karosszék” elnevezésű kézműves sorozatunk, mely nagy közkedveltségnek örvend. Az újabb programok közé sorolható a Festetics-év kapcsán meghirdetett „Festetics György életpályája” című levelezős játékunk. 250 éve született Keszthely felvirágoztatója, egyebek mellett a Helikoni ünnepek és a Georgikon mezőgazdasági tanintézmény megálmodója. A februári játék során a gróf tevékenységét feldolgozó rejtvényt fejthettek, fogalmazást írhattak, rajzolhattak a gyerekek, melyekért cserébe szép jutalmakat vehettek át az egy hetes sorozat végén. Áprilisban a „Magyar nyelv hete” kapcsán helyesírási rejtvenyjátékot hirdettünk, amelyet a hét során folyamatosan oldhattak meg olvasóink. A jutalomért zajló játék sok megoldót vonzott. Ugyancsak a nyelvművelés volt a célja Kardos tanár úr előadásának, melyet „Szó- és rímjátékok a magyar nyelvben” címmel tartott gyermekkönyvtárunkban felső tagozatos hallgatóságának.

Szó- és rímjátékok a magyar nyelvben – Kardos József magyartanár előadása

Kiemelt rendezvényeink voltak a januárban már harmadik alkalommal megrendezett „Párkányi József területi könyv- és könyvtárhasználati verseny” és a márciusban lezajlott „József Attila megyei versmondó verseny” területi fordulója. Mindkettőre nagy számú nevezés érkezett és szép teljesítményeknek, előadásoknak lehettünk tanúi. Támogatóinknak köszönhetően értékes díjakat oszthattunk ki a versenyzők számára.

A József Attila megyei versmondó verseny keszthelyi fordulójának helyezettjei

S amiért mi könyvtárosok nem éreztük csendesnek ezt a félévet: a könyvtárhasználati és rendhagyó órákra hozzánk érkező iskolás csoportok száma májusig elérte a tavalyi teljes évben megtartott foglalkozások számát! Erre igazán büszkék vagyunk, hiszen ez a legnagyobb dicséret munkánk számára. Egyre több osztály kezdi el a folyamatos könyvtárlátogatást. Még olyan iskolákból is szívesen jönnek rendszeres foglalkozásra hozzánk, ahol jól felszerelt könyvtár működik és szakképzett könyvtárostánár dolgozik.

Üvegmatrica festés a keszthelyi gyermekkönyvtárban

Május elején meghívást kaptam a bajai Eötvös József Főiskolára, ahol a könyvtárszakos hallgatók nagy érdeklődéssel hallgatták gyermekkönyvtári munkánkat, eredményeinket bemutató előadásomat. A rögtönzött felmérésre többségük úgy válaszolt: a gyermekkönyvtárosi vagy könyvtárostánári hivatást szeretné választani tanulmányai végeztével.

Tóth Rita

A NAGY KÖNYV PROGRAM SIKERES RENDEZVÉNYEI KESZTHELYEN

A 2005-ös évben a Nagy Könyv olvasásnépszerűsítő programsorozatot a könyvtárak, könyvtárosok kiemelt jelentőséggel kezelték. Mi tudjuk, hogy mennyire fontos a fiatalokat olvasásra buzdítani. Hisz ezért is dolgozunk. Az informatika terjedésével a szabadidős tevékenységek, valamint a tanulás e formáját fokozottabban kell népszerűsíteniük. 2005-ben anyagi lehetőséget kaptunk rendezvényeink mennyiségének és színvonalának emeléséhez. Köszönettel tartozunk a zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei Könyvtárnak, amelynek jóvoltából, (megyei pályázati összegből) intézményünk 413 ezer Ft támogatást kapott és használt fel erre a programsorozatra.

Felnőtt részlegünkben 51, gyermekkönyvtárunkban 57 alkalommal szerveztünk és bonyolítottunk le rendezvényt. Ebből a Nagy Könyv pályázati összeget 26 alkalommal vettük igénybe: tiszteletdíjra, utazási költségre, tárgyjutalom vásárlásra, meghívók készíttetésére. A TOP 12 –es listát könyvjelzőkön osztogattunk olvasóinknak. A Nagy Könyv faliújságra pedig mindenki felírhatta és így ajánlhatta kedvenc regényét. Kiállítást is rendeztünk az éppen aktuális listán szereplő művekből.

Rendezvényeink látogatottsága kiemelkedő volt, átlagosan 60-70 fős közönséggel. Legsikeresebb író-olvasó találkozóink: Konrád Györggyel, Csaplár Vilmossal, Spíró Györggyel, Darvasi Lászlóval voltak. A legnagyobb számú közönséget a Nemzet Színészeivel, Berek Katalinnal való találkozás vonzott. Meleg, adventre hangolódó esten ismerhettük meg Schäffer Erzsébet író.

Megalakítottuk a Nagy Könyv olvasókört a felnőtt és gyermekkönyvtárunkban egyaránt. Ennek keretében a TOP 12 regényt 6 alkalommal mutattuk be és ajánlottuk olvasásra, újraolvasásra közönségünknek. Az olvasókör vezetésére Kardos Gy. József nyugdíjas pedagógust kértük fel, aki figyelemre méltó felkészültségről, alapos irodalomkutatásról és kiváló előadókészségről tett tanúbizonyságot.

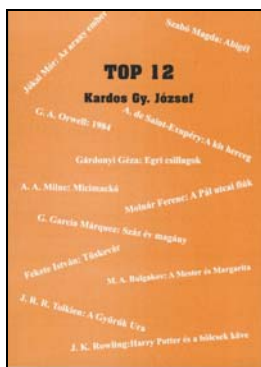
Az ifjúsági regényeket 4 alkalommal mutatta be a fiatal olvasóknak, a felnőtteknek pedig 2 alkalommal 4 művet ismertetett.

A játék véget ért. Mi azonban azt szeretnénk, hogy a Nagy Könyv programsorozat anyaga ne felejtődjön el, hanem használható legyen a későbbiekben is.

Ezért arra kértem Kardos tanár urat, hogy írja le a Nagy Könyvről szóló előadásainak szövegét, annak reményében, hogy a szakma, a pedagógusok, könyvtárosok hasznát veszik ezeknek és talán – reményeink szerint – még az ifjúság szélesebb rétegei is elolvassák ezt az összeállítást.

A Pannon Egyetemmel közös, sikeres kötetzeti pályázaton elnyert összeget felhasználtuk e kötet kiadására, melyet az egyetem nyomdája készített.

Pappné Beke Judit

A Fejér György Városi Könyvtár új kiadványának címlapja

AZ IFJÚSÁG LAPJA, A LAPOK OLVASÓ IFJÚSÁGA

Gondolatok egy konferencia kapcsán

2006 június 26-án Tatabányán - a József Attila Megyei Könyvtárban- került megrendezésre *A gyermek – és ifjúsági lapokról - nem csak gyermekkönyvtárosoknak* című könyvtáros konferencia. Bevallom a téma kedves a szívemnek, mert én magam is érintve érzem magam ebben. Az okát ennek az adja, hogy már egy éve minden hónapban megjelenik a könyvtárunkban az *Olvasó Lurkó* című gyermek havilap, melynek szerkesztője vagyok.

A rendezvény tartalmaz előadásokat ígért, és utólag el kell mondanom, nem csalatkoztam. A színes téma-kavalkádból egy kis ízelítő: *Kocsy Anikó* hírlapkönyvtáros, sajtóbibliográfus jóvoltából betekintést kaphattunk a gyermekeknek szánt és megjelenő sajtótermékekből. Hatalmas időintervallumot ölelt fel ez a történeti áttekintés. Szinte megbabonázva éreztem magam, egykori képek régi sárga papírlapokról, díszes motívumok a 18. század végétől - és a napjainkban is létező, „élő” gyermekperiodikákból.

A történeti bevezető után *Aratóné Katona Ildikó*, a *Jonatán Első Könyvmolyképző* vezetője nagyon precízen és tárgyilagosan vázolta fel a mai ifjúsági lapok helyzetét, meglétét avagy nemlétét?! A sok kérdés feszítő és választ vár! Vajon hol tart ma az ifjú olvasóknak szánt lapkiadás? Mit ad(j)unk a gyerekek kezébe, a kezükbe adju(n)k vagy a fejükbe? A szívnek készül, vagy a szemnek? Nehéz kereszt ez, de azt mondják, a kultúra sosem volt egy kifizetődő vállalkozás. A kultúra mára árucikké vált, a verseny szoros és nagy! Egy lapot az eladott példányszám és nem a minőség határoz meg. Rémisztő számadatok: *Barbie* és társai tarolnak, a *Kincskereső* pedig...”. A hazai lapkiadók csak barkácsolnak míg a nagyok tarolnak”.

Ám az örökbecsű mondás szerint a helyzet sohasem reménytelen, csak mi mindig szeretünk kicsit pesszimisták lenni. Boldizsár Ildikó megvilágítja, hogy a gyermekhez idejekorán - amint mód van rá- közel kell vinni a sajtóterméket. „Akár a vonaton ülünkben a gyermekkel és a legfrissebb Népszabadsággal”.

A hazai és a külföldi lapok helyzetét felvázolva *Kovács Titusz a 2Zsiráf* főszerkesztője rámutatott, hogy azért van kivétel. Előadásában kitért többek közt arra is, hogy a kiút az igénytelenségből és a „nagyok” trendiségéből a speciális területek felkutatása, mindaz, ami a nyereségvadászokat nem érdekli. Szövetségest kell keresni! Legyen az a könyvtáros, aki a véleményével, ajánlásával segít, vagy az iskola, a pedagógus. A konferenciát *Rigó Béla* a *Kincskereső* irodalmi folyóirat főszerkesztőjének mondandója zárta. Az újság nincs könnyű helyzetben, sőt helyzetben sincs. De mindenképpen élnie kell, talán egy másik külsőben kell újjászületnie, mint ama bizonyos Főnix madárnak.

Amikor hazafele tartottunk, tikkasztó volt a hőség, de mégis belül olyan jó és hűvös érzésünk volt, jó egy kicsit másoktól is tanulni és tájékozódni, mert „*A gyermeknek nagy tisztelettel tartozunk.*”

Tóth Renáta

A 2006. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSI TÖRVÉNY KÖNYVTÁRAKAT ÉRINTŐ JOGSZABÁLYAI¹

A szakmai munkakörben teljes munkaidőben foglalkoztatott könyvtári dolgozók 2006. évi dokumentumvásárlási kerete 20.000 Ft/fő, amelyet a Könyvtárellátó Közhasznú Társaságnál lehet saját részre igénybe venni.

A települési önkormányzatok a lakosság számának alapján 1.166 Ft hozzájárulást kapnak a kulturális javak védelmét, a muzeális intézményeket, a nyilvános könyvtári ellátást és közművelődést szolgáló feladataik ellátásához.

A többcélú kistérségi társulások a mozgókönyvtári feladatok ellátásához könyvtári szolgáltató helyenként 1.228.000 Ft-ot igényelhetnek.

A könyvtári és közművelődési érdekeltségnövelő támogatás előirányzott összege 500 millió Ft.

2006. ÉVI SZAKFELÜGYELET

2006-ban is folytatódnak megyénkben a szakfelügyeleti vizsgálatok. Kiss Gábor vezető szakfelügyelő cselekvési terve alapján 2006. április 30-ig Alsórajk, Belsőárd, Búcsúszentlászló, Dobri, Dötk, Egeraracs, Fűzvölgy, Mikekarácsonyfa, Nemessándorháza, Szentpéterúr és Zalakaros vizsgálatára kerül sor.

Május 1 - július 31. között Bezeréd, Döbröce, Gétye, Hagyárosbörönd, Kerecseny, Kisvásárhely, Nagygörbő, Nagylengyel, Oltárc, Szentgyörgyvár, Zalaboldogfa községi könyvtárainak tevékenységét ellenőrzik a szakfelügyelők.

Augusztus 1—október 31 között kerül sor Hernyék, Kálócfa, Lickóvadas, Molnári, Nemesrádó, Petrikeresztúr, Petrivente, Sormás, Szentgyörgyvölgy, Szentmargitfalva, Szepetnek, Tilaj, Valkonya, Zalamerenye, Zalaszentgyörgy helyszíni látogatására.

Utóvizsgálatra kerül sor két városi könyvtárban (Hévíz, Zalaszentgrót) és két községi könyvtárban (Kisgörbő, Pacsa).

Kérjük a hálózatgondozói feladatokat ellátó városi könyvtárak munkatársait, valamint a községekben dolgozó könyvtárosokat és fenntartókat, hogy segítsék a vizsgálatok eredményes lebonyolítását.

ÉRDEKELTSÉGNÖVELŐ TÁMOGATÁS 2006-BAN

Sajnos a támogatás mértéke tovább csökkent: Míg az elmúlt évben 122 önkormányzatnak 12,3 millió forint jutott a megyében, idén 107 önkormányzatnak mindösszesen 8,8 millió forint.

A támogatás idei mértéke a 2005. évi állománygyarapításra fordított összeg 14-15%-a, ami annyit jelent, hogy legalább 68 ezer Ft-ért kellett dokumentumot vásárolni (az előző évi támogatás nélkül) a fenntartó önkormányzatnak, hogy legalább legalacsonyabb 10 ezer Ft támogatást megkaphassa.

---

¹ 2005. évi CLIII. Törvény a Magyar Köztársaság 2006. évi költségvetéséről. = Magyar Közlöny 2005. 167. sz.

Figyelő

KÖNYVTÁRI ÉRDEKELTSÉGNÖVELOŐ TÁMOGATÁS 2005.		
No.	Település neve	Támogatás összege (ezer forint)
1.	Alibánfa	14
2.	Alsónemesapáti	20
3.	Alsópáhok	32
4.	Babosdöbréte	15
5.	Bak	37
6.	Balatongyörök	62
7.	Bánokszentgyörgy	25
8.	Barlahida	43
9.	Becsehely	56
10.	Becsvölgye	40
11.	Bezeréd	18
12.	Borsfa	43
13.	Böde	15
14.	Bucsuszentlászló	15
15.	Cserszegtomaj	152
16.	Csesztreg	52
17.	Csonkahegyhát	30
18.	Csömödér	46
19.	Csörnyeföld	22
20.	Egervár	28
21.	Felsőrajk	21
22.	Fityeház	14
23.	Galambok	32
24.	Gellénháza	45
25.	Gelse	30
26.	Gósfá	23
27.	Gyenesdiás	132
28.	Hagyárosbörönd	22
29.	Hahót	72
30.	Hévíz	129
31.	Hottó	20
32.	Iklódbördőce	18
33.	Kálócfa	15
34.	Karmacs	11
35.	Kávas	18
36.	Kehidakustány	28
37.	Kemendollár	21
38.	Keménfa	16
39.	Kerkabarabás	17
40.	Kerkaszentkirály	31
41.	Keszthely	1 630
42.	Kisbuccsa	29

43.	Kisgörbő	14
44.	Kiskutas	13
45.	Kispáli	14
46.	Kistolmács	15
47.	Kustánszeg	38
48.	Lakhegy	20
49.	Lenti	884
50.	Letenye	406
51.	Lovászi	136
52.	Maróc	14
53.	Miháld	27
54.	Milejszeg	14
55.	Murakeresztúr	19
56.	Murarátka	14
57.	Muraszemenye	36
58.	Nagykanizsa	1 951
59.	Nagykapornak	26
60.	Nagykutas	14
61.	Nagypáli	15
62.	Nagyrécese	26
63.	Nemesapáti	53
64.	Nemeshetés	26
65.	Nemesrádó	15
66.	Németfalu	14
67.	Ozmánbük	19
68.	Pacsa	58
69.	Páka	16
70.	Pakod	52
71.	Petrikeresztúr	19
72.	Petrivente	21
73.	Pókaszeptek	36
74.	Pórszombat	19
75.	Pölöske	25
76.	Pusztapaáti	11
77.	Pusztamagyaród	50
78.	Pusztaszentlászló	17
79.	Rédics	11
80.	Rezi	37
81.	Salomvár	17
82.	Sand	21
83.	Sármellék	97
84.	Sójtör	55
85.	Surd	14
86.	Szentgyörgyvölgy	35
87.	Szentpéterföldre	15
88.	Szeptnek	181

Figyelő

89.	Szilvágy	17
90.	Teskánd	26
91.	Tófej	21
92.	Tormafölde	42
93.	Tótszentmárton	15
94.	Tótszerdahely	32
95.	Türje	27
96.	Várfölde	14
97.	Várvölgy	42
98.	Vasboldogasszony	16
99.	Vaspör	33
100.	Vonyarcvashegy	170
101.	Zajk	11
102.	Zalaapáti	79
103.	Zalabaksa	36
104.	Zalaboldogfa	16
105.	Zalacsány	15
106.	Zalacséb	15

107.	Zalaegerszeg	1 134
108.	Zalaegerszeg	1 664
109.	Zalaháshágy	21
110.	Zalakaros	145
111.	Zalacomár	178
112.	Zalalövő	305
113.	Zalaszabar	27
114.	Zalaszántó	75
115.	Zalaszentbalázs	79
116.	Zalaszentgrót	157
117.	Zalaszentgyörgy	14
118.	Zalaszentiván	81
119.	Zalaszentmárton	14
120.	Zalaszentmihály	30
121.	Zalatárnok	18
122.	Zalavár	18
Zala megye összesen:		12 356

Pályázatok

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár sikeres NKA pályázatai - 2006. első félév

Minőségbiztosítás bevezetésének kidolgozására a Zala megyei könyvtárakban	530 000 Ft
A kistelepülési szolgáltató helyek szakmai munkáinak elvégzése	1 000 000 Ft
Dokumentum-nyilvántartás-hozzáférés címmel szakmai továbbképzés megrendezése	500 000 Ft
A könyvtár bejáratának automatizált akadálymentesítése	1 128 750 Ft
A Nagy Könyv program 100-as listájából kiválasztott könyvek beszerzésére a programban részt vett könyvtáraknak	1 500 000 Ft

A Közkincs hitel program könyvtárakat is érintő nyertes pályázatai 2006-ban

Petrikeresztúr Község Önkormányzata	Kultúrház nyílászáróinak cseréje	1 215 000 Ft
Kiscsehi Község Önkormányzata	Közösségi színtér kialakítása	20 000 000 Ft
Borsfa Község Önkormányzata	Ifjúsági klub és Teleház felújítása.	9 000 000 Ft
Zalacomár Község Önkormányzata	Művelődési Ház felújítása.	18 000 000 Ft

DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR (Felnőttolvasó-szolgálat)

Rendezvények

A Keresztury Irodalmi Kör és a könyvtár közös rendezvényei:

- Könyvbemutató: Zalaegerszeg az „ötvenes években” (január 24. – A Zalaegerszegi Füzetek sorozat 9. kötetéről a szerzővel, Káli Csabával Kiss Gábor beszélgetett)
- „Bemutatkozik a győri Műhely folyóirat” (március 7. – Péntek Imre és Szemes Péter vendége volt Villányi László főszerkesztő, Sütő Csaba András és Szalai Zsolt költő, kritikus)
- Felnőtt nemzet – Pomogáts Béla irodalomtörténész, kritikus előadása (április 25.)
- Író-olvasó találkozó Kukorelly Endrével (június 6. – a szerzővel Kiss Gábor beszélgetett)
- Író-olvasó találkozó Prágai Tamással, a Kortárs szerkesztőjével (június 20.)

Szakmai rendezvények:

- Minőségbiztosítás a közkönyvtárakban c. szakmai konferencia (március 20.)
- A kistelepülések könyvtári ellátása c. szakmai konferencia (május 15.)

Devecz Lászlóné

Péntek Imre és a Műhely c. folyóirat képviselői

Pomogáts Bélával Péntek Imre és Kiss Gábor beszélgetett

Kukorelly Endre és Kiss Gábor

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár munkatársai a kehidakustányi Deák kúria előtt

DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR GYERMEKKÖNYVTÁRA

József Attila versmondó verseny

Március 27-én rendeztük meg a hagyományos József Attila megyei versmondó verseny Zalaegerszeg városkörnyéki fordulóját, melyen 9 iskola 23 tanulója vett részt. A kötelező József Attila-versek és a szabadon választott költemények elhangzása után a zsűri a három legszebben szavalót juttatta tovább a megyei döntőbe, melyre április 8-án, a hévízi Móricz Zsigmond Városi Könyvtárban került sor.

Társadalmi integrációt segítő művészeti foglalkozások

A Fogyatékos Gyermekéért Közalapítvány pályázati támogatásával már második alkalommal szerveztük meg a sajátos nevelésű igényű (tanulásban akadályoztatott) és a normál iskolába járó gyerekek integrációját elősegítő művészeti foglalkozások programsorozatát 2006. januártól júniusig.

Az előző tanévi pályázat sikerességére alapozva, annak hatékonyan működő elemeit beépítettük ez évi programunkba is a következőképpen:

Művészeti foglalkozástípusok:

- mesék dramatizálása *bábjátékkal és drámapedagógiai* módszerekkel;
- *kézműves foglalkozások* a húsvéti és anyák napi ünnepkörhöz kapcsolódóan;
- új foglalkozástípus került bevezetésre áprilisban – a költészet napjához kapcsolódóan – a *játékos verses-zenés gyermekműsor*, hogy változatosabbá és élménygazdagabbá tegyük a programot.

A drámapedagógiai foglalkozások és a bábjátékok tervezésekor figyelmet fordítottunk az egyszerű, ugyanakkor érdelemgazdag meseválasztásra!

A programsorozatot június 8-án a Béke Ligeti Általános Iskolában vidám játékos vetélkedővel zártuk, melyen minden gyermek (közel száz 1-5. osztályos fogyatékos és ép tanuló) és valamennyi szervező-segítő könyvtáros és pedagógus részt vett.

Barangolás a gyermekirodalomban megyei levelezős játék

A gyermekirodalom népszerűsítése, a szépirodalmi olvasmányok élményének átélésére ösztönzés, az értő olvasóvá nevelés, valamint könyvtár- és internethasználati ismeretek gyakoroltatása a célja hagyományos irodalmi levelezős játékunknak. A 2005/2006-os tanévben 3 magyar regény elolvasására (*Bosnyák Viktóra: Tündérboszorkány; Fehér Klára: Mi, szemüvegesek; Sohonyai Edit: Macskaköröm*), és a hozzájuk kapcsolódó feladatok megoldására a 4-6. osztályos zalai gyerekek közül 67 csapat vállalkozott. A legeredményesebb 10 csapat vehetett részt május 5-én az eredményhirdetésen és jutalmazáson, ahol könyvjutalomnak és egyéb ajándéknak örülhettek a „legjobb olvasók”.

Oláh Rozália

JÓZSEF ATTILA VÁROSI KÖNYVTÁR, ZALAEGERSZEG

Költészet Napja

Az idei Költészet Napját az Énekmondó Együttes "Valaki jár a fák hegyén" című műsorával köszöntöttük.

A szép számú közönség zalai költők megzenésített versein kívül József Attila, Kányádi Sándor és Utassy József verseit hallgathatta.

A műsorban a József Attila Városi Versmondó Verseny első helyezett tanulója is közreműködött. Hiteles tolmácsolásában két József Attila vers hangzott el.

Az est házigazdája - immár sokadszor - Péntek Imre József Attila-díjas költő, a Pannon Tükör főszerkesztője volt.

Utassy József szerzői estje

A Pannon Tükör Szerkesztőségével közösen rendeztük meg a 65 éves Utassy József, József Attila-díjas költő szerzői estjét április 27-én.

Az irodalmi esten közreműködött a költő jó barátja, Dinnyés József énekes, dalszerző, kinek előadásában több Utassy - vers csendült fel.

Ez alkalommal is Péntek Imre volt a házigazda, kit szintén szoros barátság fűz a költőhöz.

Keresztury Dezsőre emlékeztünk

Major Árpád, Nyakasné Túri Klára és Kiss Gábor koszorút helyez el Keresztury Dezső szobránál

Marótiné Diószegi Erzsébet verset mond az ünnepségen

Keresztury Dezső - akadémikus, író, Zalaegerszeg szülötte - emlékének, életművének ápolása, a Keresztury-hagyaték gondozása kiemelt feladata könyvtárunknak.

Május 15-én halálának 10. évfordulójára emlékeztünk a Keresztury téren lévő szobrának megkoszorúzásával és a könyvtárunkban tartott ünnepi esttel, melyen nagy megtiszteltetésünkre részt vett az író özvegye, Mara asszony is.

Az esten sokan jelentek meg Dezső bácsi barátai, tanítványai, tisztelői közül.

A polihisztor íróra, tudósra dr. Ács Anna muzeológus emlékezett személyes hangvételi beszédében.

Keresztury-versek hangzottak el a Zrínyi Miklós Gimnázium tanulóinak, tanárainak tolmácsolásában, a Keresztury Irodalmi Kör tagjai pedig az író életrajzából olvastak fel részleteket.

Az emelkedett hangulatú estet Nyakasné Túri Klára Keresztury Dezső hozzá intézett soraival zárta be.

Irodalmi est Asperján György íróval.

Május 17-én Asperján György volt könyvtárunk vendége. Az íróval Péntek Imre, a Pannon Tükör c. folyóirat főszerkesztője beszélgetett a József Attila életéről szóló "Fogadj szívedbe" című könyvéről és a most megjelent, nagy port kavart Labancz Anna gyilkosság című könyve megírásának körülményeiről.

A találkozón részt vevők nagyon személyes, meghitt vallomást hallhattak az író József Attilához fűződő szoros kapcsolatáról, a közös sorsról és új könyvének megszületéséről.

Ünnepi Könyvhét, 2006.

Június 12-én, este 6 órai kezdettel a 77. Ünnepi Könyvhét keretében **Mátyus Aliz** zalai származású író "Kőmadár Zuglóban" című könyvét **Borsi-Kálmán Béla** történész mutatta be az érdeklődőknek.

A szépszámú közönség a kötet ajánlása során egy kis történelmi áttekintést is kaphatott a korról, melyben a könyv története játszódik.

A kötet ismertetése után az író egy zalai vonatkozású részletet olvasott fel könyvéből, majd a találkozó végén könyvvásárlásra és dedikálásra is volt lehetőség.

Kereki Judit

JÓZSEF ATTILA VÁROSI KÖNYVTÁR GYERMEKKÖNYVTÁRA, ZALAEGERSZEG

Új kiadvány

„Mint kincset őrzöm” címmel a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár megjelentette levelezős játék sorozatának XIII. kötetét.

A kötet tartalma:

Hős állatok - állathősök levelezős játék 3-4. osztályosoknak

- Bálint Ágnes: Frakk, a macskák réme- feladatlap
- Kányádi Sándor: A világlátott egérke- feladatlap
- Görgey Gábor: Hektor a hőscincér- feladatlap
- Gera Pál állattörténetei- feladatlap

„Az ígélet ideje” – Kuruc világ - labanc világ – történelmi sorozat 7. osztályosoknak

- Megújulások kora – feladatlap

- A Vöröstorony kincse – feladatlap
- Mercurius Hungaricus – újságkészítés

„Tündérrjárta mesetájon” – levelezős játék 3-4. osztályoknak

- „Tündérrjárta mesetájon” – feladatlap Fésüs Éva, Tordon Ákos, Kányádi Sándor meséiből
- „Mosolyogni tessék!” – feladatlap Janikovszky Éva könyveiből
- „Az élet titkai” – feladatlap Lázár Ervin meséiből
- Vetélkedő

A kiadvány könyvtárak címén (József Attila Városi Könyvtár, 8900 Zalaegerszeg, Pf. 47., e-mail: javk@orso.dfmk.hu) rendelhető meg 1000 Ft-os áron.

Horváth Anikó

ZALAEGERSZEGI ELLÁTÓRENDSZER

Ebben az évben nem emeltük a könyvbeszerzési keretet, maradt a tavalyi 120 Ft/fő az ellátórendszer 49 önkormányzatának 51 könyvtárában. A könyvbeszerzési keretet minden önkormányzat befizette, kivéve Bocföldét, Csatárt akik már öt éve szüneteltetik az új dokumentumok beszerzésére befizetett összeget, valamint Nagykapornakot, ahol a polgármester döntése értelmében már két éve megszegték az „Együttműködési megállapodásunkat”, ily módon nem tudunk számukra a továbbiakban új dokumentumokat biztosítani. (Ennek ellenére mindhárom könyvtárba vittünk csereállományt)

Az év folyamán két alkalommal kaphattak új dokumentumokat a könyvtáraink, a harmadik könyvbővítés folyamatban van. Ennek érdekessége az, hogy a községi könyvtárosok látogatnak el hozzánk és saját maguk válogathatnak a kurrens raktárunkból.

Személyi változás miatt Ozmánbükön történt állomány-átadás átvétel. A könyvtár teleházzal közösen működik. Az állomány nyilvántartása és a kölcsönzés számítógép segítségével történik.

Babosdöbrétén állománykivonást végeztünk, mert a teleház beköltöztével szűkebb lett a hely. A selejtes, de még használható köteteket átszállítottuk a kastélyban működő kávézóba, ahol letétként vehetik igénybe az olvasni szerető lakosok.

A József Attila Városi Könyvtár ellátórendszere Misefán végzett állományellenőrzést

Misefán állományrendezést hajtottunk végre, mert új polcokkal gyarapodott a könyvtár. A könyvtári bútorokat teljesen átrendeztük, és ennek megfelelően helyeztük el a több mint 1500 könyvtári egységet.

Az NKA EU-us pályázatán Nemesapáti 100 000 Ft-ot nyert könyvbeszerzésre, ill.rendezvények szervezésére. A köteteket törzsállományként juttattuk vissza a község könyvtárába.

A zalaegerszegi Többcélú Kistérségi Társulás felvette a feladatai közé a mozgókönyvtári ellátást. Ennek megfelelően befejeztük a területünkön az önkormányzatok meggyőzését arról, hogy csatlakozzanak hozzánk, mint a magasabb könyvtári szolgáltatást nyújtó könyvtárhoz. Így állami normatív támogatásban részesülhetnek a jövő évben a társuláson keresztül. Tapasztalataink szerint a könyvtárellátási szerződés megkötését könyvtáraink 80%-a kívánja szorgalmazni a képviselőtestületeknél.

Pál Éva

FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁR, KESZTHELY

A 2006. év I. félévének programjai

Január 23.

A Magyar Kultúra Napja és a Festetics-év

Program:

Festetics György, az iskolateremtő

Előadó: Dr. Kocsondi József egyetemi tanár

Festetics György, a kultúra mecénása

Előadó: Lukács Gábor PhD hallgató

Festetics György emléktáblájának koszorúzása

Közreműködött: Helikon Versmondókör, Ranolder János Római Katolikus Általános Iskola

Január 31.

Vendégünk volt Dr. Olofsson Károly – Placid atya, aki *Ézsiás*

Erzsébet: A hit pajzsa című önéletrajzi kötete kapcsán beszélt életéről.

Február 13.

„Éltem egyszer én, Márai Sándor”

Csányi Zoltán vetített diaképes előadása

- Március 6. Szép magyar beszédért – vers és prózamondó verseny
- Március 7. Szakmai Nap
Minőségbiztosítás a közkönyvtárakban
- Március 14.
Március 16. Nők a Balatonért Egyesület ülése
Bálint György: A kíváncsi kertész című kötetének bemutatója
A kötetet ismertette: Dr. Persányi Miklós

- Március 20. Emlékezés Szabó István íróra
Előadók: Dr. Németh József – muzeológus és Dr. Györi János – irodalomtörténész
- Március 23. eMagyarország Ifjúsági Nap
- Március 27. József Attila területi szavalóverseny
- Április 3. Húsvéti képeslapok tegnap és ma – képeslap kiállítás
- Április 10. Költészet Napja
Zenés irodalmi műsor – *lovag Kanizsa József: Vinni tovább* című verseskötetének bemutatása
Közreműködött: Helikon Versmondókör, Ranolder János Római Katolikus Általános Iskola, Festetics György Zeneiskola
Koncz Eta – Krúdy-émlékérmes festőművész kiállítása
Megnyitotta: lovag Kanizsa József – költő
- Április 24. *Lőrincz Lajos: Köd-rianás* c. verseskötetének bemutatója. A kötetet ismertette: Péntek Imre a Pannon Tükör főszerkesztője
Közreműködött: Bereczky Szilárd és Dr. Gárdos Tamás
A 10 éves Pannon Tükör kulturális folyóiratról beszélget Tar Ferenc és Péntek Imre
Pannon Tükör 1996-2005 repertóriumot ismerteti Szabóné Mikla Éva

- Április 26. Közellenségünk a parlagfű – kiállítás és megnyitó
Előadó: Dr. Béres Imre – egyetemi tanár
Kiállítás Bíró Krisztina - agrármérnök, tudományos könyvillusztrátor munkáiból

- Április 27. Helikon Napok
Versenyfilmek értékelése, vetítése
József Attila vallomása önmagáról – Helikon Napok kísérőrendezvénye
Vers-koncert 14 hangszerre és számtalan zörejre
Reflex Ifjúsági Színpad, Zrínyi Miklós Gimnázium – Zalaegerszeg

Benke Tímea

FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁR GYERMEKKÖNYVTÁRA, KESZTHELY

A 2006. év első félévének programjai

- Január 6. Varázslatos karosszék: üvegmatrica festő kézműves foglalkozás
Január 25. Párkányi József területi könyvtárhasználati vetélkedő
Február 3. Varázslatos karosszék: farsangi játszóház és teremdíszítés
Február 1-9. Festetics György életpályája – levelezős játék
Február 10. A levelezős játék díjkiosztó délutánja
Március 3. Varázslatos karosszék: Fényképkeret díszítése szalvétatechnikával
Március 21. Gyermekkönyvtárunk dekorálása a tavasz jegyében
Március 27. József Attila megyei versmondó verseny területi fordulója
Április 7. Húsvétváró: asztali díszek készítése
Április 24-28. Magyar nyelv hete: Helyesírási rejtvenyjáték
Április 25. Magyar nyelv hete: Szó- és rímjátékok a magyar nyelvben (Kardos tanár úr előadása)

- Május 5. Varázslatos karosszék: Anyák napi ajándék készítése
Június 2. Varázslatos karosszék: Gyöngyfüzés, nyári divatékszerek készítése

Tóth Rita

VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR, LENTI

A gyermekrészleg rendezvényei 2006 első félévében

- Február 16. Nem félünk a könyvtártól- könyvtárhasználati vetélkedő 7-8. osztályosoknak
Február 23. „Bú ne sírjon,„ - BUSÓÁLARC kiállítás 3.-4. osztályosok munkáiból
Március 21. József Attila versmondó verseny / területi döntő felső tagozatosoknak/
Március 31. Tavaszi virágok –origami kiállítás alsótagozatosok munkáiból
Április 24. „Ez a világ olyan kerek”- nagy csoportos óvodások játékos vetélkedője
Április 21. Hetedhétország –mesemondó verseny
Május 17. Író- olvasó találkozó Nógrádi Gáborral
Június 7. Móricz Zsigmond Általános Iskola rendezvény –kisegítő iskolák vetélkedője
Június 26.-június 30. Olvasótábor- ötödik osztályosoknak

Levelezős játék *Andersen születésének 200. évfordulója alkalmából*

A lenti Városi Művelődési Központ és Könyvtár levelezős játékot hirdetett 4.-6. osztályos tanulók részére. A pályázat célja az volt hogy felhívjuk a figyelmet, könyvtárunkban megtalálható *Andersen díjas írók* című szépirodalmi sorozatra.

E sorozatból két könyvet ajánlunk közös elolvasásra: Annie M. G. Schmidt: A macskák társasága és Christine Nöstlinger :A cseregyerek című könyvet.

A játékban 5 fős csapatok vettek részt. A feladatlapokat 2006. január és április között kapták kézhez a gyerekek. A záró rendezvényre 2006. május 22-én került sor.

Tüske Lászlóné

Lenti Központi Ellátórendszer

2006. január 1-től a lenti Központi Ellátórendszer tagjainak száma 31-ről 30-ra csökkent a külsősárdi Községi Könyvtár megszüntetésével.

A 2005. évi pénzügyi elszámolásaink után az önkormányzatokat február hónapban tájékoztattuk az elmúlt évben végzett könyvtári tevékenységükről.

Beszámolónkban ismét felhívtuk a figyelmüket a könyvtári ellátásra vonatkozó törvényi előírások, a szakfelügyeleti vizsgálatok által javasoltak teljesítésére a könyvtári ellátás színvonalasabb kistérségi keretek között történő megvalósítására.

Az önkormányzatoknál történt előzetes tájékozódásunk alapján az ellátórendszerhez tartozó községek képviselő-testületeinek továbbra is a 230 Ft-os lakosonkénti összeget javasoltunk állománygyarapításra.

Az önkormányzatok a városi könyvtárral megkötött szolgáltatási szerződésük alapján ebben az évben is a befizetési összegük 20%-át fizetik működtetési hozzájárulás címén.

A pályázati lehetőségeknek és az önkormányzati ráfordításoknak köszönhetően tovább javultak könyvtáraink működési körülményei.

A kettős funkciójú novai Községi és Iskolai Könyvtárban fűtőkorszerűsítésre került sor a gáz bevezetésével.

A könyvtárban is helyeztek el számítógépeket a tanulók könyvtári érdeklődésének felkeltése érdekében.

Pákán könyvtári bútorzat kiegészítésére, számítógépes fejlesztésre és a nyitvatartási idő növekedésére került sor.

Kányaváron SHARP fénymásoló beszerzésével bővült a szolgáltatási lehetőség.

A területünkhöz tartozó 4 könyvtárban az informatikai fejlesztést a 2005-ös év végére áthúzódó IHM pályázatok realizálása jelentette az ADSL szélessávú Internet bekötésével (Kányaváron, Ortaházán, Szentpéterföldén, valamint az ellátórendszerhez nem tartozó Lovászi Községi Könyvtárban).

2006 első felében 3 könyvtárban állományrendezéssel egybekötött selejtezést végeztünk (Belsőárd, Kerkafalva, Pórszombat községekben).

Az év első felében a pákai Községi és Iskolai Könyvtárnak volt nyertes pályázata, 160.000 forintot kaptak.

A Miniszterelnöki Hivatal EU Kommunikációs Főosztályának „A közkönyvtárak uniós programjának 2006. évi támogatása” című pályázata elsősorban a kistelepüléseken élőket akarja elérni az évek óta folytatott uniós közkönyvtári program bővítésével. A pályázati pénzen beszerzett, külön-gyűjteményként kezelt kis dokumentum-állomány jól szolgálja a községben élők tájékoztatását az unióval kapcsolatban felmerülő gazdasági, továbbtanulási, vagy munkavállalási kérdések esetében is. A pályázati kiírás feltétele rendezvények, előadások szervezésére is szólt. A könyvtár két rendezvénye kedvező fogadtatásra talált: május 9-én a téma a mezőgazdasági gazdálkodók támogatásainak uniós lehetőségei volt; május 30-án előadásra a Korszerű magyar agrárpolitika mai teendői az uniós csatlakozás tükrében az elkövetkezendő 10 éves távlatok vonatkozásában címmel került sor.

Stéber Ferencné Csögi Ágnes

FÁKLYA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR, LETENYE

Egy küzdelmes élet képei

Letenyén a Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár szervezésében irodalmi összeállítással ünnepeltük a Magyar Kultúra Napját.

Január 27-én a Városi Könyvtárban megtartott programon folytattuk a korábbi években kialakult hagyományt, azaz az ünnephez kapcsolódóan egy helyi alkotó mutatkozott be a nagyközönség előtt. Ezúttal *Bokros Tiborné Kamarás Klára* letenyei nyugdíjas pedagógus „*Arcok a múltból*” című irodalmi estjére került sor.

Felvezetésként Letenye Város Művészeti Iskolájának növendékei zenei szólókkal indították a programot. Majd Rostonics László polgármester köszöntő gondolatai hangzottak el, utána következett az újonnan felfedezett költő-író bemutatása.

A verses-prózai összeállításban helyi előadók – Harangozó Józsefné, Ács Zsanett, Halmi Nándor, Timár József- interpretálásában hangzottak el a szerző művei, gazdag, tartalmas, küzdelmes élet pillanatképeit felvillantva. Olyanokat, amelyek mindannyiunk számára utat mutathatnak és okulásul szolgálhatnak.

A nagyszerű esten került bemutatásra Bokros Tiborné Kamarás Klára közelmúltban megjelent „*Arcok a múltból*” című novelláskötete, amelyet várhatóan az ősz folyamán követ verseskötetének kiadása is.

Dömök József

2006. I. félévének további programjai

- Február 13 - Március 6.   *„Filléres emlékeim II.”*
Kiállítás helyi gyűjtő anyagából
- Február 17 - Március 20.   Kiállítás – Milena Petković horvátországi festő kiállítása
- Március 10 -Április 21.   *„Andrássy Gyula emlékezete”* -
kiállítás Dr. Ferenczy Sándor képeslap gyűjteményéből
- Március 10., 16.   *Társadalomtudományi hetek*
„Andrássy Gyula emlékezete” TIT előadás - Dr.
Ferenczy Sándor
- Március 24.   *József Attila körzeti versmondó verseny* - döntő (5 iskola
41 tanulója)
- Április 3.   *Városiak-falusiak* – zenés irodalmi est
Simon József: *„Álmok völgye”* c. kötetének bemutatása
- Április 7.   *„Zöld erdőben jártam...”* Ünnepváros játszótér
- Április 7.   *„Színek II.”* – Bóháné Sasvár Éva nagykanizsai festő
kiállításának megnyitója
- Április 10.   *„A Magyar Nyelv Hete”*
Anyanyelvünk játéka – vetélkedő általános iskolásoknak
- Április 22 - Május 10.   Sporttörténeti kiállítás

- Május 1- 31. Letenye sporttörténete (1926-tól napjainkig)- kiállítás
- Május 1. „*Szív adja szívnek...*”
Anyák napi ajándékkészítő foglalkozás
- Május 10. 9 óra „*Madarak és Fák Napja*”
TIT előadás - Lelkes András BFNP területi felügyelő

Pfeiferné Molnár Edit

VÁROSI ÉS ISKOLAI KÖNYVTÁR, ZALAKAROS

Móra könyvtári levelezős verseny a megye iskoláinak

Az iskolánkban hagyománnyá vált Móra-napok keretén belül könyvtárunk idén is meghirdette a megye felső tagozatos diákjainak könyvtári levelezős versenyét.

A korábbi évekhez hasonlóan a játék egy fordulóból állt és a tanulók egyénileg nevezhettek rá. Ebben az évben is Móra Ferenc életéhez, munkásságához és ezúttal Dióbél királyfi című regényéhez kapcsolódó feladatokat állítottunk össze. Hogy legyen elegendő idő az olvasásra és a megoldásra, így már február elején kézhez kapták az iskolák a feladatlapokat.

A beküldési határidő 2006. március 20-a volt. Tizenhét iskolából, összesen 50 pályamunka érkezett vissza. 5-6. osztályosok korcsoportjában 40, a 7-8. osztályosok korcsoportjában 10 tanuló küldött megoldást.

Az ünnepélyes eredményhirdetésre 2006. március 31-én került sor. Ide a korcsoportjában legjobb eredményt elért versenyzőket hívtuk meg. Őket könyvvel, oklevéllel jutalmaztuk. A verseny sorredjéről és az elért pontokról minden résztvevőt kiértésítettünk.

Helyezések:

7-8. osztályosok között nem adtunk ki 1. és 2. helyezést.

3. helyezést ért el: - Horváth Zsófia 7.o. Újudvar
- Móricz Tamara 7.o. Miháld

5-6.osztályosok:

1. helyezés : - Nyers Dennis 5.o. Bak

2. helyezés : - Béres Márton 5.o. Bak

3. helyezés : - Rátfai Réka 6.o. Nagykanizsa Batthyány Gimnázium és
- Kisházi Kitty 6.o. Nagykanizsa Hevesi Általános Iskola

Különdíjat adtunk ki a Móra: Dióbél királyfi című regényéről a legszebb verset író tanulónak.

Különdíj: - Dömötör Bettina 5.o. Pacsa

Költészet napja

2006. április 11-én költészetnap megemlékezést és verses- zenés rendezvényt szerveztünk könyvtárhasználóinknak.

9 órai kezdettel a Kardos Banda verses- zenés műsorát hallgathatták meg az 1., 2. és 3. osztályosok a könyvtárban.

A Kardos Banda verses-zenés műsora Zalakaroson

10⁴⁵-11⁰⁰ órakor József Attiláról, életéről, verseiről összeállított műsort adtak elő a gyerekek. A megemlékezést Horváth Zita könyvtáros állította össze.

11 órától a 4. osztályból és a felső tagozatból érdeklődő tanulók találkozhattak a Kardos Bandával a könyvtárban, akik Versek minden formában- régiektől maiaktól című zenés-verses műsorukat adták elő.

A rendezvény után elkészített elégedettség-mérés alapján a műsor nagyon tetszett a hallgatóságnak és máskor is szívesen vennének részt hasonló rendezvényeken.

A programról készült képek megtekinthetők a NagyKar képtárban is.

Horváthné Nagy Elvira

VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR, ZALASZENTGRÓT

- Március 20. Bartók Béla születésének 125. évfordulójának emlékére készített kiállítás megnyitója
- Március 28. József Attila szavalóverseny
- Április 12-13. Húsvéti népszokások felelevenítése. Tojásfestés. Vendég: Mármarosai Mária népi iparművész
- Május 11. Zalaszentgrót és környékének története. Helyismereti vetélkedő felnőtteknek.
- Június 12. Író-olvasó találkozó. Vendég: Györffy László

Bertókné Varga Ibolya

„SALLA” MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR, ZALALÖVŐ

- Március 30. Író-olvasó találkozó Dr. Csider Sándorral – a Varázshegedű című verseskötetének bemutatása.
- Április 11. Költészet napi ünnepség: a könyvtári játékok eredményhirdetése

Április 11-én délután tartotta díjkiosztó ünnepségét a „Salla” Művelődési Központ könyvtára a költészet napja alkalmából. Az ősszel meghirdetett három könyvtári játék – a megyei négyfordulós Petőfi Sándor életéről és munkásságáról szóló levelezős játék, a megyei mondaíró verseny, és a helyi általános iskola alsó tagozatosainak kiírt „Mutasd be Zalalövőt Európának” című rajzpályázat – zárása az elmúlt évekhez hasonlóan ünnepélyes keretek között történt.

Pintér Antal igazgató köszöntője után Tóth Judit, a Deák Ferenc Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese emlékezett Petőfi Sándorra. Az ünnepséget színesítette Takács Attila, aki megzenésített Petőfi-verseket adott elő gitárkísérettel, és Herczeg Zsófia, a helyi általános iskola hetedik osztályos tanulója, aki verset szavalt.

Ezután következett a díjátadás. A művelődési központ könyvjutalommal és oklevéllel jutalmazta a levelezős játék első tíz helyezettjét, és valamennyi résztvevő emléklapot kapott. A népszerű játékra a megye 34 általános iskolájából 223 fő jelentkezett. Két tanuló ért el első helyezést: Pék Alexandra, a gellénházi Dr. Papp Simon Általános Iskola tanulója, és Pais Patrícia, a zalaegerszegi Dr. Pais Dezső Tagiskola tanulója. A második helyezett Horváth Erzsébet, a kiskanizsai Általános Iskola, a harmadik helyezett pedig Németh László, a gyenesdiási ÁMK tanulója lett.

A megyei mondaíró versenyre beérkezett pályamunkák közül az idén a legigényesebb, legérdekesebb a zalaegerszegi Kiss Benedek „Az Aranyos lapi forrás keletkezése” című mondája volt. Második helyezést ért el Gyovai Barbara, a zalabaksai Általános Iskola tanulója „A bölcsességet sugárzó erdő” című mondával, a harmadik helyezett Márfi Kinga, a nagykanizsai Hevesi Sándor Általános Iskola tanulója lett „Az öreg erdő titkai” című írásával. Különdíjat kapott Kurucz Dávid, a gellénházai Dr. Papp Simon Általános Iskola tanulója, és Kanász Viktor, a surdi Általános Iskola tanulója.

A „Mutasd be Zalalövőt Európának” című gyermekrajzpályázat eredményhirdetésére a galériában került sor. A beérkezett alkotásokból készült kiállítás megnyitója után a jutalmakat

Pintér Antal adta át. A helyezettek: I. Gyarmati Ákos, II. Belső Bernadett, III. Tóth Patrícia; Nagy Tamás különdíjat kapott.

Április 27. Könyvtári óra a helyi általános iskola második osztályos tanulóinak

Május 9. Mesemondó verseny a helyi és környékbeli általános iskolák alsó tagozatos tanulóinak

Május 9-én 23 alsó tagozatos gyerek vett részt a „Salla” Művelődési Központ és Könyvtár mesemondó versenyén. A zsűri sok vidám mesét értékelhetett. Az emlékezetes délután során a következő sorrend alakult ki: 1-2. osztályosok: 1. Mojzer Martin 2. o. (Zalalövő), 2. Bischof Barbara 2. o. (Zalalövő), 3. Mihályka Eszter 1. o. (Hegyhátszentjakab), különdíjat kapott: Tuboly Dorka 1. o. (Zalalövő). A 3-4. évfolyamosok közül: 1. Schulcz Ferenc 3. o. (Zalalövő), 2. Somogyi Lili 3. o. (Hegyhátszentjakab), Iván Klaudia 4. o. (Pankasz), különdíjat kapott Gyenese Péter 3. o. (Zalalövő).

Június 12. Mátyus Aliz: Kőmadár Zuglóban című novelláskötetének bemutatója. A könyvet ajánlotta: Borsi-Kálmán Béla történész

Június 12-én az Ünnepi Könyvhét keretében Mátyus Aliz: Kőmadár Zuglóban című novellafüzérével mutatkozott be a zalalövői közönségnek. Nem ismeretlen ő ezen a vidéken, hiszen itt született és még őrzi a tájhoz, a szülői házhoz kötődő emlékeket. A visszatérőnek azonban mégis minden új. Mint mondta, vissza kéne jönni egy időre, újra lövői emberek közt élni, s nem csak a kivételes ünnepnapokban, mint a mai alkalom, de a hétköznapiakban is, hogy magába szívhasssa a hely atmoszféráját, felkutatva a halványuló gyerekkori emlékeket, újra töltekezni.

Az eredetileg szociológiával foglalkozó írónőnek már több munkája is megjelent. Az új novelláskötetben saját élete történetéből, annak szépségeiből, tragédiáiból merít őszinte, tiszta hangon. Elénk tárul egy erős asszony küzdelmekkel teli élete, bátorsága, ahogy negyven évesen gyermekszülésre vállalkozik, s egyedül, erős kézzel irányítja életét. A novelláskötetet Borsi-Kálmán Béla történész ajánlotta a közönség figyelmébe, mely megtalálható a „Salla” Művelődési Központ könyvtárában.

Bischofné Hesinger Katalin – Kovács Mónika

JÓZSEF ATTILA KLUBKÖNYVTÁR, GYENESDIÁS

Az ünnepi könyvhét programja

Június 9-én a könyvtár könyvvásárt szervezett a község háza nagytermében. A LOYEX-DIRECT Kiadó könyveit 20-70%-os árengedménnyel vásárolhatták meg az érdeklődők.

Június. 9-én újjabab készítésére nyílt lehetőség a Község háza Nagytermében. A Molnár Edit által készített újjababokat a helyszínen meg is lehetett vásárolni.

Fliszár Katalin

TARTALOMJEGYZÉK

MŰHELY	Kovács Mónika: 39 év a zalalövői könyvtárban.	3
	Sebestyénné Horváth Margit: Az önkormányzati könyvtárak helyzete Zala megyében 2005-ben	5
	Fejesné Szabó Piroska: Barangolás a gyermekirodalomban	16
	Sebestyénné Horváth Margit: Szakmai napok Zala megyében 2006 tavaszán	20
	Vidra Szabó Ferenc: Minőségfejlesztés a könyvtárakban	22
	Sohajdné Bajnok Katalin: Változó szemlélet – Változó szervezet. A minőségbiztosítás eredményeként elért változások a Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtárban	24
	Sárközi Andrea Bernadett: Idő/képekben. (Szak)könyvtár és minőségfejlesztés változó világunk tükrében – a PGTT (Politika-Gazdaság-Társadalom-Technológia) analízisről röviden	27
	Kiss Gábor: Kistelepülési könyvtári ellátás – új köntösben	29
	Németh Tibor: Merre mozog a Kemenesaljai Ellátórendszer? Esélyek és veszélyek az új típusú ellátásban	31
	Gehér Adrásné: Bemutatkozik a pacsai Községi Könyvtár	36
TUDÓSÍTÁSOK	Devecz Lászlóné: „So I am glad” Angol felolvasóest a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban	39
	Beke Gabriella: Könyvtárak az egészségügy, a gyógyítás szolgálatában	41
	Beke Gabriella - Schmidtné Farkas Mária: Magyar könyvtárosok párizsi orvos-egészségügyi szakkönyvtárakban	44
	Horváth Anikó: A József Attila Városi Könyvtár gyermekrendezvényei	49
	Tóth Rita: A keszthelyi gyermekkönyvtárban történt	53
	Pappné Beke Judit: A Nagy Könyv program sikeres rendezvényei Keszthelyen	55
	Tóth Renáta: Az ifjúság lapja, a lapok olvasó ifjúsága. Gondolatok egy konferencia kapcsán	56
FIGYELŐ		57
HÍREK		60